

శ్రీః

ఉపోద్ఘాతః.

యం శైవాస్సముపాసతే శివ ఇతి బ్రహ్మేతి వేదాన్తినో
బౌద్ధా బుద్ధ ఇతి ప్రమాణపటవః కర్తేతి నైయాయికాః ।
అర్హంశ్చేతిహ జైనశాసనమతాః కర్మేతి మీమాంసకాః
సోఽయంవో విదధాతు వాంఛితఫలం శ్రీకేశవస్సర్వదా ॥
సోఽయం పాయాదపాయాదవహసితసరోజాతనేత్రాన్తరశ్రీ
రాకల్పం కల్పవృక్షానివ విపుళకృపాసారధారాధరోయః ।
లక్ష్మీవక్షోజశైలోపరి కపిశపటీ విద్యుదుద్యోతమానః
శ్రీనాగగ్రామధామా నిజపతిభవనా భావితార్ కేశవోనః ॥

అఖిలహేయప్రత్యనీక కల్యాణగుణైకతాన శ్రీభగవత్ప్రాప్తిరూప పరమపురుషార్థసిద్ధయె శేషశేషిభావజ్ఞానపూర్వకసాక్షాదుపాసన మనుకూలసామగ్రి. సాక్షాదుపాసనన్తు దహరవిద్యాదిరూపం. తదేవానంతాక్షయఫలకం. అథయదిదమస్మిన్బ్రహ్మపురే దహరం పుణ్డరీకం వేశ్మేత్యాది శ్రుతిసిద్ధోపాసన విశేషవిస్తర ఏవ భగవచ్ఛాస్త్రోక్త బాహ్యాభ్యంతరయాగలక్షణం సమారాధనం. బాహ్యయాగశ్చ భగవత్ప్రాప్తిప్రతిబంధకీభూత బాహ్యవాసనాపనోదకః ॥ శ్లో ॥ బాహ్యార్థవాసనావిప్ర బహుజన్మార్జితా దృఢా । లోలీకృతోనయా హ్యాత్మా శుద్ధాఽశుద్ధస్వరూపయా ॥ యామంత్రవిషయా శుద్ధా క్రియా శాస్త్రస్వరూపదా । సముత్థానవినాశార్థం తస్యాస్సంపరికీర్తితం ॥ బాహ్యాభ్యంతరాభ్యాంచ క్రియాభ్యాం తన్మయో భవేదితి జయాఖ్యే భగవాన్ ॥ బింబాకృత్యాత్మనా బింబే సమాగత్యావతిష్ఠతే । కరోత్యమూర్తాన్

మఖిలాం భోగశక్తింతుచాత్మసాత్ ॥ మంత్రైర్యథోక్తైరారాధ్య సూక్తేనపురుషేణవా। అథవాద్వాదశార్ణాద్యై ర్మంత్రైర్బింబ ముఖేహరిం। ప్రపద్యతేపరంశ్రేయో నిష్కామోయదిపూజకః। ఇతి సాత్వతపాద్మయోః భగవద్వచనాత్ ధ్యానలక్షణాభ్యంతరయాగస్య దార్ఢ్యాపాదనద్వారాతదుపకారకః. పరమనిశ్శ్రేయససాధకశ్చ. బాహ్యయాగోపకరణీభూతార్చాప్యలౌకికీ ॥ తథాలక్ష్మీతంత్రే ॥ అర్చాపిలౌకికీయాసా త్సాపిషాడ్గుణ్యవిగ్రహేతి ॥ నన్వమూలకత్వాత్పురుషవచనాచ్చ కథంప్రామాణ్యమాగమస్యేతిచేన్నైవం। ఏకాయనశ్రుతిమూలకత్వాద్భగవన్ముఖారవిందమకరందధారారూపత్వాచ్చ. తథా ॥ ఈశ్వరపాద్మయోః ॥ శృణుధ్వంమునయస్సర్వే వేదమేకాయనాభిధం। మోక్షాయనాయవైపంథా ఏతదన్యోనవిద్యతే ॥ తస్మాదేకాయనన్నామ ప్రవదంతిమనీషిణః। మహతోవేదవృక్షస్య మూలభూతోమహానయం ॥ స్కంధభూతాఋగాద్యాస్తే శాఖాభూతాశ్చయోగినః। జగన్మూలస్యదేవస్య వాసుదేవస్యముఖ్యతః ॥ ప్రతిపాదకతాసిద్ధా మూలవేదాఖ్యతాద్విజాః ॥ మూలవేదానుసారేణ ఛందసానుష్టుభేనచ। సాత్వతంపౌష్కరంచైవ జయాఖ్యేత్యేవమా

బింబాకృత్యాత్మనాఇతి ॥ బింబం=ఆరాధకైర్యథారుచి సువర్ణరజతాదిభిర్నిర్మితాప్రతిమా తస్యఆకృతిరివఆకృతిః యస్యసః బింబాకృతిః సచాసౌఆత్మాచేతికర్మధారయః। అత్రఆత్మశబ్దోవిగ్రహపరః। బింబసదృశవిగ్రహేణేత్యర్థః। బింబేప్రతిమాయాంసమాగత్యసమిత్యేకీకారే నీరక్షీరవదవిభాగేన సంశ్లేషంప్రాప్యేత్యర్థః। అయంప్రాకృతభాగః అయమప్రాకృతభాగ ఇతివిభజ్య జ్ఞాతుంయథానశక్యేత తథా పరవ్యూహ విభవాదిబింబానురూపేణ శరీరేణ తత్రబింబే ఏకీభూయ సన్నిదధాతీత్యుక్తంభవతి ॥

దికం। దివ్యంసచ్ఛాస్త్రజాలంతు కృత్వాసంకర్షణాదిభిః॥ ప్రవర్త యామాసభువి సర్వలోకహితైషిభిరతి। తంత్రాణాంచైవసర్వేషాం వక్తానారాయణస్స్వయం। శ్రోతారోమూర్తిభేదాశ్చ ఋషయశ్చ పితామహాఃఇతి। నను స్వేనస్వప్రామాణ్యప్రతిపాదన మనుపపన్నమి తిచేత్ సత్యంఋషయోదేవాశ్చప్రమాతారః తైర్యదుక్తంతత్ప్రమితి కరణం తదుక్తావప్రామాణ్యేవేదాదౌసర్వత్రపౌరుషేయత్వాది దుశ్శంకావేధోముఖైరప్యపరిహార్యైవ తద్వద్భగవచ్ఛాస్త్రస్యాపి వేద మూలకత్వాదౌ శాండిల్యాద్యాప్తవచనంప్రమాణం. తథాసతి॥

శ్లో॥ ఆవిధ్యమతిమంథానం దధ్నోఘృతమివోద్ధృతం। నవనీతంయథాదధ్నో ద్విపదాంబ్రాహ్మణోయథా॥ ఆరణ్యకంచవేదేభ్యో ఓషధీభ్యోయథామృతం। ఇదంమహోపనిషదం చతుర్వేదసమన్వితం। సాంఖ్యయోగకృతాంతేన పంచరాత్రానుశబ్దితం॥ ఇదంశ్రేయఇదం

తంత్రమితి॥ తంత్రంప్రధానేరాద్ధాంతఃఇతికోశకారః॥ తంత్రం స్వరాష్ట్రచింతాయాం శాస్త్రౌషధిముఖేష్వితివైజయంతీ। తంత్రంకుటుంబకృత్యేస్యాత్ సిద్ధాంతేచౌషధోత్తమే। ప్రధానేతంతువాయేచ శాస్త్రభేదేపరిచ్ఛదే। శ్రుతిశాఖాంతరేహేతౌ ఉభయార్థప్రయోజకే॥ ఇతికర్తవ్యతాయాంచేతి మేదినీకోశే॥ తంత్రంస్వరాష్ట్రచింతాయాం తంతువాయేపరిచ్ఛదే। యోగప్రయోగ సిద్ధాంతేశాస్త్రముఖ్యౌషధేషుచ। ఏకస్మైవాభయార్థత్వేకుటుంబవ్యాకృతావపీతి నానార్థరత్నమాలాయాం॥ శబ్దస్తోమమహానిధౌ॥ తనోతివిపులానర్థాన్ తత్వమంత్రసమాశ్రితాన్। త్రాణంచకురుతేయస్మాత్తంత్రమిత్యభిధీయతే॥ తనోతితన్యతఇతివాతంత్రమితి శబ్దకల్పద్రుమే॥ కుల్లూకభట్టవచనం విష్ణుపురాణవ్యాఖ్యాయాం॥ వైదికీతాంత్రికీచైవ ద్వివిధాకీర్తితాశ్రుతిః। ఇత్యాదివచనేనతంత్రశబ్దస్య నిబంధన

బ్రహ్మ ద్వయాహితమనుత్తమం । ఋగ్యజుస్సామభిర్జుష్టమథర్వాంగి రసైస్తథాశిక్షాకల్పక్రియం పరిపూర్ణం పారావారమహామహిమ బాద రాయణవదనాచ్చాతిపరిపూర్ణం ॥ ఏవంచ ధృతోర్ధ్వపుండ్రైః పర మైకాంతినారాయణ సాంఖ్యయోగాధిగమ్యమిత్యథర్వణశ్రుతిరపి పంచరాత్రమేవవినక్తి. పంచరాత్రశబ్దోనిరుక్తః కపింజలేన । పృథివ్యా దీని తత్త్వాని గుణాః పంచమహామునే । రాత్రయో దేహినః ప్రోక్తా అవి ద్యా చైవ తత్త్వతః । తేభ్యో విలక్షణం విష్ణుం భుక్తిముక్తిప్రదాయకం । దర్శయంతి చ తే గ్రంథాః పంచరాత్రం ప్రకీర్తితా ఇతి । ఏతచ్ఛా స్త్రస్య భగవతః పరంపరాప్రాప్తిశ్చ శ్రుతా వివరీవర్తి ॥ అత్రిశాం డిల్యోపాఖ్యానే ॥ భూయశ్చైవావతీర్ణేన విష్ణునాప్రభవిష్ణునా । మునిసైన్స్వాంశభూతస్య యదుక్తంపునరేవహి । బదర్యాశ్రమసం స్థేన బ్రహ్మణాలోకకారిణా । ధర్మమార్గావతారార్థం ప్రీతేనా నేనపత్తమాః ॥ ఇత్యారభ్య ॥ తచ్ఛృణుధ్వంమునిశ్రేష్ఠాః ధర్మ్యం సంసారతారకం । యాదృక్ప్రాప్తం మయాపూర్వం పరితుష్టాచ్ఛనా రదాత్ । జ్ఞాత్వైవ సంసారభూతంచ అధీతంహి పురామయా । తదద్య వస్సర్వం వక్ష్యామి ఆమ్నాయే తు యథాస్థితం । ఇతి చతురాత్మ్యో పాసనప్రతిపాదకత్వాదస్యాగమసంజ్ఞాచ ॥ తథాపౌష్కరే ॥ కర్తవ్య త్వేనవై యత్ర చాతురాత్మ్యముపాస్యతే । క్రమాగతైస్స్వసంజ్ఞాభిః బ్రాహ్మణైరాగమంత్వితి ॥ తత్రానుబంధచతుష్టయంపాద్మే ॥ ప్రతిపాదనంచ శాస్త్రస్య మోక్షః ప్రకృతిదుర్లభః । అభిధేయంభగ వతః ప్రాప్త్యాపాదనముత్తమం ॥ సంబంధోప్యస్య తైసద్భిః సాధ్యసాధనల

శాస్త్రమిత్యర్థః । విశిష్టాద్వైతసిద్ధాంతమపి ప్రతితంత్రసిద్ధాంత మితిప్రసిద్ధం ॥ ఆగమమితి ॥ శబ్దస్తోమమహానిధౌ ॥ ఆగతంశివవక్త్రేభ్యో గతంచగిరిజాశ్రుతౌ । మతంచవాసుదేవస్యతస్మాదాగమముచ్యతే ॥

ణః। ముముక్షురధికారీస్యాదితిశాస్త్రేషునిశ్చితః। ఇతిదృష్టాదృష్టో
భయశ్రుతిమూలకత్వాన్మోక్షముఖ్యఫలకత్వాద్భగవదుపజ్ఞత్వాన్ము
ముక్షుభిః పంచరాత్రోదితమవశ్యమనుష్ఠేయమితినిష్కర్షః। అజ్ఞాతే
భగవత్తత్త్వేదుర్లభాపరమాగతిః। తథానారాధితేచైవ సాత్వికేన
తుకర్మణా॥ ఇతిజయాఖ్యభగవద్వచనేనారాధ్యారాధనజిజ్ఞాసాప్ర
స్తూయతే. ఆరాధ్యంభగవచ్ఛబ్దవాచ్యం. భగవచ్ఛబ్దార్థస్తుపా
మనసంహితాయాం। జ్ఞానశక్తిబలైశ్వర్యవీర్యతేజాంసిషడ్గుణాః॥
షణ్ణాంగుణానాంనివహో భగఇత్యభిధీయతే॥ భగోస్తిభగవానిత్థం
భగవచ్ఛాస్త్రనిర్ణయః। మయ్యేవభగవచ్ఛబ్దో నాన్యదేవేషువ
ర్తతే॥ జ్ఞానాదయోనిరుక్తాః అహిర్బుధ్న్యసంహితాయాం॥ అజ
డంస్వాత్మసంబోధి నిత్యంసర్వావగాహనం। జ్ఞానంనామగుణంప్రా
హుః ప్రథమంగుణచింతకాః। స్వరూపంబ్రహ్మణస్తచ్చ గుణశ్చపరి
గీయతే। జగత్ప్రకృతిభావోయస్సాశక్తిఃపరికీర్తితా। కర్తృత్వం
నామయత్తస్య స్వాతంత్ర్యపరిబృంహితం। ఐశ్వర్యంనామతత్ప్రోక్తం
గుణతత్త్వార్థచింతకైః। శ్రమహానిస్తుయాతస్య సంతతంకుర్వతో
జగత్। బలంనామగుణస్తస్య కథితోగుణవిత్తమైః। తస్యోపాదాన

అన్యత్రమంత్రిశాస్త్రే॥ సృష్టిశ్చప్రళయశ్చైవ దేవానాంచతథార్చ
నం। సాధనంచైవసర్వేషాం పురశ్చరణమేవచ। షట్కర్మసాధనం
చైవజ్ఞానయోగశ్చతుర్విధః। సప్తభిర్లక్షణైర్యుక్తం త్వాగమం
తద్విదోవిదుః॥ తంత్రశాస్త్రే॥ సిద్ధంసిద్ధైఃప్రమాణైస్తుహితంచాత్రపర
త్రిచ। ఆగమంశాస్త్రమాప్తానామితి॥ ఈశ్వరే॥ కర్తవ్యత్వేనవై
యత్ర చాతురాత్మ్యముపాసతే। క్రమాగతైస్సుసంజ్ఞాభిర్బ్రాహ్మణై
రాగమంకృతమితి॥ అన్యత్ర ఆసమంతాద్గమయతిధర్మాధర్మాప
రంపదం। ఆగమస్తేనకథితఇతివేదవిదోవిదుః॥

భావేపి వికారవిరహోఽహేయః । వీర్యంనామగుణస్సోయ మచ్యుత
త్వాత్పరాహ్వయః । సహకార్యనపేక్షా యా తత్తేజస్సముదాహృ
తం ॥ ఏతేశక్త్యాదయఃపంచ గుణా జ్ఞానస్యకీర్తితాఃఇతి । భగవచ్ఛబ్ద
వాచ్యంతల్లక్ష్మీనారాయణాఖ్యం. లక్ష్మీతంత్రేభగవద్భావాత్మకంబ్రహ్మ
తత స్తచ్ఛాశ్వతంపదం । భగవన్నారాయణోదేవో భావోలక్ష్మీరహం
పరా । లక్ష్మీనారాయణాఖ్యాతం అతోబ్రహ్మసనాతనం ॥ అన్యో
న్యేనవినాభావా దన్యోన్యేనసమన్వయాత్ । తాదాత్మ్యంవిద్ధిసంబంధం
మమనాథస్యచోభయోరితి ॥ అనయోరేకతత్వతాతత్రైవ తస్యా
హంపరమాశక్తి రహంతానంతచిన్మయీ । భిన్నాఽభిన్నాచవర్తేహం
జ్యోత్స్నేవహిమదీధితేః ॥ తావావాంతత్వమేకన్తు ద్విధాభూతావవ్య
వస్థితౌ । అంతరాత్మతయాతత్త దహంకారపదాస్పదం ॥ అచింత్యా
ననుయోజ్యేన హేతునా యేనకేనచిత్ । శక్తిమచ్ఛక్తిభావేన తద్ద్వి
ధావ్యవతిష్ఠతే ॥ ఇతి ॥ అత్రవిశేష స్తస్మిన్నేవలక్ష్మీతంత్రే ॥ సుసిద్ధ
యోగతత్వానా మధికారఃపరాత్మని । వ్యామిశ్రయాగయుక్తానాం
మధ్యానాంవ్యూహభావనే । వైభవీయాదిరూపేషు వివేకవిధురాత్మ
నామితి । ఆరాధనంతు మంత్రసిద్ధాంతాది లక్షణతత్తత్సంహితోక్తం
సిద్ధాంతాంతరసంకీర్ణంచ ॥ పాద్మే ॥ సిద్ధాంతేషుచతుర్ష్వేకం పూ
ర్వైర్నృభిరనుష్ఠితం । త్యక్త్వాసమాశ్రియేదన్యం నరోభవతికిల్బిషీ ।
తస్మాజ్జన్మప్రభృత్యేక రాద్ధాంతనియతోభవేత్ । అన్యథాకులమా
త్మానం సర్వంనాశయతిస్వయం । మంత్రిమండలకుండాది క్రియాసా
ముద్రోపచారకైః । యోగంనయతియోమోహా త్స్వసిద్ధాన్తోక్తవర్త్మ
నా । సోపిస్వకులజాన్సర్వా న్పరమాత్మానమంజసా । నయేన్నిరయ
మత్యుగ్రం పురుషాన్పురుషాధమః । నిష్ఫలాచక్రియాతస్య ప్రత్యు
తానర్థకారణం । కుప్యేచ్చదేవ స్తత్కోపో రాజరాష్ట్రక్షయావహః ।
ఇత్యాదియోగసిద్ధాది కార్యారాధ్యత్వాత్పరస్యపరవాసుదేవస్యప్రా

నం మంత్రిసిద్ధాంతలక్షణం, తేష్వయంమంత్రసిద్ధాంతః పాద్మసంజ్ఞోవిధీయతే ॥ ఇతిపాద్మవచనాత్ ॥ మంత్రసిద్ధాన్తినాం పాద్మసంహితానుష్ఠానమేవశరణం నాన్యథా. తస్మాత్పాద్మసంహితామూలమనుస్సృత్య తత్రత్యఅంగమంత్రోద్ధారాధ్యాయోక్త మంత్రాఏవ సర్వత్రోద్ధృత్య తత్రిఅనుక్తవిషయాన్సర్వాన్ అభ్యుపగమన్యాయేన సాధితఃపరతంత్రేయస్స్వతంత్రేచసమాశ్రితః । సహ్యాభ్యుపగమోన్యాయో మనసోఽనుమతియథా ॥ ఇతిసంహితాంతరేపిసంగృహ్య ఇతరక్రియాకైరవచంద్రికా ప్రయోగమణిమాలికా సాత్వతామృతసారచంద్రికా ప్రయోగదీపికాదిప్రాచీనప్రయోగానవలంబ్య మంత్రసాంకర్యాదిపంచవిధసాంకర్యదోషరహిత ఏషఃప్రయోగోరచితః ॥

ఆమూలచూడమస్య గ్రంథస్య పరిశోధనేన ప్రకటీకృతానుకంపానాం శ్రీమన్మహారాజ సంస్కృతమహాపాఠశాలా పుస్తకాగారపండితానాం వ్యాకరణవిదుషాం శ్రీమతాం శ్రీనివాసరాఘవాచార్యాణాముపహారామ్యనంతాన్ ప్రణామాన్ ॥

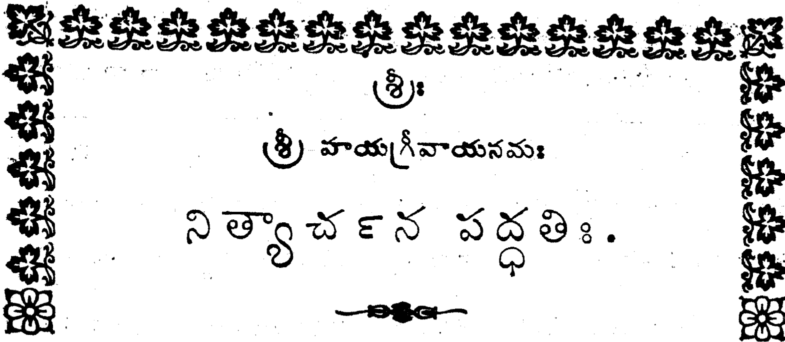
ఆకల్పం విలసంతుసాత్వతమత ప్రస్పర్ధిదుష్పద్ధతి
వ్యాముగ్ధోద్ధతదుర్విదగ్ధపరిషద్వైదగ్ధ్యవిధ్వంసినః ।
శ్రీమన్నాథమునీంద్రవర్ధితధియోనిఘ్నాతవిశ్వాశిషః
సంతస్సంతతగద్యపద్యపదవీహృద్యానవద్యోక్తయః ॥

ఇతి పాంచరాత్రికాణామనుచరః
ఫణిపురం రంగస్వామిభట్టాచార్యః.
శ్రీమన్ మహారాజ సంస్కృతమహాపాఠశాలా పాంచరాత్రాగమోపాధ్యాయః ॥

౧౯౨౩ మైసూరు.

విషయసూచికా.

శ్రీః

శ్రీ హయగ్రీవాయనమః

నిత్యార్చన పద్ధతిః.

శ్రీశం శంఖగదాసి పంకజధరం బ్రహ్మాణమబ్జాసనం ।
యోగీంద్రంకపిలంద్విజిహ్వనృపతింపద్మంససంవర్తకం ।
కణ్వంసర్వమునీంద్రసంస్తుతపదాంభోజం సమస్తాన్ గురూన్ ।
శ్రీవిష్ణ్వాగమసారసింధుకలశీడింభానదంభాన్ భజే ॥

వందేలక్ష్మీపతిందేవం శంఖచక్రగదాధరం । విద్యామూర్తిం హయగ్రీవం శబ్దార్థజ్ఞానసిద్ధయే ॥

అథాచార్యః కాల్యంకర్మ యథావిధినివర్త్య భగవదాలయమాసాద్య పాదావాజానుహస్తావామణిబంధనంప్రక్షాళ్య ద్వారా

॥ శ్రీమైనమః ॥

శ్రీపాంచరాత్రవక్తారం నారాయణమహంశ్రియమ్ ।
చమూపతించతుర్వక్త్రం కౌశికాదిగురూన్ భజే ॥

శ్రీ పాంచరాత్రశాస్త్రాణి సాత్వతాదీనిశాస్త్రతః । కేశవార్య ముఖాల్లబ్ధ్వాతదర్థాంశ్చవిశేషతః ॥ తేభ్యః పూజోపయుక్తానివా ద్యాఽనుక్తానియానిచ ॥ సంగృహ్యతానిసర్వాణిసుఖబోధాయకారిణామ్ ॥ భగవద్వంశజాతేనరంగరాజేనకారిణా ॥ క్రియతేపాద్మమార్గేణభగవద్యాగదీపికా ॥

చమ్య బలిపీఠస్యపురతస్సాష్టాంగంప్రణమ్య ఆలయందివ్యైఃప్రదక్షిణీకృత్య గర్భగేహద్వారపార్శ్వంగత్వా హృదయే-ఓం-జ్ఞానాయనమః

తంత్రాంతరేఽపికథితం అనుక్తంగ్రాహ్యమేవహి ॥ అనుక్తమన్యతోగ్రాహ్యమవిరుద్ధమపేక్షితం ॥ ఏవంపాద్మాదివచనాన్నసాంకర్యం కదాచన । తస్మాదారాధకైర్గ్రాహ్యనిరసూయావర్త్రైస్సదా ॥ ౨॥

ఆచార్యః ఇతి ॥ భగవచ్ఛాస్త్రపాంచరాత్రికాణామేవ ఆచార్యశబ్దవాచ్యత్వంప్రసిద్ధమ్ ॥ తద్యథా పాద్మేప్రతిష్ఠావిధౌ ॥ శ్లో ॥ ఆచార్యలక్షణంబ్రహ్మన్కథయామియథాతథమ్ ॥ ఆదౌతుబ్రాహ్మణోవిద్వాన్పంచరాత్రపరాయణః ॥ ఆచార్యంవరయేత్పూర్వంతదధీనాహిసిద్ధయః ॥ ఇతి ॥ కింతు పాంచరాత్రికాణాం అన్యానినామాన్యపి సుప్రసిద్ధాని, యథా భాగవతః, భట్టారకః, భగవద్వంశ్యః, మంత్రీ, కారీ, దేశికః, సాత్వతః, ఏకాయనః, ఏకాన్తికః, వాసుదేవికః, పాంచరాత్రికః, భగన్మయాః, రహస్యామ్నాయనిష్ఠాః, త్రయ్యంతజ్ఞానసంపన్నాః, ద్వాదశాక్షరతత్వజ్ఞాః, చతుర్వ్యూహవిభాగవిదః, అచ్ఛిద్రపంచకాలజ్ఞాః, ఇత్యాది ॥

కాల్యం కర్మ ఇతి, అనంతాఖ్యే ॥ శ్లో ॥ స్నానాచమనశౌచేనప్రాణాయామేనదేశికః । అంతర్బహిశ్శరీరస్య సాధకస్యవిశుద్ధ్యతి ॥ స్నానమూలాఃక్రియాస్సర్వాఃఫలసంసిద్ధిహేతవః ॥ తస్మాత్స్నానంప్రకుర్వీతదేవర్షిపితృతర్పణె ॥ ౨॥ ఇత్యుక్తత్వాత్ ॥ పాద్మేసప్తవిధస్నానస్వరూపముక్త్వా తత్రైవ త్రయోదశాధ్యాయె పంచకాలవిధౌ అఘమర్షణస్నానమప్యుక్తం ॥ శ్లో ॥ న్యాసమగ్రేషడంగానాం కృత్వాదాయమృదంకరె । సవ్యేనిధాయకృత్వాతుత్రిధామూలాగ్రమధ్యతః ॥ మూలేస్థితాంమృదంపూర్వమభిమన్త్ర్యాస్త్రవిద్యయా । విధి

శిరసి-ఓం బలాయస్వాహా శిఖాయాంఓం-వీర్యాయవషట్ బాహ్వోః
ఓం-ఐశ్వర్యాయ-హుం నేత్రయోః-ఓం-తేజసే-ఫట్ శిరః పరితః-

త్తుదిక్షుచ ధ్యాయామధరాయామపిక్షిపేత్ । తతో మధ్యస్థితాం మృత్స్నాముదకేమూలవిద్యయా। నిక్షిప్యభాగమగ్నిస్థంకరాభ్యాంకరయోర్ద్వయోః। విధాయపంకమంభోభిర్మర్దయిత్వాచపూషణః। అస్త్రహీనాంగవిద్యాభిరాపాదతలమస్తకం । ఆలిప్యదేహమఖిలమవగాహ్యచవారిషు । దేవమావాహ్యలక్ష్మీశందత్వాచార్ఘ్యాదికంతతః। తత్పాదక్షాళనాంభోభిఃపాణిభ్యాంకుంభముద్రయా। పావనైశ్శిరసిన్యస్తైరాత్మానమభిషిచ్యచ। వాసుదేవమభిధ్యాయన్ అఘమర్షణమాచరేత్ । ఇతి స్నానంవాతప్తతో యెనదోషవైషమ్యసంభవే। నాభేరధస్తాద్వాదేహంక్షాళయిత్వాత్మనస్తనుం । ఇతి. పాద్మేత్రయోదశే, అథవాదేశకాలాదిశరీరస్యగుణానపి। సమాలోచ్యతతో దేవిహ్యుష్ణోదేనాథవారమే। మన్త్రస్నానాదివాకృత్వానిత్యకర్మసమాచరేత్। ఇతి. శ్రీప్రశ్నే అష్టావింశే, ఆజానుపాదాప్రక్షాళ్యేతి। కపింజలే పంచదశే, పాదప్రక్షాళనంకృత్వా ఆచమ్యచజితేంద్రియః। గేహంప్రదక్షిణీకృత్యద్వారపార్శ్వంసమాచరేత్। శ్రీప్రశ్నే అష్టావింశే, ప్రక్షాళ్యపాణిపాదంచగోపురస్యబహిస్థలె। ఆచమ్యాస్త్రర్మహాపీఠంప్రాదక్షిణ్యేనవైతతః ॥ ఇతి ॥ ఆచమనమితి॥ విష్ణుతిలకె, పంచమే॥ పూజాయాంబ్రహ్మయజ్ఞాదా యోగె శ్రాద్ధేచమైథునే। మాంజీయజ్ఞోపవీతాదిధారణేభోజనేతథా॥ అద్యంతయోర్ద్వరాచామేద్దేవయజ్ఞాదిపంచసు॥ ప్రణమ్యేతి॥ అత్రఅష్టాంగప్రణామోదర్శితః। పాద్మే ॥శ్లో॥ పద్భ్యాంకరాభ్యాంజానుభ్యాముర సాశిరసాదృశా ॥ మనసావచసాచైవప్రణామోఽష్టాంగఉచ్యతె॥ ఈశ్వరెద్వావింశే। దండవత్ప్రణిపాతైస్తున

ప్రాకారవత్ -ఓం- శక్త్యై- వౌషట్। ఏవం క్రమేణ- షడంగన్యాసం కృత్వా
తాళత్రయం విధాయ ద్వారాభిముఖం స్థితః ఘంటాచాలనపూర్వకం

మస్కుర్యాచ్చతుర్దిశం ॥ తత్రైవ ॥ ద్వివారం వా చతుర్వారం
ప్రణమేయుశ్చభక్తితః ॥

ద్విః ప్రదక్షిణీకృత్యేతి ॥ పౌష్కరే ॥ ఏకం గాణాధిపే కుర్యా
ద్ద్వే సూర్యే త్రీణి శంకరే ॥ చత్వారి కేశవే దేవే సప్తాశ్వత్థే ప్రదక్షిణాం ॥
పాదౌ పాదాన్తరే యస్య కరౌ చలనవర్జితౌ ॥ స్తుతిర్వాచి హృది ధ్యానం
చతురంగం ప్రదక్షిణమ్ ॥ అన్యత్ర ॥ ఏకం చణ్డ్యాం రవౌ సప్త తిస్రో దద్యా
ద్వినాయకే। చతస్రః కేశవే దద్యాచ్ఛివస్య ద్విః ప్రదక్షిణమ్ ॥

షడంగన్యాసమితి ॥ అత్ర సామాన్యనిర్దేశాత్ కేవలాంగమం
త్రాణామేవ గ్రహణం॥ అంగమన్త్రాస్తు సంహితాభేదేన భిన్నాః ॥ తత్తద
ధికారిణాం తత్తత్సంహితోక్తమంత్రగ్రహణస్యైవ న్యాయ్యత్వాత్ ॥ పా
ద్మే చర్యాపాదే త్రయోవింశే ॥ శ్లో ॥ జ్ఞానం బలం తథా వీర్యమైశ్వర్యం
తేజసా సహ ॥ శక్తిరేతే చతుర్థ్యంతా నమస్స్వాహావషట్తథా ॥ హుం
ఫట్ వౌషట్ క్రమాదేతదవసానాశ్శుభావహాః॥ అంగాని హృదయాద్యే
షు షట్సు స్థానేషు మంత్రిణా ॥ ప్రయోజ్యాని ప్రయోగేషు మంత్రిస్సాం
గః కృతో భవేత్ ॥ఇతి॥ అన్యత్ర షడంగన్యాసప్రయోజనమాహ విహ
గేంద్రే ॥ శ్లో ॥ పూజాజపార్చనాహోమాః సిద్ధిమంత్రకృతా అపి ॥
షడంగన్యాసవిధురా న దాస్యంతి ఫలాన్యమీ ॥ గౌతమేన ॥ శ్లో ॥ ఇజ్య
మానో హృదాత్మాయాం హృదయే స్యాచ్చిదాత్మకః ॥ క్రియతే తత్పర
త్వంతు హృన్మంత్రేణ తమః పరం ॥ సర్వజ్ఞాదిగుణోత్తుంగే సంప్రదూపే
పరాత్మని ॥ క్రియతే విషయాహారః శిరోమన్త్రేణ ధీమతా ॥ హృచ్ఛి
రోరూపచిద్ధామ నియతా భావనా దృఢా ॥ క్రియతే నిజదేవస్య శిఖామ

ఓం యం వాయవేనమః ఇతి వాయుమంత్రేణ కవాటం ఉద్ఘాట్య-దేవప్రీతేనసామ్నా ప్రణవేనవా దక్షిణాంఘ్రిణా అంతఃప్రవిశ్య

స్త్రేణసాదరం ॥ మంత్రాత్మకస్యదేహస్యమంత్రవాచ్యేనతేజసా ॥ సవర్ణతోవర్మమంత్రేణక్రియతేనాన్యసంవృతిః ॥ యద్దదాతివరంజ్ఞానంసంవిద్రూపేపరాత్మని ॥ హృదయాదిమయంతేజఃస్యాదేతన్నేత్రసంజ్ఞకమ్ ॥ ఆధ్యాత్మికాదిరూపంయత్ సాధకస్యవినాశయేత్ ॥ అవిద్యాజాత మస్త్రంతత్ పరంధామసమీరితం ॥ ఇతి ॥ షడంగముద్రాఃపాద్మేముద్రాలక్షణేద్రష్టవ్యాః ॥

తాళత్రయమితి ॥ విహగేంద్రే షష్ఠపటలే ॥ శ్లో ॥ దక్షేణవామంసంతాడ్యవామహస్తేనదక్షిణం ॥ వామందక్షిణహస్తేనకుర్యాత్తాళత్రయంబుధః ॥ ఏకతాళేనమరణంద్వితాళేవ్యాధిపీడనం ॥ త్రితాళేసుఖమాప్నోతితస్మాత్తాళత్రయంకురు ॥ ఇతి ॥

ఘంటాచాలనపూర్వకమితి ॥ పాద్మేక్రియాపాదేత్రింశే ॥ ఉద్ఘాటనేకవాటస్యప్రస్తుతేపూజనేతథా ॥ ఆవాహనార్ఘ్యేస్నపనేపుష్పేధూపేచదీపకే ॥ నీరాజనేయవనికాసముద్ధారేనివేదనే ॥ హోమభూతబలౌకర్మణ్యుద్వాహేచలనంమణేః ॥ పారమేశ్వరేషష్ఠే ॥ గణేశపీఠద్వారస్థదేవానామర్చనేతతః ॥ ఆహూతికాలేమంత్రాణాంధూపదానేవిశేషతః ॥ దీపధానేఽర్ఘ్యదానేచతథానైవేద్యఘోషణే ॥ జపస్తుత్యవసానాభ్యాంప్రవృత్తేచాగ్నితర్పణే ॥ పూర్ణాహుతిప్రదానేచమంత్రాణాంతువిసర్జనే ॥ విష్వక్సేనార్చనేచైవతత్పూజాప్రతిపాదనే ॥ బలిప్రదానకాలేతుదేవతానాంవిశేషతః ॥ తతోఽన్యదస్మాద్విహితంచాలనంసిద్ధిమిచ్ఛతాం ॥ ప్రయోజనమాహ ॥ పాద్మే ॥ ఉత్సాదనంపిశాచాదేః ప్రీణనంచహరేఃపరం ॥ సన్నిధానమమర్త్యానాం

పుండరీకాక్షవిద్యయా భగవంతంప్రణమ్య ఓం-రం-జగజ్జ్యోతిరూపాయ నమః ఇతి నిత్యదీపాన్ప్రజ్వాల్య, ప్రబుద్ధత్వంజగన్నాథప్రబుద్ధపర మేశ్వ.

ఘంటాయాశ్చాలనాద్భవేత్ ॥ ఘంటాధిదేవతానాహ ॥ నారదీయే ॥ ఘంటాయాంవాసుదేవంచజిహ్వాయాంతుసరస్వతీం॥ తాడనంవహ్ని దైవత్యందండెచైవతుభాస్కరం ॥ నాదంతుఈశ్వరంప్రోక్తంఘంటా యామధిదైవతాః ॥ అసంస్కృతఘంటాచాలనేప్రత్యవాయానాహపాద్మే ॥ అసంస్కృతాయాశ్చలనేగ్రామాదేశ్చలనంభవేత్ ॥ నిష్ఫలాచాపి పూజాస్యాత్పరస్యపరమాత్మనః ॥ ఇతి ॥

ఘంటాచాలన ప్రయోజనమాహ ॥ జయాఖ్యే త్రయోదశే సంచాలయేత్తతస్సమ్యక్ సశబ్దాంచక్రచిహ్నితాం ॥ త్రైలోక్యద్రావిణీంఘంటాం సర్వదుష్టనిబర్హిణీం ॥ ఏషాదూతీహిమంత్రాణాం సుప్తానాంచ ప్రబోధినీ । వారిణీసర్వవిఘ్నానాం సర్వమంత్రప్రసాదినీ । ప్రణవాంతేధ్వనిర్హ్యేష శబ్దశక్త్యాలయంగతః ॥ వర్ణదేహాః స్మృతామన్త్రా మంత్రదేహాశ్చదేవతాః । ఘంటాస్తనితమూలాస్తే ప్రబుద్ధాః కర్మసిద్ధిదాః । పరశబ్దాత్మికాశక్తిః ఘంటాస్తనితరూపిణీ । వర్ణత్వంసమనుప్రాప్తా తైర్వర్ణైర్మునిసత్తమ ॥ మంత్రాణాంకల్పనా దేహా నానాకారాఃసహస్రశః । స్వేచ్ఛయాత్వనయాశక్త్యా సామర్థ్యాత్స్వస్యాత్మనస్స్వయం । అనుగ్రహార్థమిహహిభక్తానాంభావితాత్మనాం । మననాన్మునిశార్దూలత్రాణం కుర్వంతివైతతః । దదతేపదమాత్మీయం తస్మాన్మంత్రాఃప్రకీర్తితాః ॥ అనభివ్యక్తశబ్దాస్తే నిరాకారాస్తథైవచ । ఘంటాయాంచాల్యమానాయాం నిర్యాతిచసహస్రశః । అతఏవమునిశ్రేష్ఠ మంత్రమాతాప్రకీర్తితా । ఏషాఘంటాభిధాశక్తిర్వాగీశీచసరస్వతీ ॥ వాచిమంత్రాఃస్థితాస్సర్వే వాచ్యామంత్రేప్రతిష్ఠితాః ॥

ర। ప్రబుద్ధపుండరీకాక్షభక్తానామనుకంపయా। త్వయిప్రబుద్ధే దేవే శతవాగ్రేపరమేశ్వర॥ లౌకికానిహియజ్ఞానితానినిర్వర్తయామ్యహం॥

మాంత్రరూపాత్మకంవిశ్వం సబాహ్యాభ్యంతరంతతః॥ ఘంటాశబ్దగతంసర్వం తస్మాత్తాం చాలయేత్పురా॥ పూజాకాలంవినాన్యత్ర హితంనాస్యాః ప్రచాలనం। నానయాతువినాకార్యం పూజనంసిద్ధిమిచ్ఛతా॥

దక్షిణాంఘ్రిణా అంతఃప్రవిశ్యేతి॥ ఈశ్వరేపారమేశ్వరేచ॥ శ్లో॥ ప్రాసాదాంతఃప్రవేశార్థంతతోద్వారంతుచేతసా॥ త్రిభాగీకృత్యతన్మధ్యభాగమేకంద్విధాపునః॥ విభజ్యవామదేశేనదక్షిణేనాంఘ్రిణాతతః॥ శనైశ్శనైఃప్రవేశ్యాన్తస్సూత్రమంత్రేణతేనవై॥ విష్ణుశిలకే తృతీయే॥ ద్వారస్యవామభాగేతుదక్షిణేనపదావిశేత్॥ ఇతి॥

పుండరీకాక్షవిద్యయేతి॥ జితంతేపుండరీకాక్షనమస్తేవిశ్వభావన॥ నమస్తేస్తుహృషీకేశమహాపురుషపూర్వజ॥ ఇతిభగవత్పాదౌ దక్షిణకరేణ దక్షిణం వామకరేణవామమిత్యేవంక్రమేణ హస్తాభ్యాం శిరసాచావలంబ్య ప్రణమ్య॥ శ్లో॥ అభివాద్యహరింమాంచభక్త్యైవంగురుసంతతిం॥ గృహీత్వామానసీమాజ్ఞాం తేభ్యస్తుశిరసానతః॥ ఇతిలక్ష్మీతంత్రే॥ పాద్మే॥ శ్లో॥ ఔపగాయనముఖ్యాస్తేనానాగోత్రా ముముక్షవః॥ తేషాంబుద్ధిస్సముత్పన్నా మోక్షైకఫలదాయినీ॥ తేసర్వేసహసంగమ్యబ్రహ్మాణంప్రోచురవ్యయం॥ మోక్షమార్గావయంబ్రహ్మన్ మోక్షోపాయవిధిత్సయా। శరణంత్వామిహప్రాప్తాజన్మమృత్యుజిగీషవః॥ ఔపగాయనముఖ్యానాంతాపసానాంచతుర్ముఖః॥ ఇతిబ్రువాణానాహూయతదనుగ్రహకామ్యయా। పంచరాత్రోక్తమార్గేణమంత్రసిద్ధాన్తవర్త్మనా॥ దీక్షయిత్వాయథాన్యాయంచక్రవారిజ

అగ్రతస్సర్వయజ్ఞానాంత్వంప్రభుర్నామతస్సదా ॥ నావరేష్వజగన్నాథ
పూజితేషుసురేష్వపి । మయియజ్ఞసమాప్తిస్స్యాత్త్వయిసంతర్పితేనతే ॥
సర్వేదేవానలముఖాఃతథాగ్నిస్త్వన్ముఖేకృతః । బ్రహ్మాస్త్వయంబ్రహ్మ
లోకేస్వర్గేస్వర్గనివాసినః । సాత్వికామానుషేలోకేనాగాద్యా
శ్చరసాతలే ॥ త్వాంహిప్రబోధయంత్యేతే స్వార్థసంసిద్ధయేసదా । త్య
జయోగమయీంనిద్రాంకృపాంకురుసనాతన ॥ ఇతి సశంఖతూర్యకా

మండలే॥ ఆహూతాన్దీక్షితాన్ బ్రహ్మాకర్తవ్యమిదమాదిశత్ ॥ తత్రైవ
సార్ధకోటిప్రమాణేనబ్రహ్మణాకేశవార్చితం ॥ కపిలాయదదౌబ్ర
హ్మలక్షాణాంపంచకంపునః । కపిలోపిచపద్మాయప్రదదౌలక్షమాత్ర
యా ॥ పద్మోపిదత్తవాన్మహ్యంఅయుతగ్రంథసంఖ్యయా ॥ యస్మాత్ప
ద్మోపదిష్టేయంతస్మాత్పాద్మసంజ్ఞికా ॥ మోక్షైకఫలదంబ్రహ్మన్
మయాతస్మాత్ శ్రుతంబుధే ॥ తేనైవాద్యేనధర్మేణబ్రహ్మాలోకపితా
మహః ॥ ఆరాధయత్హరిందేవంవిష్ణుంనారాయణంప్రభుం ॥ ఇత్యు
క్తరీత్యా ॥ ఆదౌవాసుదేవః తతశ్శ్రీః తతస్సేనేశః తతోబ్రహ్మా తత
ఔపగాయన శాండిల్య భరద్వాజ కౌశిక మౌంజాయనమహర్ష
యః ॥ తతస్తదాదిస్వాచార్యపర్యంత గురవః । ఏవమాచార్యపరం
పరాంమూర్ధ్నికృతాంజలిర్మనసాప్రణమేత్ ॥ యద్వా పారమే
శ్వరోక్తరీత్యా ॥ శ్లో ॥ విష్వక్సేనంగణాధీశంగురూంశ్చతదనంతరమ్ ॥
గురూన్పరమసంజ్ఞాంశ్చయజేత్సర్వగురూంస్తథేతి ॥ స్వాచార్యాది
శ్రీధరాన్తంవా ప్రణమేత్ ॥ ఉభయపక్షేప్యాదౌ ఓమ్ అస్మద్గురుభ్యో
నమః ఓం అస్మత్పరమగురుభ్యోనమః అస్మత్సర్వగురుభ్యోనమః ॥
ఇతిస్వాచార్యాది సర్వగురూన్ సముదాయతః ప్రణమ్య తతః
ప్రత్యేకంప్రణమేత్ ॥ ఇతి ॥

హాళవాద్యఘోషం ప్రబోధ్య భగవద్గాత్రాన్నిర్మాల్యాన్యపనీయ తైవిష్వక్సేనమలంకృత్య పరిణామమంజలించకృత్వా గర్భగేహేమా

దీపాన్ప్రజ్వాల్యేతి ॥ ఆరోపణందీపస్య మన్త్రపూర్వకమేవ, అన్యథా తన్మంత్రోక్తిర్వైయర్థ్యం ॥ మంత్రిస్తుచర్యాపాదేత్రియ స్త్రింశే ॥ ఉద్దీపంకృతనాసిక్యం+దీపార్థంమనుమీరయేదితి ॥

పరిబోధయేదితి ॥ పాద్మే ॥ శ్లో ॥ భాస్కరస్యోదయాత్పూర్వం బహవస్సూతమాగధాః ॥ పరిబోధయేయుర్దేవేశంస్తువంతో వాద్యవాదనైః ॥ శంఖధ్వనిసమోపేతదుందుభీపటహస్వనైః ॥ వంది బృందోత్థితోచ్చాభినానానావాగ్భిర్మహామతె ॥ మహాజయజయారావైఃపునఃపునరుదీరితైః ॥ పరిబోధలక్షణైస్స్తోత్రైఃఉత్థాప్యశయనాత్తతః ॥ ఇత్యుక్తత్వాత్ ॥ పారమేశ్వరె ॥ చాతుర్మాస్యవ్రతోక్త ప్రబోధనప్రకారఏవ ప్రయోగె ఉదితః ॥

నిర్మాల్యాన్యపనీయేతి ॥ అనంతాఖ్యె విష్ణుతత్త్వేచ ॥ శ్లో ॥ దీపాన్సందీపయిత్వాతునిర్మాల్యమపకృష్యచ। విష్వక్సేనాయదత్వాతుసంమార్జ్యార్ఘేణవారిణా ॥ ఉత్తరాశాంతతోగత్వాద్వితీయావరణాద్బహిః ॥ విష్వక్సేనాలయంప్రాప్యవ్రణమేద్దండవత్ క్షితౌ ॥ నిర్మాల్యాన్నిక్షిపేత్పశ్చాత్సేనానాథస్యమూర్ధని ॥ రంజయేద్వివిధైర్మాల్యైః రంజయేచ్చచమూపతిం ॥ నభారంమేరుశిఖరంనభారంసప్తసాగరం। రాత్రౌపూజితనిర్మాల్యంపరిభాతెభారమద్భుతం ॥ అహోరాత్రంతునిర్మాల్యంప్రాతఃకాలెవిసర్జయేత్ ॥ ఇతిశాండిల్యె ॥

గర్భగేహేమార్జనాదికంకృత్వేతి ॥ శ్రీప్రశ్నె-అష్టావింశె ॥ పూజాకాలెపురాకుర్యాత్ పంచశుద్ధింగురూత్తమః ॥ స్థానశుద్ధింపాత్రిశుద్ధింబింబశోధనమేవచ ॥ ఆత్మనోభూతశుద్ధించమంత్రివర్ణాస్త

ర్జనాదికంకృత్వా అర్ఘ్యాదిపాత్రాణి యథావిధి విష్ణుగాయత్ర్యా ప్రక్షాళ్య ప్లోతవస్త్రేణ అంగాంబు నిర్హృత్య సుధూపితధౌతవస్త్రే

తోరమే ॥ అనిరుద్ధసంహితాయాం ॥ స్నానేనాచమనేనైవ దేహశుద్ధిర్విశిష్యతే ॥ సత్త్వేనధ్యానయోగేనమనశ్శుద్ధిరిహోచ్యతే ॥ మార్జనాల్లేపనాచ్చైవస్థానశుద్ధిర్విధీయతే ॥ దహనాప్యాయనేనైవక్షాళనాత్ప్రోక్షణాదపి ॥ ద్రవ్యశుద్ధిర్విజానీయాత్సాధకఃపరమార్థవిత్ ॥ పీఠశుద్ధిః సాత్వతే ॥ ఆధారాద్యగవక్షింబాత్ భద్రపీఠాన్మలచ్యుతిః ॥ నకార్యాకంటకైర్లోహైఃమృదుకూర్చాదినావినా॥ పారమేశ్వరేషష్ఠే ॥ శ్లో ॥ యత్కించిత్పత్రపుష్పాద్యంపరిదృశ్యేతపీఠగం ॥ పాణినాతత్సమాహృత్యశుచిస్థానేనిధాయవై ॥ గవ్యైర్వా చామరైర్వాలైశ్శిఖిపక్షైఃకుశైరథ ॥ సమ్మార్జ్యభద్రపీఠంతువాససాసుసితేనవా ॥ ఇతిపారమేశ్వరే షష్ఠాధ్యాయే ॥ మయూరపింఛికాపుంజైర్దర్భైర్ముష్టిభిరేవవా ॥ వితానంగర్భగేహస్యహారేస్నిహ్మోపనంతథా ॥ భూమింభిత్తించపరితో వేదికాస్థానమేవచ।శుచీవ ఇతిమన్త్రేణప్రథమంమార్జయేద్గురుః ॥ ఇతి ॥ శ్రీప్రశ్నే అష్టావింశాధ్యాయే ॥ బింబశుద్ధిః శ్రీ-ప్రశ్నే ॥ అష్టావింశాధ్యాయే ॥ అలంకృతానిపూర్వేద్యుర్వస్త్రంమాల్యంచచన్దనం। మూలబేరాదిబింబేభ్యఃపరిహృత్యతతోరమే॥ తచ్ఛంయోరితిమన్త్రేణశుద్ధవస్త్రేణశోధయేదితి ॥ నారదీయేద్వితీయాధ్యాయే। పీఠస్థంపత్రపుష్పాద్యంవస్త్రేణాహృత్యమన్త్రవిత్ ॥ కుశైస్సంమార్జ్యబింబంచశుద్ధింకృత్వావిధానతః ॥ ఇతి ॥ అనన్తాఖ్యేఆరాధనప్రకరణే ॥ నిర్మాల్యశుద్ధింకృత్వాథదేవగాత్రంతుదేశికః ॥ మార్జయిత్వాథకూర్చేనదేవగాత్రంపునఃపునః ॥ ఉశీరవంశకూర్చేనక్షాళయేచ్చాంభసాతతః ॥ స్థానశుద్ధిః ॥ శ్రీప్రశ్నే అష్టావింశాధ్యాయే ॥ కుంకుమాగరుకర్పూరచన్దనక్షోదవారిభిః ॥ గర్భగేహంసమాలిప్యవికిరేదక్షతాం

ద్వయాదినా యథాపూర్వమలంకృత్య శిష్యేణాన్యేనపరిచారవరే
ణవా ద్వారపూజాదిసర్వపరివారార్చనం కారయేత్ ।

స్వయం ఇతి ॥ పారమేశ్వరే ॥ ఆరాధనప్రకరణే ॥ సకలాకైస్తతోద
ర్భైఃసహ దేవీవిమిశ్రితైః ॥ సమ్మార్జ్య బహుతోయేన ప్రక్షాళ్యాలిప్య
గోమయైః ॥ ఉపలిప్తమథాస్త్రేణసంవిధ్యశకలంత్యజేత్ ॥ పంచగవ్యే
నసాస్త్రేణవారిణాప్రోక్ష్యచన్దనైః ॥ కుంకుమాగరుకర్పూరైస్సమాలి
ప్యసమన్తతః ॥ కుశదూర్వాక్షతాంశ్చైవవికిరేత్ స్థానశుద్ధయే ॥
ప్రాసాదంశోధయేదేవంస్వయమేవతు దేశికః ॥ ప్రాసాదోద్దేశమఖిలం
మార్జయేత్ప్రోక్షయేత్తతః ॥ పరిచారైస్తుకర్తవ్యంబలిపీఠాన్తమే
వహి ॥ ఇతి ॥ నారదీయేద్వితీయాధ్యాయే ॥ స్థానశుద్ధింతతఃకుర్యా
ద్ధ్యానజేనతువహ్నినా ॥ పక్వంధ్యాత్వాస్థితింసర్వాంమృణ్మయంతుఘ
టంయథా । సేచయేదమృతేనైవస్థానంహేమమయంస్మరేదితి ॥ పా
త్రశుద్ధిః ॥ పారమేశ్వరే ॥ షష్ఠాధ్యాయే ॥ పాత్రశుద్ధింతతఃకుర్యాద్య
థాతచ్ఛృణుసత్తమ । ఆమ్లకల్కేనతోయేనహైమంతామ్రంవిశో
ధయేత్ ॥ రజతంగృహధూమేనశాన్తాంగారేణవాపునః ॥ భస్మమి
శ్రేణతోయేనలోహాయుక్తంవిశోధయేత్ ॥ శంఖశుక్తిమయానాంతుల
వణేనవిశోధనం ॥ ఫలపత్రమయానాంచమృద్భిరద్భిర్విశోధయేత్ ॥
లేపగంధాపనోదేనశుద్ధిర్భవతికారయేత్ ॥ ద్రవ్యశుద్ధిర్భవత్యేవం
యథావద్విధిచోదితం ॥ ఇతి ॥ శ్రీప్రశ్నేఅష్టావింశాధ్యాయే ॥ హే
మాదిచేచ్ఛర్కరయారజతానిసుధాదిభిః ॥ కాంస్యానిదారుజాతాని
పూజాపాత్రాణివైరమే ॥ భస్మనామృత్స్నయాచైవశోధయేచ్చయ
థాక్రమం । అభిమన్త్ర్యచపాత్రాణిగాయత్ర్యావిష్ణుపూర్వయాఇతి ॥

పరిచారవరేణవేతి ॥ పారమేశ్వరే ॥ అధికారిలక్షణే ॥ శ్లో ॥
పంచరాత్రవిధానేనపూజ్యమానేప్రతిష్ఠితే ॥ నాన్యేనపూజనంకార్యం
విదుషాపికదాచన ॥ సద్భిస్తునిరతైర్ముఖ్యైఃపంచకాలపరాయణైః ।
పూజనీయంవిశేషేణముఖ్యకల్పాధికారిభిః ॥ త్రయీధర్మపరైర్వి
ప్రైస్సిద్ధాన్తేష్వపిదీక్షితైః ॥ తదాచారరతైర్వా౽థతదలాభే౽నుక
ల్పకే ॥ ప్రాసాదేస్థాపితోదేవో నైకేనార్చ్యోవిశేషతః ॥ బలిహో
మాదిసంయుక్తైవిత్తాఢ్యత్వే౽పికింపునః ॥ పంచకాలరతైర్ముఖ్యైస్త్రి
మంత్రిసిద్ధాన్తవేదిభిః ॥ పదార్థసప్తకప్రాజ్ఞైర్దశార్థాధ్యాత్మకోవి
దైః ॥ త్రయోదశవిధకర్మణ్యభిసంధిపరైస్సదా ॥ కర్మసన్న్యాసిభి
శ్చాన్యైర్ముఖ్యకల్పాధికారిభిః ॥ తథాన్యైర్వాత్రయీనిష్ఠైఃసిద్ధాం
తార్థవిశారదైః ॥ సమర్చనీయమనిశంద్విచతుష్షడ్భిరష్టభిః ॥ ద్వష
ట్షోడశవింశద్భిశ్చతుర్వింశతిభిస్తువా ॥ తేష్వేకఃపూజయేదంతఃప
ర్యాయేణదినంప్రతి ॥ ద్వాచత్రయోవాచత్వారఃకుర్యురేవంపునః
పునః ॥ పరివారానర్చయేయురన్యేదేశికసత్తమాః ॥ అన్యో౽గ్నికా
ర్యంకుర్వీతకుర్యాదన్యోబలింక్రమాత్ ॥ ఏతేషాముపకుర్వీరన్న
న్యేభాగవతోత్తమాః ॥ గుర్వాదిష్టేనవిధినాకుర్యురన్యేచసాధకాః ॥
సర్వమేకేనవాకార్యంబహూనాంసంయతాత్మనాం ॥ ప్రవీణానామ
భిజ్ఞానాందీక్షితానామసన్నిధౌ ॥ వైశేషికేషుప్రాప్తేషుబహుష్వ
తనార్చనే ॥ మూలాదావాహ్యబింబేషు ఇతిప్రారభ్య శ్రీరంగాద్యాస్వ
యంవ్యక్తస్థానేతుపరిచారకాః ॥ అశీతిసంఖ్యాసంఖ్యాతాఃపాచకాశ్చై
వవహి ॥ సిద్ధప్రతిష్ఠితేస్థానేసప్తత్యేవతుతేస్మృతాః ॥ దేవప్రతిష్ఠితే
షష్టిర్ద్వాత్రింశదృషికల్పితే ॥ మనుష్యనిర్మితేస్థానేత్రింశద్వింశత్తథా
పివా ॥ అథవాభారమాత్రాస్స్యుస్స్నపనాదిషుకర్మసు ॥ ఏకాయః

పరివారార్చనవిధిః

గర్భగృహద్వారస్య దక్షిణవామపార్శ్వయోః ఓం-చ్రోం-చండాయనమః ఓం-ప్రేం-ప్రచండాయనమః-ద్వారోర్ధ్వోదుంబరప్రాగ్భాగె ఓం శ్రాం త్ర్యైనమః, దక్షిణె-ఓం-సరస్వత్త్యైనమః, పశ్చిమె-ఓం శ్రియైనమః, ఉత్తరె-ఓం-రత్యైనమః తస్యాధః-ఓం శ్రాం త్ర్యైనమః దక్షిణకవాటె-ఓం విశ్వనేత్రాయనమః ఉత్తరకవాటె-ఓం-విశ్వవక్త్రాయ నమః, కవాటయోర్వేత్రదారుషు ఓం-వేదేభ్యోనమః, ఓం-శాస్త్రేభ్యోనమః నారాచేషు ఓం-అమరేభ్యోనమః-కీలదేశేషు-ఓం-ఋషిభ్యోనమః పట్టికాయాం ఓం-భూతేశాయనమః, కందపట్టద్వయె ఓం-విశ్వభావనాయనమః ద్వారమద్ధ్యే-ఓం-క్షుం-మ్రుం క్షేత్రేశాయనమః అర్ధమంటపద్వారస్య-దక్షిణపార్శ్వే ఓం శంఖాయనమః వామే ఓం చక్రాయనమః అర్ధమంటపాగ్రదేశే ఓం-తార్క్ష్యాయనమః విమానే ఓం విష్ణవే-ప్రాసాదరూపిణె-హూంఫట్స్వాహా విమానస్య

దీక్షితావాచత్వారోపిత్రయోపివా। ఏవంభారానుసారేణక్రమేణపరివర్ధయేత్ ॥ యదాస్యాద్ద్విత్రభారేషుద్వాదశాష్టాదశద్విజ ॥ ఏకస్తుకల్పనీయస్స్యాత్తాంబూలాపూపసాధనె ॥ ఏకస్తుకల్పనీయోంతఃపరిచారకకర్మణి ॥ ఏవంత్వశీతిసంఖ్యాస్స్యుఃపక్షభారాన్నసాధనె ॥ వర్ధయేదతఊర్ధ్వంచతత్తద్భారానుసారతః। సాధకాఃపాచకాశ్చైవహ్యాచార్యవశవర్తినః ॥ ఇత్యుక్తరీత్యాపరివారార్చనదీక్షితపరిచారకాఏవగ్రాహ్యాః।

పరివారార్చనమితి ॥ పరివారార్చనం ప్రాసాదార్చనంచ పాద్మె యోగాసనాంగమంత్రప్రకరణోక్తమెవగ్రాహ్యం ॥ నతు క్రియాకైరవచంద్రికాకారోక్త ద్వారావరణదేవతావిధిః ॥ తస్యప్రతి

ప్రాచ్యాం ఓం వరాహాయనమః దక్షిణస్యాం ఓం-నృసిమ్హాయనమః-వారుణ్యాం ఓం-శ్రీధరాయనమః ఉదీచ్యాం ఓం హయశీర్షాయనమః విమానాధిష్ఠానస్యప్రాగ్భాగే-ఓం-పూర్ణాయనమః ఓం పుష్కరాయనమః ఆగ్నేయె ఓం-హస్తివదనాయనమః యామ్యే ఓం-వృషపతయేనమః వారుణె ఓం దక్షిణామూర్తయెనమః కౌబేరే ఓం-విశ్వరూపధృతేనమః ఐశానే ఓం-భగవత్యైనమః అంతమండలాఖ్యప్రథమావరణప్రాగ్గోపురపార్శ్వయోః-ఓం-జయాయనమః ఓం-చంద్రాయనమః ఓం—విజయాయనమః ఓం—ఆదిత్యాయనమః దక్షిణాద్యుత్తరాంతగోపురపార్శ్వయోః ఓం-జయాయనమః ఓం-విజయాయనమః ప్రథమావరణభూతలె ఆగ్నెయె-ఓం-మన్మథాయనమః నైఋతె ఓం విధాత్రేనమః వాయవ్యే ఓం-విశ్వేశాయనమః ఐశానె-ఓం-షణ్ముఖాయనమః ఐంద్రె ఓం దుర్గాయైనమః యామ్యే ఓం-ధనదాయనమః వారుణె ఓం-రుద్రాయనమః కౌబేరె ఓం-క్షేత్రేశాయనమః సోమెశానాంతరె ఓం-విష్వక్సేనాయనమః దక్షిణభూతలె ఓం సప్తమాతృభ్యోనమః ఆసాంపార్శ్వయోః ఓం వీరభద్రా

ఖ్యామాత్రపరత్వాత్ ॥ పరివారార్చనస్యపృథగభిధానాచ్చ ॥ పరివారార్చనెయెమంత్రాః ప్రోక్తాఃతేభ్యఏవనిత్యోత్సవెబలిదానంశార్యం ॥ పరివారార్చనప్రకరణె బలిపీఠేషుసర్వత్రప్రథమావరణాదిషు। ఇత్యస్యైవతత్రజ్ఞాపకత్వాత్ చతుర్భిరేవగంధాద్యైఃపరివారార్చనమతం ఇతి భోజ్యాసనాన్తెఉక్తం ॥ శతోపచారప్రకరణె ॥ ఆలేపశ్చందనాద్యంబుచర్చయేదిత్యాదినా తత్స్పష్టీకృతం ॥ కాలస్తు। అనంతాఖ్యే ఉత్సవాద్యంగబింబానిసేనాన్యంవిహగేశ్వరం॥ చండప్రచండంద్వారస్థంసర్వకాలేషుపూజయేత్ ॥ పాద్మే। ద్వారావరణశ్వాంశ్చత్రిసంధ్యంచప్రపూజయేత్ ॥ నార్చయేదుమసంధ్యాయాం

యనమః ఓం-విఘ్నేశాయనమః నైఋతభూతలె ఓం-జ్యేష్ఠాయైనమః ఆవరణాష్టదిక్షు ఇందాంద్రిదీశానాంతాః అంతర్హారాఖ్యద్వితీయావరణపాగ్గోపురపార్శ్వయోః ఓం-పద్మధరాయనమః ఓం పురుషాయనమః ఓం-గదాధరాయనమః ఓం-అచ్యుతాయనమః దక్షిణాద్యుత్తరాంతగోపురపార్శ్వయోః ఓం ఖడ్గధరాయనమః ఓం-శార్ఙ్గధరాయనమః ఓం-వజ్రధరాయనమః ఓం ముసలధరాయనమః ఓం పాశధరాయనమః ఓం-అంకుశధరాయనమః ద్వితీయావరణభూతలే అష్టదిక్షుక్రమేణ ఓం-చక్రాయనమః ఓం ముసలాయనమః ఓం-శంఖాయనమః ఓ ఖడ్గాయనమః ఓం కౌమోదక్యైనమః ఓం ధనుషేనమః ఓం-వజ్రాయనమః ఓం పద్మాయనమః మధ్యాంతర్హారాఖ్యతృతీయావరణపాగ్గోపురపార్శ్వయోః ఓం-ధాత్రేనమః ఓం-ద్వాదశాదిత్యేభ్యోనమః ఓం విధాత్రేనమః ఓం-ద్వాదశాదిత్యేభ్యోనమః దక్షి

చండాదిద్వారపాలకాన్ ॥ ఇతి ॥ పాద్మే పంచావరణదేవతానామేవోక్తత్వాత్తన్మంత్రాణ్యేవసర్వాణ్యుద్ధృత్యక్రమోగనిరూపితాని ॥

విష్వక్సెనవింశే-ఏవంద్వారేతుసంచింత్యత్రిసంధ్యాయాం ప్రపూజయేత్ । నార్చయేదుపసంధ్యాయాం చండాదిద్వారపాలకాన్ । అజ్ఞానాదర్చయేన్మోహాత్ స్థాననాశంభవిష్యతి ॥ స్వనామ్నాపరిచారాణాం ప్రణవాదినమోంతకం । అర్ఘ్యపాద్యాదిభిర్వాపి గంధాద్యైర్వామునీశ్వర ॥ అర్చయెన్నిత్యపూజాయాః ప్రణవాదిమనుస్మరన్ ॥ విమానార్చనక్రియామాహ ॥ పారమేశ్వరె ॥ సమారాధనకాలెషు దెవస్యామితతేజసః । ద్వార్స్థదేవార్చనంకృత్వాపూజయెత్తదనంతరం । నమస్కారపదాంతెనస్వనామ్నాప్రణవాదినా । అర్ఘ్యాద్యంభనమాల్యైశ్చధూపెనద్విజసత్తమ । అగ్రితొదెవదెవస్యద్వారదేశ

ణాద్యుత్తరాంతగోపురపార్శ్వయోః ఓం-భద్రాయనమః ఓం సుభద్రాయనమః ఓం-కృతాంతాయనమః ఓం అసురవిధ్వంసాయనమః ఓం-కుబేరాక్షాయనమః ఓం-కుబేరాయనమః తృతీయావరణభూతలే యమాగ్నిమధ్యే ఓం-వసుభ్యోనమః యమరక్షోమధ్యే ఓం-పితృభ్యోనమః నైఋుతవరుణమధ్యే ఓం విశ్వేదేవేభ్యోనమః పాశిమారుతమధ్యే ఓం-సప్తఋుషిభ్యోనమః కుబేరేశానమధ్యే ఓం-ఏకాదశరుద్రేభ్యోనమః తత్రైవ ఓం క్షేత్రపాలాయనమః తృతీయావరణాష్టదిక్షు ఓం-కుముదాయనమః ఓం కుముదాక్షాయనమః ఓం పుండరీకాయనమః ఓం-వామనాయనమః ఓం శంకుకర్ణాయనమః ఓం-సర్వనేత్రాయనమః ఓం-సుముఖాయనమః ఓం-సుప్రతిష్ఠితాయనమః మర్యాదాఖ్యతురీయావరణప్రాగ్గోపురపార్శ్వయోః ఓం-దుర్జయాయనమః ఓం-పూర్ణాయనమః ఓం-ప్రబలాయనమః ఓం-పుష్కరాయనమః

స్యబాహ్యతః। అంతర్మండలదేశేతుగత్వావాపూజయేత్క్రమాత్। ఏవంప్రాసాదభేదేతుయస్మిన్సాధకసత్తమైః। ఏకకాలంద్వికాలంవా త్రికాలంవార్చనంద్విజ। నిత్యశఃక్రియతేతత్రసదాసన్నిహితో విభుః। అతఏవద్విజశ్రేష్ఠతదర్చనపురస్సరం। కుర్యాద్దారాధనంవిష్ణోస్సాధకస్సిద్ధిలాలసః। యఏవంకురుతేభక్త్యాహ్యనన్యపరయాసదా సాచిరాల్లభతేకామానిహలోకేపరత్రచ॥ ప్రాద్మైవిమానపురుషాకృతిభావనామాహ। ధ్యాయేద్రత్నస్థలన్థామతప్తహేమవినిర్మితం। తత్రజీవంమహీంధ్యాయేద్వ్యాపకంతదుపానకం। బుద్ధించపిండికాన్పాదానహంకారంతథైవచ। పాదౌపాదశిలాజంఘె గర్భగేహాంతథోదరం। స్తంభాన్బాహూన్కటించాపి తథైవకటిమేఖలాం। జిహ్వాంవర్ణాంతథానేత్రంప్రతిపక్వాచ్ఛమోహనం। అపానజలనిర్యాణం నాభికాం నాసికాంతథా। గవాక్షమక్షిగ్రీవాశ్చగ్రీవాన్స్కంధాన్కపోలకౌ।

దక్షిణాద్యుత్తరాంతగోపురపార్శ్వయోః ఓం విశ్వభావనాయనమః ఓం పుష్కరాయనమః ఓం సంభవాయనమః ఓం ప్రభవాయనమః ఓం సుశోభనాయనమః ఓం సుభద్రకాయనమః ప్రాక్ప్రణక్ల్ప్తపీఠే ఓం ఉత్తమగణేభ్యోనమః తురీయావరణాష్టదిక్షు ఓం ఉపేంద్రాయనమః ఓం ప్రాకృతాయనమః ఓం పుణ్యాయనమః ఓం పుష్కరాయనమః ఓం విశ్వభావనాయనమః ఓం అసురఘ్నాయనమః ఓం కృతాంతాయనమః ఓం భూతనాథాయనమః మహాత్మ్యాఖ్యపంచమావరణ ప్రాగాదిగోపురచతుష్టయపార్శ్వయోః కుముదాదీనాంద్వాద్వాపం చమావరణాష్టదిక్షు ఓం విశ్వేశాయనమః ఓం విశ్వకృతేనమః ఓం విశ్వస్తైనమః ఓం విశ్వాత్మనేనమః ఓం విశ్వలోచనాయనమః ఓం విశ్వపాదాయనమః ఓం విశ్వభుజాయనమః ఓం విశ్వకర్మకృతేనమః ఇతి క్రమేణ పరివారాన్ గంధపుష్పధూపదీపైరభ్యర్చయేత్ ॥

శిరశ్చకలశంమాంసంప్రలేపంస్పర్శనంసుధాం। అస్థీనిచశిలాన్యస్త్రా స్నాయూన్దారుశిలాధ్వజాన్। కేశరోమాణికూర్చంచధ్యాత్వాధామ పుమాకృతిమితి॥

అలంకృతఃపూజకఃఇతి ॥ గంధైస్స్రగ్భిరలంకారైస్సోత్తరీయశ్చభూషితః। కర్ణభూషణహారాద్యైఃకటకైరంగులీయకైః ॥ అలాభేత్వంగులీయేన అలంకృత్యతుదేశికః। శుక్లవాసస్సువేషశ్చశుక్లదంతశ్శుచివ్రతః॥ ఇత్యూనపక్షపయోమూలం తాంబూలంచ తథావధం। భక్షయిత్వాపి కర్తవ్యాః స్నానదానాదికాఃక్రియాః॥ ఇతి స్మృతిః పారమేశ్వరవ్యాఖ్యాయాం ఉదాహృతః। తాంబూలశుద్ధవదనోలలాటేచాక్షతైర్యుతః। ఏవముక్తగుణైర్యుక్తోబోధయేత్పురుషోత్తమం॥ ఇతిపారమేశ్వరే॥ ఆత్మానంవస్త్రయుగ్మేనకుండలాదివిభూ

అథ అలంకృతో ధృతపవిత్రః పూజకః దేవస్యదక్షిణపార్శ్వే
బ్రుస్యాదౌ శుద్ధవిష్టరే స్వస్తికాసనేన పద్మాసనేనవోపవిశ్య బహిః
తూర్యాది ఘోషే ప్రవర్తితే గర్భమందిరద్వారం తిరస్కరిణ్యా పిచ్ఛి

షణైః । శ్వేతమృత్స్నోర్ధ్వ పుండ్రైశ్చ చందనాద్యైస్సుగంధిభిః ॥
హేమోపవీతైస్స్రగ్భిశ్చ భూషయేద్దేశికోత్తమః । ముఖవాససమోపే
తైస్తాంబూలైశ్శోధయేన్ముఖం ॥ ఇతి శ్రీప్రశ్నే అష్టావింశే ॥ హారో
పవీతకటకైః కేయూరైరంగులీయకైః । పంచాంగభూషణైరేతై ర్యుక్తః
సితస్సోత్తరీయకః ॥ ఇతిపాద్మే క్రియాపాదే నవమాధ్యాయే ॥ అంగ
రాగైర్మహాగంధై ర్మాల్యైర్వస్త్రైర్విచిత్రకైః । రత్నాంగులీయకై
శ్చిత్రైః భూషణైర్వివిధైస్తథా ॥ హేమయుంతోపవీతైశ్చ సోత్తరీషో
మవాససైః ॥ దుకూలైస్సూక్ష్మవస్త్రైశ్చ ఉష్ణీషముఖవాససైః ॥ కట
కైర్వలయైశ్చైవ కేయూరైః పట్టబంధనైః ॥ వస్త్రాభరణమాల్యైశ్చ
దేవతాభిరలంకృతః ॥ అభుక్త్వావాపిభుక్త్వావాకృతకృత్యశ్చ దేశికః ॥ ఇతి
విహగేంద్రే ॥ అలంకృత్యశిరః పశ్చాత్పుష్పదూర్వాక్షతాదిభిః ॥ ఇతి
నారదీయే ద్వితీయే ॥ ధృతపవిత్రపూజకః ఇతి । చతురంగులమగ్రన్తు
సదావిఘ్నాధిదైవతం । మహావిఘ్నాధిదైవస్తు గ్రంథిరేకాంగులో భవేత్ ।
విఘ్నాధిదైవంవలయం తద్ద్వయాంగులముచ్యతే । పవిత్రంహస్తయుగ్మే
చానామికాభ్యాం నియోజయేత్ । ఇతి పారమేశ్వరే । ఆదాయాథ పవిత్ర
కం ॥ దక్షిణానామికాయాన్తు చతుష్కాండవినిర్మితం । అంగులీయ
కరూపంచ కృత్వావై తదనంతరం । ఇతి ఈశ్వరే । అర్చనంజపహో
మంచ దానంచపితృతర్పణం । అపవిత్రానుపాణించ తత్సర్వంచ
వినశ్యతి । తస్మాత్సర్వ ప్రయత్నేన సదాధార్యంపవిత్రకం ॥ ఇతిపార
మేశ్వరేతృతీయాధ్యాయే ॥ త్రిపంచసప్తకాండోత్థ దృఢమగ్రంథిసం

ద్రమాచ్ఛాదయిత్వా ఓం శక్త్యై వౌషట్ సర్వదిశో బధ్నామీత్యస్త్ర మంత్రేణ అస్త్రముద్రయా స్వఫరితో దిగ్బంధనం కృత్వా ఓం తేజసె

యుతం। పవిత్రకంద్వయుందర్భ మస్త్రమంత్రాభిమంత్రితం। హస్త ద్వయోపినిక్షిప్య అనామాంగులయోరథ॥ ఇతిజయాఖ్యే॥ పవిత్రమే కదర్భేణ ప్రీతకర్మణిధారయెత్। నిత్యకర్మణిదర్భాభ్యాం ద్వాభ్యా మేవచతుర్ముఖ। సపవిత్రకరోభూత్వాప్రవిశ్యేద్యాగమన్దిరం॥ ఇతి విష్ణుతిలకె తృతీయాధ్యాయె॥ అన్యత్రమార్కండేయె॥ నచముండా నన్యూనాగ్రా నగర్భాః స్థూలసంయుతాః॥ ఉపయుక్తకుశాన్సర్వాన్వర్జయిత్వా విచక్షణః॥ పంచభిఃపౌష్టికంవిద్యా చ్చతుర్భిశ్చాభిచారికం॥ దేవకార్యేచద్వాదర్భా పితృకార్యేత్రిదర్భకం॥ చతురంగులమగ్రంతద్గ్రంథిమేకాంగులంతథా॥ వలయంద్వ్యంగులంప్రోక్తం పవిత్రస్యచలక్షణం॥ అగ్రంబ్రహ్మాధిదైవత్యం గ్రంథిర్విష్ణుస్తథైవచ॥ వలయంత్వీశ్వరంప్రోక్తం పవిత్రస్యాధిదేవతాః। అంగుల్యగ్రేనిరాయుష్యం మధ్యేఽంగుళ్యాధనక్షయః। తస్మాదంగుళిమధ్యేతు పవిత్రం ధారయేత్సదా॥ స్త్రీయుస్సర్వేషుకార్యేషు పుమాన్సర్వశుభావహః। మోక్షార్థంతుపుమాన్దర్భః ఆభిచారెనపుంసకం॥ ఇతి॥ చంద్రికాయాం:—త్రిభిదర్భైశ్శాంతి కర్మపంచభిః పౌష్టికం తథా। చతుర్భిశ్చాభిచారంతు కుర్వీకుయాత్పవిత్రకం। దేవకార్యేత్రిభిదర్భై రేకేనపితృకర్మణి। ద్వాభ్యాం మనుష్యకార్యేతు పవిత్రంకారయేద్బుధః॥

ఆసనె ఉపవిశ్యేతి॥ దేవస్యాగ్రతోవాపి దక్షిణంభాగమాశ్రయేత్॥ ఈశ్వరఃప్రాగ్వశాదేవ హ్యుత్తరాభిముఖోద్విజః॥ ఇతి ఈశ్వరె॥ సితోర్ధ్వపుండ్రతిలకః దేవదక్షిణమాశ్రితః॥ పూర్వపశ్చాన్ముఖె

ఫట్ ఓం రాన్నమః పరాయకాలానలాత్మనే నమః ఇతి తేజోఽగ్ని ప్రాకారమంత్రాభ్యాం అగ్నిప్రాకారముద్రయా ఆత్మనః పరితోఽగ్ని ప్రాకారం

దేవే స్వయంస్యాదుత్తరాముఖః ॥ యామ్యోత్తరముఖే దేవే స్వయం ప్రాచీముఖోఽభవేత్ ॥ ఇతివిష్ణుతిలకే ద్వితీయాధ్యాయే ॥ స్వస్తికాసనం పద్మాసనమితి ॥ వర్ణ్యంతే స్వస్తికం పాద తలయోరుభయోరపి ॥ పూర్వోత్తరే జానునీ ద్వే కృత్వాసనముదీరితం ॥ విన్యస్య దక్షిణే పార్శ్వే సవ్యం సవ్యేతు దక్షిణం ॥ గుల్ఫం కృత్వాసనం తచ్చ స్వస్తికం కథ్యతే బుధైః ॥ ఆరోప్య చోర్వోశ్చరణౌ తదంగుష్ఠద్వయం పునః । వ్యుత్క్రమేణైవ హస్తాభ్యాం గృహ్ణీయాత్తత్తదాసనం ॥ బద్ధపద్మాసనం జ్ఞేయ మాసనేషు సుపూజితం ॥ ఇతిపాద్మే యోగపాదే ప్రథమాధ్యాయే ॥ తిరస్కరిణ్యాద్వారం చేతి ॥ ప్రచ్ఛన్నపటసంయుక్తం యథాకాలం ప్రపూజయేత్ ॥ పాపరోగమతిభ్రష్టాన్నాస్తికాన్క్రిధూమకాన్ । వేదవిక్రయకాన్వాపి పంచరాత్రస్యదూషకాన్ ॥ కృతఘ్నాన్పతితాంశ్చైవ విష్ణునిందాపరాంస్తథా ॥ గురునిందాపరాంశ్చాపి పాషండ సమాస్థితాన్ ॥ అన్ధపంగూహ్యపస్మార పాపరోగాపదేశినః । మూకాంశ్చబధిరాంశ్చైవ పూజాకాలేనదర్శయేత్ ॥ పూజాకాలేతుదేవానాం పుష్పాలంకరణే తథా ॥ ముద్రాదర్శనకాలేచ హేమరత్న సమర్పణే । ఏవమేతేషుకాలేషు పటయాచ్ఛాద్యవాససా ॥ నిర్మాల్యోద్వాసనకాలే స్నానాలంకరణాంతరే ॥ భోజ్యాసనాంతే దేవస్య అపనీయపటం తతః ॥ స్నపనేదీపకాలేచ హవిరంతే తథైవచ । నిత్యోత్సవాదికాలేతు ప్రచ్ఛాదనపటం త్యజేత్ ॥ ఇతిపారమేశ్వరే ॥ అస్త్రముద్రయా ఇతి ॥ పాద్మే ముద్రాలక్షణే ॥ తర్జన్యాంగుష్ఠశిరసి స్ఫోటయేచ్చక్రవత్ స్మరన్ । దిక్షుసర్వాసు శేషాభి ర్ముష్టింబధ్వాచతుర్ముఖ । సైషాస్త్రముద్రావిజ్ఞేయా ఇతి.

స్మృత్వా ఓం నమస్సుదర్శనాయేతి శ్వోపర్యాకాశే చక్రముద్రాం బధ్వా ప్రాణానాయమ్య కృతయోగముద్రః శోషణాదిపూర్వకమాత్మశుద్ధింకుర్యాత్ ।

అగ్నిప్రాకారమన్త్రేణేతి ॥ పాద్మే మన్త్రోద్ధారప్రకరణే । ఆపూర్ణయాదిః ఆశ్రయాశం గోపనాంతపదండకం ఇత్యాది ॥ ముద్రాప్రకరణే । కనిష్ఠాదిభిర్బధ్వా ముష్టింసాంగుష్ఠమున్నతామ్ । విధాయ తర్జనీం తేన భ్రామయేదాశుచక్రవత్ । అగ్నిప్రాకారముద్రేయం తయైవాత్మాభిరక్షణమ్ । ఇతి । చక్రముద్రాంబధ్వేతి ॥ పాద్మే ముద్రాలక్షణే । మణిబంధసమాహస్తౌ తిర్యక్సంభ్రామ్య చ క్రమాత్ । పర్యాయేణప్రయోక్తవ్యా చక్రముద్రామహోదయా ॥ ఇతి. పాద్మే నిబధ్య దక్షిణాంగుష్ఠం వామహస్తస్యముష్టిగం । కృత్వాచాంగుష్ఠతర్జన్యౌ సుయుక్తేప్రసృతీసమే । శంఖముద్రేతి సాప్రోక్తా— ప్రాణానాయమ్యేతి ॥ పాద్మే ॥ శ్లో ॥ ప్రమాథినోఽదృఢస్యాస్య చంచలస్యతుచేతసః ॥ సమాధియోగ్యతాసిద్ధ్యై ప్రాణాదివిజయాయచ ॥ తమోనిబర్హణార్థంచ కుర్యాత్ప్రాణాయతీరథ ॥ శరీరేనాడిసంస్థానం తథాప్రాణాదిసంస్థితిం ॥ ప్రాణాయామస్వరూపంచ జ్ఞాత్వైవంయస్సమాచరేత్ ॥ ఆసనేకల్పితేదర్భైః కుశైఃకృష్ణాజినాదిభిః ॥ తాలమానసముత్సేధే తాలద్వయసమాయుతే ॥ ఉపవిశ్యాసనేవశ్యం స్వస్తికాదియథారుచి ॥ బద్ధ్వాప్రాగాననస్సమ్యగృజుకాయస్సమాహితః ॥ నాసాగ్రన్యస్తనయనోదంతైర్దంతానసంస్పృశన్ ॥ రసనాంతాలునిన్యస్య శ్లథబాహుద్వయాన్వితః ॥ ఆకుంచితశిరఃకుంచన్నిబద్ధో యోగముద్రయా ॥ హస్తేయథోక్తవిధినా ప్రాణాయామంసమాచరేత్ ॥ రేచనంపూరణంవాయోః శోధనంరేచనంతథా ॥ హస్తేన

దక్షిణేనైవ పీడయేన్నాసికాపుటం। శనైశ్శనైరథబహిః క్షిపేత్పింగళ యానిలం । ద్వాత్రింశన్మాత్రయాకుక్షౌ పూరయేదిడయానిలం ॥ భూయష్షోడశమాత్రాభి శ్చతుష్షష్ట్యాతుమాత్రయా ॥ సంపూర్ణ కుంభవద్దేహం పూరయేన్మాతరిశ్వనా ॥ సవ్యదక్షిణపర్యాయై రేచ కాంతైర్మరుత్క్రియైః ॥ మలాన్నాశయతిప్రాణా న్నాభిస్థాన్పూర్వ సంచితాన్ ॥ దిగంతరమపశ్యన్వై మానీసంరోధితానిలః ॥ ఇతి ॥ పార మేశ్వరేతు ॥ ప్రాణాయామగణంకుర్యాత్ పూర్వమన్త్రేణ రేచకం ॥ పూరకంహృదయేనాథ నేత్రమంత్రేణకుంభకం ॥ ప్రాగుక్తేనాచరే ద్వాయో రేచకంద్విజసత్తమ ॥ నాభిదేశస్థితంధ్యాయే న్మూలమంత్రే ణవైహరిం ॥ వాసనాదోషసంమిశ్రాన్దశప్రాణాన్సగర్భకాన్ ॥ అగ ర్భశ్చసగర్భశ్చ ప్రాణాయామోద్విధామతః ॥ జపధ్యానంవినాగర్భ స్సగర్భస్తత్సమన్వయః ॥ ఇతి ॥ మంత్రమాహ ॥ సవ్యాహృతికాంస ప్రణవాం గాయత్రీంశిరసాసహ ॥ త్రిఃపఠేదాయతప్రాణః ప్రాణా యామస్సఉచ్యతే ॥ పూరణాద్రేచనాద్వాయో రోధనాచ్చాపియ శ్శ్రమః ॥ భవేత్ప్రాణకృతంపుంసాం ప్రాణాయామస్సఉచ్యతే ॥ ఇతి విష్ణుతత్త్వే పంచమాధ్యాయే ॥ ప్రణవాఖ్యస్యమంత్రస్య ఛందోన్యా సాదికంచరేత్ ॥ ద్వారాద్దక్షిణనాసస్య ద్వాత్రింశన్మాత్రయాన్వ యం ॥ వాయుంవిసృజ్యవామేన పూర్యష్షోడశమాత్రయా ॥ మాత్ర యాథచతుష్షష్ట్యా కుంభకంచతురానన ॥ దేవయాగేషుసర్వేషు ప్రాణాయామోసదామనుః ॥ ప్రణవఃకథ్యతే బ్రహ్మ న్తతోదక్షిణనా సయా ॥ పూర్వవద్విసృజేద్వాయు మేవంత్రిశ్చతురానన ॥ ప్రాణా యామేషుసర్వేషు తర్జనీమధ్యమాంగుళీ। నస్పృశేతాంయథానాసాం ప్రాణాయామస్తథోచ్యతే ॥ దక్షిణేనైవహస్తేన ప్రాణాయామంస మాచరేత్ ॥ ఇతివిష్ణుతిలకేతృతీయాధ్యాయే ॥ ధూమ్రవర్ణయుతం

భూతశుద్ధిః.

తత్ప్రకారః ॥ నాభికందే వేద్యాకారంధూమ్రవర్ణంయమితి వాయుబీజంధ్యాత్వా తజ్జేనధూమ్రవాయునా ఆత్మస్థంపాపంవిశోష్య హృదంబుజె రక్తవర్ణం త్రికోణం రమిత్యగ్నిబీజంధ్యాత్వా తదుత్థవహ్నిజ్వాలాభిః పాపంధగ్ధ్వా కంఠె పీతాభంచతురశ్రం లమితిమాహెం

మంత్రం ప్రాణాయామెవిచింతయెత్ ॥ ఇతిశ్రీప్రశ్నె అష్టావింశె ॥ కృతయోగముద్రఃఇతి ॥ యోగముద్రాయోగసంపుటముద్రాచ ॥ పాద్మెముద్రాలక్షణవిధౌ ॥ నాభేరధస్తాద్విన్యస్య సవ్యంకరతలంపునః॥ ఉత్తానమితరంతస్య విన్యసేదుపరిదృశం ॥ యోగముద్రాకరతలం సవ్యంనాభేరత స్తతః ॥ అవాఙ్ముఖంతదుపరి సవ్యేతరతలంపునః ॥ సమాఙ్ముఖంవిరచయే ద్యోగసంపుటముద్రికా ॥ యోగాభ్యాసేచతత్వానాం సంహారోత్పాదనేపిచ ॥ ముద్రాద్వయమిదంబ్రహ్మణ కథితం యోగినాంహితం ॥ ఇతి ॥

భూతశుద్ధిరితి ॥ పారమేశ్వరె ॥ పృథ్వప్తేజోనిలాకాశం శరీరం భూతపంచకం ॥ ఇంద్రజాలోపమంవిద్ధి జ్ఞానాద్యైరుత్థితంగుణైః ॥ మలినంచాస్వతంత్రంచ రేతోమూత్రోద్భవంతుయి ॥ యావన్నశోధితంసమ్య గ్ధారణాభిర్నిరన్తరం ॥ తావదేతదయోగ్యంస్యా న్మంత్రన్యాసాదివస్తుషు ॥ జీవస్థాపనాక్రమః ॥ లక్ష్మీతంత్రె ॥ శ్లో ॥ ఏవం పిండంసముత్పాద్య శుద్ధలక్ష్మీమయంమహత్ ॥ పూర్వోక్తమార్గేణ తతో హృదయంజీవమానయేత్ ॥ అనంతాఖ్యే ॥ బ్రహ్మరంధ్రాత్సముద్భూత ముచ్ఛ్రాయంతాలుమాత్రకం ॥ కేసరైరావృతంపద్మ మష్ట

ద్రబీజంధ్యాత్వా తేనాగ్నింవాయునాసహాసంస్తభ్యమూర్ధ్ని వృత్తా కారంస్ఫటికప్రభంవమితి-వారుణంబీజం ధ్యాత్వాతజ్జామృతాంభసా మూర్ధాదిపాదాన్తం శరీరం ధ్యానేనసంశోషయేత్. అయంశోషణా దివిధిః। అథసమాధిపరయాధియా పాదతలాదాజానుస్థితాం శబ్దస్పర్శ రూపరసగంధగుణాం ఘ్రాణోపస్థేంద్రియయుతాం పీతాభాంచతురశ్రాం పృథ్వీ మసితతన్మాత్రాయాం సంహరేత్. జానోరాగుహ్యాంస్థితాః అర్ధచంద్రాకృతిశ్శ్వేతాశ్శబ్దస్పర్శరూపరసగుణా రసనాపాయ్వింద్రియ యుతా అపః అసితగన్ధతన్మాత్రయాసహ సితరసతన్మాత్రాయాం గుహ్యా

పత్రంసకర్ణికం ॥ హృత్పద్మమధ్యమాసీనం విభుముద్వాస్యదైవతం॥ పరేవిమలేసరోజె సూక్ష్మరూపేణసంయుతం ॥ కర్ణికోద్వాసితం విష్ణుం ప్రార్థయేద్దేశికోత్తమః ॥ అణుమానంస్మరేత్తత్ర నమస్కృత్య విభుంతతః। దేహంవిశోషయేద్విద్వాన్ వాయుమంత్రేణమంత్రవిత్ ॥ ఇతి ॥ దక్షిణపాదాంగుష్ఠేఅగ్నిబీజంవిచింత్యేతి ॥ లక్ష్మీతంత్రే-దక్షి ణాంఘ్రిరథాంగుష్ఠ ప్రాన్తదేశేశిఖాత్కరం ॥ ధ్యాత్వాయుగాంతహు తభుగ్రూపజ్వాలాశతావృతం ॥ తేనస్వవిగ్రహంధ్యాయేత్ ప్రజ్వలం తంసమంతతః ॥ పతంతంసంస్మరేన్మూర్ధ్ని పిండప్రజ్వాలితంతతః। శాన్తమస్తస్పసత్యత్వం భస్మీభూతంరజస్తమం ॥ రజస్తమోమయంభస్మ త్వపోహ్యోద్బోధవాయునా ॥ చిదానందమహాబోధే రంతరంగగ ణాకరాత్ ॥ ప్రసృతంసృష్టిమార్గేణసంస్మరే ద్భౌతికంవపుః ॥ పార మేశ్వరే ॥ సహస్రసూర్యసంకాశం శతచంద్రగభస్తిమత్ ॥ నిర్మల స్ఫటికప్రఖ్య జరామరణవర్జితం ॥ జనితేవంస్వపిండంతు వరమం భోగమోక్షయోః ॥ సాధనంమునిశార్దూల సహజంసర్వదేహినాం తమాసాద్యక్రమేణైవ సిస్పృక్షాలక్షణేనచ ॥ ఇతి ॥

దానాభిస్థితం త్రికోణం పాటలవర్ణం శబ్దస్పర్శరూపగుణం దృష్టిచ రణేంద్రియయుతమగ్నిం సితరసతన్మాత్రయాసహ జ్యోతీరూపరూప తన్మాత్రాయాం సంహరేత్ నాభేరాఘ్రాణంస్థితం ధూమ్రవర్ణంవృత్తాకా రం శబ్దస్పర్శగుణం త్వక్కరయుతంవాయుం జ్యోతీరూపరూపతన్మాత్ర యాసహ లోహితస్పర్శతన్మాత్రాయాం సంహరేత్ ఘ్రాణాదామూ ర్ధస్థితం శబ్దగుణం నీలోత్పలప్రభం శ్రుతివాక్సహితమాకాశం లోహి తస్పర్శతన్మాత్రయా సహ శుకప్రభశబ్దతన్మాత్రాయాం శుకప్రభశబ్దత న్మాత్రాంసితాసితవర్ణస్వాంతే స్వాంతం పాటలాహంకృతౌ అహంకృతిం స్ఫటికప్రభబుద్ధౌ బుద్ధిం సితప్రకృతౌ ప్రకృతిం భాస్కరాభజీవే సం హృత్య నాభిచక్రస్థితం వాసనావివశం సుసూక్ష్మం భాస్కరాభం జీవం సుషుమ్నామార్గేణ బ్రహ్మరంధ్రంభిత్వా దేహాద్వినిర్గమయ్య సూర్యమండలంప్రవేశ్య తస్మాత్పరమవ్యోమ్ని శ్రీభూమిభ్యాం శేషభో గాసనసమాసీనం వాలవ్యజనహస్తాభిర్వ్యష్ట్యాద్యష్టశక్తిభిః పరివారి తం సేనేశాదిపార్షదైశ్చక్రాద్యాయుధైశ్చ సేవ్యమానం మహావిభూతిం షాడ్గుణ్యమయవిగ్రహం ప్రసన్నాహ్లాదకరం పరవాసుదేవంప్రవిష్టం ధ్యాత్వా దక్షిణపాదాంగుష్ఠే రక్తవర్ణం రమిత్యగ్నిబీజంవిచింత్య తదుత్థవహ్నిజ్వాలాభిరాపాదతలమస్తకం దగ్ధమభిధ్యాయ పూర్ణ చంద్రసమప్రభం వామితి నివృత్తిబీజమంతరిక్షేస్మృత్వాతదుత్థామృత

నాభికందెఇతి ॥ పాద్మయోగపాదె ॥ కందస్థానంమనుష్యాణాం దేహమధ్యేనవాంగులం॥ పృథివ్యాదిస్థానాన్యాహ॥ లక్ష్మీతన్త్రె ఇంద్రః కానిస్థానానిదేహేస్మిన్యత్రకార్యోలయఃక్రమాత్ । కీదృశానిచ బింబాని భూమ్యాదీనాం, వదాంబుజె॥ శ్రీః। ఆజానుతేభువస్థాన మాకట్యాఃపయసఃస్మృతం। ఆనాభిస్తైజసస్థానం నాసాంతం మరుత స్తథా। నాసికోపరిమూర్ధాంతం నభస్థానంప్రకీర్తితమితి ॥

వారిధిసముద్భూతపుండరీకె జీవం వాసుదేవాదాగత్య స్థితమభిసంధా య తస్మాజ్జీవాత్ప్రకృతిం తతోబుద్ధిం తతఃఅహంకృతిం తతస్సాత్వంతం తతశ్శబ్దతన్మాత్రాం తతస్పర్శతన్మాత్రయాసహాకాశం స్పర్శతన్మా త్రాయాః రూపతన్మాత్రయాసహవాయుం రూపతన్మాత్రాయా రస తన్మాత్రయాసహాపః రసతన్మాత్రాయాః గంధతన్మాత్రయాసహాపృ థ్వీం ఏవంక్రమేణ ప్రాగుక్తలక్షణలక్షిత జీవాదిపృథివ్యంతాని సృష్ట్వా తన్మయమాత్మగాత్రం పునస్సంపన్నంబుధ్వా పూర్వోక్తపీయూషపా రావారపుండరీకవిసృమరామృతపూరద్వారా జీవమాత్మవిగ్రహం బ్రహ్మరంధ్రేణప్రవిష్టం తత్పూరస్నాపితమాత్మదేహమూర్ధ్వపుం డ్రాదిసర్వాలంకారసుందరమారాధనయోగ్యంచమత్వా మంత్రన్యా సంకుర్యాత్ ॥

మన్త్రన్యాసవిధిః.

అథ మంత్రన్యాసవిధిః ॥ తలంపృష్ఠంచకరయోః ఓం-సహా స్రారహుం ఫట్ ఓం అస్త్రాయఫట్ ఓం-శక్త్యై వౌషడితి అస్త్రమం త్రేణవిశోధ్య (ఓం-ఓం ఓం) (ఓం నం-ఓం) ఓం-మోం-ఓం (ఓం-భం-ఓం) ఓం-గం-ఓం (ఓం-వం-ఓం) (ఓం-తెం-ఓం-ఓం-వాం-ఓం) ఓం-సుం-ఓం (ఓం-దెం-ఓం) ఓం-వాం-ఓం (ఓం-యం-ఓం) ఇతిద క్షిణకరతలమారభ్య వామతలాంతాస్సృష్టిః అస్యవైపరీత్యేసంహారః

తలంపృష్ఠంచశోధయెదితి ॥ పారమెశ్వరె ॥ ద్వితలెహస్త- పృష్ఠేద్వెసపార్శ్వాంగులయస్తథా । అస్త్రమన్త్రేణసంశోధ్య ధ్యానముద్రాన్వితేనతు ॥ ఓం-సహస్రారహుం ఫట్ ఓం అస్త్రాయ ఫట్ ఇతి ఇతర సంహితానువర్తినాం అస్త్రమంత్రః । పాద్మ

తలయోః ప్రక్రమ్య కనిష్ఠావర్వణోర్విన్యసేదితి ఏవం న్యాసత్రయం కృత్వా ఓం-జ్ఞానాయనమ ఇతి తర్జనీభ్యామంగుష్ఠయోః ఓం-బలాయ స్వాహేత్యంగుష్ఠాభ్యాంతర్జన్యోః తాభ్యామేవ ఓం-వీర్యాయవషడితిమధ్యమాంగుల్యోః ఓం ఐశ్వర్యాయహుమిత్యనామయోః ఓం-శక్త్యై వౌషడితికనిష్ఠయోః ఓం-తేజసేఫడితినఖముఖేషు మధ్యమాంగుల్యా ఓం-ఆదిత్యప్రతిమాయ మాయారూపిణె హుంఫట్స్వాహా ఓం-నమోభగవతెసుదర్శనాయేతి పద్మచక్రెసవ్యేతరకరతలెఓం-నమోభగవత్యైగదాయైభవరూపిణ్యైకౌమోదక్యైహుంఫట్స్వాహా ఓం-నమోభగవతెపుండరీకాక్షాయవాయుముఖాయదీప్తరూపాయశంఖపాలాయస్వాహేతి గదాశంఖౌ సవ్యకరతలె ఏవంకరన్యాసం కృత్వా ఓం-ఓం-నమఇతి-మూర్ధ్నిమధ్యమయా ఓం-నం నమఇతి శిరఃప్రాగ్భాగెఅంగుష్ఠేన ఓం-మోం-నమఇతి-శిరోదక్షిణెతర్జన్యా ఓం భం-నమఇతి శిరఃపశ్చిమెఅనామయా ఓం-గం నమ ఇతి-శిర ఉత్తరెకనిష్ఠయా ఓం-వం-నమఇతి నేత్రయోః తర్జనీమధ్యమాభ్యాం

సంహితానువర్తినాం శక్త్యై వౌషడిత్యేవ ॥ న్యాసంకుర్యాదితి ॥ సృష్ట్యాదిన్యాసత్రయె గృహస్థాదిభేదెనా న్యతమన్యాసానుష్ఠాన మనిరుద్ధసంహితాయాముక్తం ॥ పాద్మేవ్యవస్థాభావేన న్యాసస్వరూపమాత్ర ప్రదర్శనేన అపేక్షితగ్రహణానుజ్ఞయాచ అనిరుద్ధ వ్యవస్థైవగ్రాహ్యా ॥ అనిరుద్ధె ॥ స్థితిన్యాసో గృహస్థస్య సృష్ట్యాఖ్యోబ్రహ్మచారిణః ॥ ముముక్షోస్సంహృతిన్యాసః ఏవం న్యాసస్త్రిధామతః ॥ విష్ణుతిలకె ॥ సృష్టిస్థితిలయశ్చేతి న్యాసస్త్రివిధోభవేత్ ॥ స్థితెదేవె స్థితిన్యాసః ఆసీనెసృష్టిసంజ్ఞికః ॥ శయనె సంహృతిన్యాసః సహ్మారశ్శయనంయది ॥ విశ్వరూపేస్థితిన్యాసః యానారూఢేత్రయంభవేత్ ॥ భోగయోగెచశయనె స్థితిన్యాసంప్రచక్షతె। వాసుదేవాదిబింబేషు

ఓం తెం నమఇత్యాస్యే అఙ్గుష్ఠానామికాభ్యాం ఓం-వాం నమఇతి హృదయె అంగుష్ఠతర్జనీభ్యాం ఓం-సుం-నమఇతి నాభావంగుష్ఠకనిష్ఠాభ్యాం ఓం-దెం-నమఇతి గుహ్యేనిరంగుష్ఠసర్వాంగులిభిః ఓం-వాం-నమఇతి జాన్వోస్తాభిరేవ ఓం-యం-నమఇతి-చరణయోస్సాంగుష్ఠసర్వాంగులిభిః। ఇతిసృష్టిః విపర్యయెసంహృతిః నాభ్యాదిహృదయాంతాస్థితిః। సర్వత్రమంత్రాద్యక్షరంప్రథమం ప్రాగ్వద్ధృదయాదిషడంగమంత్రిన్యాసం హృదయాదిషుకృత్వా॥ శ్లో॥ అహంస భగవాన్విష్ణురహంనారాయణోహరిః॥ వాసుదేవోహ్యహంవాపిభూతావాసానిరంజనః॥ ఇతి భగవత్తాదాత్మ్యమాత్మన్యనుసంధాయ దేహవిన్యస్తమంత్రాక్షరాణి పృథక్సాధితగంధపుష్పధూపదీపై ర్వాసుదేవమంత్రేణాభ్యర్చ్య మానసయాగంకుర్యాత్ ।

మానసయాగవిధిః

ప్రాణాయామత్రయంకృత్వా దేశకాలౌసంకీర్త్య నిత్యకైంకర్యరూపంభగవదారాధనంకరిష్యే ఇతిసంకల్ప్య యోగసంపుటము

నకరన్యసనంమతమ్। ఇతివిష్ణుతిలకేచతుర్థే॥ ఇతి॥ పాద్మెవ్యాపకంకంచుకంయద్వేతి వికల్పాత్ శిష్యబుద్ధివైశద్యార్థం కంచుకాఖ్య స్పృష్ట్యాదిదేహన్యాస ప్రకారఏవ ప్రయోగె ప్రపంచితః॥ దేహన్యస్తమంత్రార్చనె గంధాదీనాంపృథగేవసాధనం తదుక్తం॥ పారమెశ్వరె॥ మత్పూజార్థం పరిక్లృప్తాని గంధపుష్పాణియానిచ॥ తాని సర్వాణ్యథాచార్యో ధారయేన్నకదాచన॥ ఇతి॥ కిన్తుశ్రీప్రశ్నే ॥ అష్టావింశే॥ స్థిత్యాసనాదిబింబానాం ప్రతిష్ఠాయాంయథారమె। యేనమంత్రేణయద్బింబం యథాన్యస్తంచమంత్రిణా॥ తన్మంత్రేణైవ

ద్రాంబధ్వా అతుగ్రాహ్యంమనస్యుపరతంకృత్వా మనఃబుద్ధ్యాబుద్ధిం జ్ఞానగోచరే భగవతినిక్షిప్య నాభిమేఢ్రాంతరే ॥ శ్లో ॥ చతుర్ముఖం చతుర్బాహుంశుద్ధస్ఫటికవర్చసం । కిరీటహారకేయూరప్రముఖాకల్పభూషితం ॥ శ్రీవత్సాంకంశంఖచక్రగదాపద్మాయుధైర్యుతం । తేజోమండలమధ్యస్థం ధ్యాయేదాధారరూపిణం ॥ ఆధారశక్తిం తదుపరి ॥ శ్లో ॥ ఏకవక్త్రంచతుర్బాహుంజపాపుష్పసమద్యుతిం । శంఖచక్రధరంక్రుద్ధంపద్మకౌమోదకీధరం । వహ్నిమండలమధ్యస్థంజ్వలనాపీతవిగ్రహం । సకలాభరణోపేతం ధ్యాయేత్కూర్మమనంతరం । తదుపరి ॥ శ్లో ॥ స్ఫటికాద్రిప్రతీకాశంచతుర్బాహుంకిరీటినం ॥ పూర్ణచంద్రాననంసౌమ్యంసితపుష్పైర్విరాజితం ॥ లాంగలంముసలంముఖ్యకరయోర్దధతంశివం । జఘన్యకరయోశ్శంఖచక్రద్వంద్వంయథాయథం ॥ నీలాంబరధరందంష్ట్రాకరాళవదనైర్యుతం ॥ ప్రశాంతవపుషాయుక్తంసహస్రఫణమున్నతం । ఫణామణిసహస్రాంశుసీరాజనవిరాజితం ॥ అనంతవక్త్రకుహరైరుద్వమంతముదర్చిషమ్ అనంతం తదుపరి ॥ శ్లో ॥ నిశ్శేషరత్నహేమాంగాంప్రావృట్ప్రియమివోజ్వలాం ॥ పద్మాసనేసోపవిష్టాంపద్మాంజలిధరాంధరాం । నాభాకుందావదాతంచసితస్నిగ్ధజటాధరం । ధ్యాయమానంసితంశంఖంముక్తాదామైరలం

పూర్జాయా మాత్మనోపిన్యసేద్గురుః ॥ ఇతి ॥ మంత్రసిద్ధాన్తినాం వాసుదేవప్రాధాన్యాత్ న్యాసేతన్మంత్రస్యైవోక్తిః ॥ పాద్మే ఆత్మశుద్ధిరియంప్రోక్తా మంత్రశుద్ధిస్తువక్ష్యతే ॥ ఇత్యారభ్య అష్టావామంత్రివిన్మంత్రం బీజాద్యంతపుటీకృతమిత్యన్తం మంత్రశోధనవిధిమాత్రపరం । నతుమంత్రశుద్ధిపూర్వకం జపవిధిపరం—ద్వాదశాక్షరమన్యద్వాతదన్తైజపాహుయాంధ్బహిరితి ॥ పాద్మే జపస్యవక్ష్యమాణత్వాత్ సంహితాంతరేచ తథైవవిధానాచ్చ ॥ మంత్రన్యాసేకృతే భగవత్తా

కృతం। విస్తీర్ణసర్వావయవంవిక్షిప్తోదుద్వయం స్థితం ॥ వితక్షిప్తజా నుపాదంచక్షీరార్ణవం తత్సముత్థరి ॥ శ్లో ॥ సుపక్వామ్రఫలశ్యామ పాణిపాదతలోజ్వలం ॥ రక్తాక్షంచతథావిప్రకీర్ణకేశం స్మితాననం ॥ పద్మాసనేనోపవిష్టమళిమాలాళతాకులం పద్మముద్రాన్వితంపద్మం తదుపరి పూర్వాద్యుత్తరాంతేషు తుహినాచ్ఛోపలస్వచ్ఛముక్తాఫల శశిప్రభాణి పురుషాకృతీని మృగేంద్రస్కంధవదనాని ముఖ్యహస్తద్వ యారచితాంజలిసంపుటాని అపరహస్తద్వయ ధృతయోగాసనాని ధర్మజ్ఞానవైరాగ్యైశ్వర్యాణి అగ్న్యాదీశానాంతేషు తథావిధాని పద్మరాగప్రవాళాగ్ని దాడిమఫలోజ్వలాన్యధర్మాజ్ఞానావైరాగ్యా నైశ్వర్యాణి ప్రాగీశానదిగంతరే హేమవర్ణంహయాననం సద్వస్త్ర సత్పుష్ప సదలంకరణాన్వితం శంఖపద్మధరం వరదాభయకరం మస్త కన్యస్తయోగాసనం పురుషాకృతిం ఋగ్వేదం ప్రాగాగ్నేయదిగం తరే తథావిధం చంపకవర్ణం యజుర్వేదం యాతువరుణమధ్యే తథావిధం హరితాలవర్ణం అథర్వవేదం సోమేశానమధ్యే తథావిధం సుపక్వామ్రవర్ణం వృషేంద్రవదనంకృతయుగం యామ్యానలాం తరే తథావిధం అతసీపుష్పప్రభం త్రేతాయుగం యాతుయామ్య మధ్యే తథావిధం నీలాంజనప్రభం ద్వాపరం వాయుసోమాంతరే

దాత్మ్యానుసంధాన ప్రకారశ్ఛందోబద్ధేనోక్తః జయాఖ్యే అహంసభ గవాన్విష్ణురహంనారాయణోహరిరిత్యాదినా ॥ మానసయాగంకు ర్యాదితి ॥ పాద్మేమానసయాగవిధేరదర్శనాత్ అత్రజయాఖ్యోక్త మానసయాగవిధిమవలంబ్య అస్మిన్ప్రయోగే తద్విధిః ప్రదర్శితః ॥ ఆధారశక్తి కూర్మ అనంతధ్యానం పాద్మే ఏకోనత్రింశే ఉక్తం భూ ధ్యానం క్షీరార్ణవధ్యానం పద్మధ్యానం ధర్మాదిధ్యానంచ పారమే శ్వరే-మానసయాగస్యోపచారప్రధానత్వాత్ తద్యాగే ఉపచార

తదావిధంశుకప్రభంకలియుగం యోగాసనోపరి యుగాంతార్కాగ్ని సంకాశం ప్రభామండలమధ్యగం స్వముదాత్వ్యగ్రపాణిం వల్గంతంకాలచక్రం తన్మధ్యే హిమహేమాగ్నిభాస్వరం శాంతమష్టభుజం సౌమ్యం సంస్థితంస్వస్తి కేతుస్ఫటికోపలకాం తించ చిద్ఘనంధ్రువమవ్యయం సర్వశక్తినిధిం చిత్రిభాకరం వాయవ్యోద్భూతనాళమవ్యక్త పద్మంధ్యాత్వా నాభికందాత్సముద్భూతా త్రిదీప్తిభాస్వరా అవ్యక్త ధ్వనివిగ్రహాబ్రహ్మరంధ్రాన్నిర్గత్యసూర్యపథాత్పరంగతా పాయుద్వారేణపాతాళంగతా సుషుమ్నాఖ్యామధ్యనాడి తదభ్యంతరె శశిసూర్యాఖ్యకమలద్వయసంపుటె సూర్యాఖ్యమధఃకమలమాలంబ్యస్థితా శబ్దబ్రహ్మలతుణా వర్ణజంనాదంనదంతీశాంతాత్మనోవిభోశ్శక్తిస్తన్నాదావసానగగనాత్ వరదాభయదేన శంఖచక్రాంకితేన పాణిద్వయేన యుక్తం దివ్యమంగళవిగ్రహం వాసుదేవం ఆగచ్ఛపదాంతద్వాదశాక్షరమంత్రేణావ్యక్తపద్మే సన్నిధాప్య నభస్థాత్సహస్రదళమండితపుండరీకాద్బ్రహ్మరంధ్రమార్గేణ భగవన్మూర్ధ్ని పతంతీం గంగాంస్మృత్వా తదీయామృతజలేన అర్ఘ్యపాద్యాచమన స్నానీయాని సంకల్ప్య సంకల్పసిద్ధైస్సుధామయైరమృతాంశుపరిప్లుతైరంబ

మంత్రిః జయాఖ్యే ॥ ఔపచారికహృత్సంజ్ఞం క్రియతేయేనపూజనం ॥ ప్రణవాన్తత్రిధాయోజ్య ప్రాణంవ్యోమవిభూషితం । ఇదమిదమిదంపశ్చాత్ పదందద్యాత్ పడక్షరం ॥ గృహాణచతతఃస్వాహా మంత్రిఃపంచదశాక్షరః ॥ ఓం హాం-హాం-హాం-ఇదమిదమిదం గృహాణస్వాహా ఇతి భోగస్థానమంత్రః ॥ యోగ్యస్సవోపచారేషు పాద్యాద్యేషుసదైవహి ॥ ఇతి ॥ ఈశ్వరసంహితాయాం సుదర్శనార్చన విధావప్యేవమేవోక్తం ॥ లక్ష్మీతంత్రేతు ॥ సంకల్పశ్చప్రదా

రాత్పతద్బిస్సాంస్పర్శికౌపచారికాభ్యవహారికాదిలక్షణైస్తైస్తైర్భోగై
ర్భగవంతం ముదితం బ్రహ్మితం విచింత్య భోగదానమంత్రేణ మన
సార్ఘ్యంసమర్ప్య సన్నిధిసన్నిరోధసామ్ముఖ్యాని తత్తన్ముద్రాప్రద
ర్శనపూర్వకం ప్రార్థ్య యథాదేహేతథాదేవే ద్వాదశాక్షరమం
త్రన్యాసంకృత్వా భోగదానమంత్రేణార్ఘ్యపాద్యాచమనపుష్పమా
ల్యానులేపన ధూపదీపసమర్పణాష్టాంగప్రణామజయఘోషాన్సా
దరం మనసాకృత్వా ॥ శ్లో ॥ స్వాగతందేవదేవేశ సన్నిధింభజమేచ్యుత।
గృహాణమానసీంపూజాంయథార్థపరిభావితాం ॥ ఇతి విజ్ఞాప్య
సుప్రసన్నం ప్రసాదాభిముఖం భగవంతంజ్ఞాత్వా సుగంధతైలేనా
భ్యజ్య ఉద్వర్తనపూర్వకం గంధోదకేనసంస్నాప్యసుధౌతాహతవా
ససాంగాంబునిమార్త్య సువస్త్రమాల్యాలభన నానారత్నమయ
హారకేయూర కటకమకుట కటిసూత్రైః ప్రసాద్య పూర్ణేందుసదృశ
హేమదండాతపత్ర సుభగ మాయూరవ్యజనకర్పూరచూర్ణసంమి
శ్రసుగంధధూప ఘృతదీపమాలాభిరుపచర్య మధుసర్పిఃప్లుతంమ

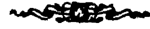
నంచ ప్రీతిశ్చేతిత్రియంత్రియం। కుర్యాత్సర్వేషుభోగేషు దేశకా
లాద్యపేక్షయేతి ॥ పాద్మేతు అర్ఘ్యాదిషూపచారేషు కర్తవ్యేషు
యథాయథం ॥ మంత్రపూర్వేషుసర్వేషువాచమేనాముదీరయేత్ ॥
దివ్యేనార్ఘ్యోపచారేణేత్యాది ॥ ఏతద్వచనానాం పరామర్శేన
యత్రయత్ర తత్తదుపచారంప్రతిపార్థక్యేన ఉపచారమంత్రానుక్తిస్త
త్రతత్ర జయాఖ్యోక్తోపచారమంత్రఏవగ్రాహ్య ఇతిసిద్ధార్థః। నను
పాద్మేభోగనివేదన మంత్రోక్తావపి సంహితాంతరోక్త మన్త్రగ్రహణే
కాసంగతిరితిచేత్ పాద్మే అబుద్ధాదినా తన్మంత్రముద్ధర్తు మశక్తి
రేవ సంగతిః మంత్రానుసంధానపూర్వకమేవ నాదావసానగగనాద్భ
గవదావాహనం ॥ తదుక్తంజయాఖ్యే। సమాహూయతతఃపశ్చాత్

ధుపకర్ణంనివేద్య పావనద్వివిధ పశుశకుని శాలిమూర్వాదోషధి సత్ఫలాడ్య వనస్పతీన్ప్రదర్శ్య వివిధశుద్ధహృద్యాన్న భక్ష్యభోజ్య ఫల మూలపానకాని నివేద్య తంత్రీవాద్య నృత్తగేయ భేరీపటహ స్తుతి ఘోషైఃపరితోష్య మణికింకిణీజాలయుతచామరేణోపవీజ్య సువస్త్రా లంకృతాని గజాశ్వధేనుయానాని సమర్ప్యానందాశ్రుసమన్వితః ఓం- స్వంసురభయేనమః ఇతిమంత్రేణ సురభిముద్రాంప్రదర్శ్య సౌవ ర్ణపుష్పపూర్ణాంజలౌ స్ఫురదృగ్నిచయాకీర్ణం వహ్న్యర్కేం దుశతప్రభం భగవంతం మూలమంత్రేణావాహ్య తమంజలిమవ్యక్త పద్మస్థభగవన్మూర్ధ్ని ప్రక్షిప్య అర్ఘ్యం సమర్ప్య ఓం-నమోభగ వతేవాసుదేవాయ ఫలంభవతుమెపుష్పాంజలినాస్వాహేతిమంత్రేణ పుష్పాంజలిం పాదయోఃప్రకీర్య సఘంటానాదం సంఖ్యాహీనం యథాశక్తిద్వాదశాక్షరమష్టాక్షరంవామంత్రం జప్త్వా జితంతేత్యాది నాస్తుత్వా మానసహోమంకుర్యాత్ ॥ ఇతి మానసయాగవిధిః ॥

మూర్తిమంత్రేణచేతసేతి ॥ ధ్యానభావనయాకర్మ కుర్యాదైవపార మార్థికమితి మానసయాగపారమేశ్వరోక్తిః । బ్రహ్మణోతీంద్రియ త్వాత్ యత్రకుత్రవానుభూతస్యైవ ధ్యానవిషయత్వాచ్చ తస్యధ్యే యత్వం కథమిత్యాశంకాయాం తత్రోపపత్తిః పారమేశ్వరేమానస యాగప్రకరణె ॥ అప్రత్యక్షస్సదాత్మానాం మంత్రాత్మాయద్యపిద్విజ । తథాప్యనేనన్యాయేన ప్రత్యక్షముపలభ్యతె ॥ బహిస్స్థితంయద్భూతా నాం తన్మాదీనాంగుణపంచకం ॥ తేనతచ్చోపలబ్ధవ్యం పత్యక్షేణప రోక్షగమితి ॥ తహిః ॥ ధ్యానవిషయీభూతస్య ప్రాకృతత్వమేవాస్తిత్వ తిచేన్న । రంజయెచ్చాప్యస్త్రదృష్టేన వ్యవహారగతేనచ । స్వకేనాలం

మానసహోమవిధిః

అథ మానసహోమవిధిః ॥ నాభిచక్రమధ్యే షట్కోణం వహ్నిగృహం తత్రప్రతిష్ఠితం ధ్యాననిమంథితారణిసముద్భూతం సుశుద్ధం సుదీప్తం సదోర్ధ్వశిఖం చిన్మయమగ్నిం విచింత్య చిన్మయదీప్త్యా ప్రోల్లసంతం బ్రహ్మశక్త్యుపబ్రంహితం మూలమంత్రం తదగ్నావూర్ధ్వేంధనవత్ స్థితంవిభావ్య భగవన్తంమూలమంత్రేణ హృదయస్థావ్యక్తపద్మాత్స్వభావదీప్తం నాభిచక్రస్థచిదగ్నిజ్వాలాగ్రే సమావాహ్య అంతరిక్షస్థబ్రహ్మసర్పిస్సముద్రాద్బ్రహ్మరంధ్రద్వారా హృదయం ప్రవిశ్య చిదగ్నిజ్వాలాగ్రే పతతా ఆహ్లాదాజ్యామృతేన సంతర్ప్య

బనేనైవ దేవతాలక్షణేనచేతి ॥ తత్రైవోక్తైరప్రాకృతత్వమేవ । 'నమస్తేఽర్చావతారాయేతి ఈశ్వరసంహితాయాం స్తుతివచనాత్, అర్చాపిలాత్మికీయాస్యాత్సాపిషాడ్గుణ్యవిగ్రహేతి లక్ష్మీతంత్రేఽభిధానాచ్చ ఆచార్యాణామప్యప్రాకృతత్వం భగవచ్ఛాసనసిద్ధమేవ । నభూతసంఘసంస్థానో దేహోస్యపరమాత్మనః । నతస్యప్రాకృతామూర్తిర్మాంసమేదోస్థిసంభవా ॥ ఇతిశ్రీరహస్యత్రయసారే అర్థపంచకాధికారే । పారమేశ్వరే మానసయాగే ॥ 'సాంస్పర్శైరౌపచారాఖ్యైః తథాచాభ్యవహారికైః' రిత్యుపచారాస్సామాన్యేనోక్తాః జయాఖ్యే స్పష్టతయాప్రతిపాదితాః ॥ దర్పణంవ్యజనంఛత్రం పూకశంపూర్ణపాత్రకం । ధూపందీపం మహాకుంభం నృత్తవాద్యంచగీతకం ॥ షోడశైతైశ్చతురంగైశ్చ మాత్రాముద్రానిరాజనైః ॥ సర్వాకృతీదర్శితాన్యేవ ఔపచారికమిష్యతే । తైలంచదంతకాష్ఠంచ బిల్వామలకచూర్ణకం॥

మూలమంత్రేణ యథాపూర్వమవ్యక్తవద్భావస్థితంధ్యాత్వా తోయ
పుష్పాక్షతపూర్ణదక్షిణకరమధ్యే మూలమంత్రంస్మృత్వాసశీర్షం
జానూభూమావాకృత్వా భగవదగ్రే తత్తోయోత్సర్గేణ లక్ష్మీరూపాం
మానసయాగోత్థఫలసంపత్తిం భగవతేనివేద్య ప్రసన్నేనభగవతా తా
మాత్మసాత్కృతాంభావయేత్। సర్వంమానసికమేవ శోషణాదిమా
నసహోమాంతా ఆత్మశుద్ధిః ॥ ఇతి మానసహోమవిధిః ॥

హారిద్రామలకం వస్త్రం గంధమాల్యానులేపనం। యజ్ఞోపవీతంభూ
షాంచ ఆయుధానితథైవచ ॥ పాదుకేవాహనంచైవ సాంస్పర్శకమ
థోచ్యతే। సూపోదనంతథా శ్వేతం క్షీరోదనమథాపివా ॥ గుళోదనం
ఘృతాన్నంచ తిలాన్నంకృసరంతథా। పాయసాన్నమపూపాది లాజ
పక్వఫలానిచ। ఫలమూలాదికంచైవ తాంబూలంచతథైవచ। ఆహా
రాదిచ సర్వత్రాభ్యవహారికముచ్యతే॥ లయభోగాదీనాం పాద్మేహ్యా
ననుజ్ఞానాజ్ఞయాఖ్యోక్తానేవోపచారాన్ సంగృహ్య హోమాంతమా
నసయాగప్రయోగః ప్రపంచితః పారమేశ్వరే ॥ మానసయాగ ॥ త
తోఽపి శేష యజనంకల్పయేదచ్యుతస్యతు ఇత్యాదినానిరూపిత పుష్పాం
జలిప్రదానస్య సంగతిర్దర్శితా ॥ జయాఖ్యే ॥ శ్లో ॥ పాదపశ్చయ
థాభ్రామైః గుణైర్దూరతరైస్థితః। పాదపీఠైర్గుణైస్తద్వద్దూరేతి
ష్ఠతిమేదినీ। సకళాకళమంత్రాభ్యామవినాభావఈదృశః। కేవలాత్స
కలాధ్యానాత్ఫలసిద్ధిర్నజాయతే। స్వభావనిష్ఫలామంత్రా స్తద్వ
ద్దూరేచసిద్ధయః ॥ అతఏవక్రమాద్ధ్యానైఃపూజితైస్తోషితైస్తతః। విశే
షయజనంవిప్రకల్పయేదచ్యుతస్యతు ॥ ఇతి ॥

బాహ్యయాగవిధిః

॥ అథబాహ్యయాగః ॥ ఈశానాదినా ప్రాగేవవిశోధితాం క శంతికామాత్మనోదక్షిణె వామెవాపాశ్వే అర్ఘ్యపాద్యాచమనపాత్రాణి భగవదగ్రె త్రిపాదపీఠోపరి ప్రాఙ్ముఖక్రమేణ విన్యస్య గాలితాంబుపూరితాని గళంత్యాదీని నిగమాదినా పృథక్పృథక్సంస్పృశ్య ॥ శ్లో ॥ కుశాగ్రమక్షతంపుష్పం ఫలంమలయజంతథా। తిలాన్సిద్ధార్థసహితా న్యవానర్ఘ్యస్యభాజనె ॥ తిలాన్దూర్వాంశ్చపర్ణాణం శ్యామాకంపద్మమక్షతం। పాద్యపాత్రెవడేతాని ద్రవ్యాణివినివేశ

బాహ్యయాగవిధిరిత్యత్ర॥ బింబాద్బాహిర్యాగస్యయోగాచరణశక్తిహేతుకత్వముక్తం। పాద్మె=యోగపాదె ॥ అన్యత్రబాహ్యవాసనా నివర్తకతయా ముక్తిసాధకత్వా దవశ్యానుష్ఠేయత్వం ప్రతిపాదితం జయాఖ్యె ॥ శ్లో ॥ భగవంస్త్వత్ప్రసాదేన జ్ఞాతోహ్యజ్ఞాననాశనః ॥ జ్ఞానవిజ్ఞానసహితః హృద్యాగస్సర్వసిద్ధిదః ॥ కిమర్థంబాహ్యతఃపూజా కార్యావైమండలాన్తరె। ఏతదాచక్ష్వభగవన్ తత్రమెసంశయోమహాన్ ॥ భగవాన్ ॥ బాహ్యోత్థవాసనావిప్ర బహుజన్మార్జితాదృఢా। లోలీకృతోనయాహ్యాత్మాశుద్ధాశుద్ధస్వరూపయా ॥ యామంత్రవిషయాశుద్ధా క్రియాశాన్తస్వరూపదా। సముత్థానవినాశార్థం తస్యాస్సంపరికీర్తితం ॥ సబాహ్యభ్యంతరాభ్యాంచ క్రియాభ్యాంతన్మయోభవేత్। దృఢోత్థవాసనానాంచ తానవంస్యాచ్ఛనైశ్శనైః ॥ ఇతి ॥ పారమేశ్వరెప్యేవమేవోక్తం ॥ అర్ఘ్యపాద్యాచమనపాత్రాణీతి ॥ పూజాద్రవ్యస్థాపనస్థానాన్యాహ అనంతాఖ్య

యేత్ ॥ ఏలాలవంగకర్పూర జాతీతక్కోలచందనం। పుష్పాణ్యా చమనీయేతు పాత్రేద్రవ్యాణికల్పయేత్ ॥ ఏవంద్రవ్యాణ్యర్ఘ్యాది పాత్రేషు ప్రక్షిప్య దక్షిణకరతలె ద్వాదశారంచక్రం తన్మధ్యే ఓం-ఘృణిస్సూర్యాదిత్యోమితి భాస్కరంచ ధ్యాత్వా తత్కరతలమవాఙ్ముఖం గళంత్యాదిపాత్రాణాముపరి విన్యస్య ప్రదీప్తభాస్కర గభస్తిభిర్భస్మీభూతాని విచింత్య సవ్యకరతలె కలాదళం వికసితంపుండరీకం తన్మధ్యే ఓం- సోమాయనమః ఇతిపూర్ణసుధాకరం బుధ్వా ప్రాగ్వత్తత్కరతలంకృత్వా తదుత్థామృతజలేన సిక్తాని పునర్జీవితాని యాగయోగ్యాని మత్వా కరతలయోర్మూలేన నారాయణంధ్యాత్వా తాభ్యాం ఓం-రాం నమఃపరాయవిశ్వాత్మనెఇతి సకృత్సకృత్సంపు

॥ శ్లో ॥ జలభాండంతతోవామె విన్యసెదాసనోపరి। పూరయెచ్ఛుద్ధతోయెన గంధపుష్పైశ్చవాసితం ॥ వస్త్రేణాచ్ఛాద్యతత్పాత్రం బంధయెచ్చతదాననం। తత్పార్శ్వెనిక్షిపెద్ఘంటాం స్వాత్మనోదక్షిణెన్యసెత్ ॥ పుష్పదర్పణగంధాది విన్యసెదక్షతానిచ। దీపంధూపంచవస్త్రంచ చామరాదీన్విశెషతః ॥ క్రమెణవిన్యసెత్సర్వా స్వాత్మనోదక్షిణెతతః। ఆత్మనశ్చపురోభాగె మార్జయెద్వాయువిద్యయా ॥ ప్రొక్షయెత్పంచగవ్యేన శుద్ధింకృత్వావిధానతః। పాత్రాధారంన్యసెత్పశ్చాత్తప్తకాంచననిర్మితం ॥ క్షాళయిత్వాతుతత్సర్వాన్దేవస్య పురతోన్యసెత్। శుద్ధవస్త్రేణసంఛాద్య విస్తారాయామతత్సమం ॥ హాస్తైనైకేనతద్వస్త్రం విరళాయామమానతఇతి ॥ అన్యత్రాపారమెశ్వరె ॥ ఉపార్జితంపురాయద్వై యాగోపకరణంమహత్। తత్సర్వం దక్షిణెకృత్వా వామెతుకర్కకంన్యసెత్ ॥ గాళితెనాంభసాపూర్ణమితి ॥ అర్ఘ్యాదిపాత్రస్థాపనంతు పూజకప్రాచ్యపెక్షయా ॥ తదాపారమెశ్వరె ॥ స్వపూర్వనియమేనైవ ఉదక్పశ్చిమకోణకం ॥ అర్ఘ్యం

ష్ట్వాతానిస్పృశ్య విష్ణుగాయత్ర్యాభిమంత్ర్య ఓం స్వాం సురభయేనమః ఇతి గోరూపాం మధుస్రవంతీం హిమశైలాభాం సురభిముద్రాం ప్రదర్శ్య కళంత్యాదిపాత్రాణి తద్దుగ్ధపూర్ణానివిభావ్య ఓం-అర్ఘ్యం కల్పయామి ఓం పాద్యంకల్పయామి ఓం-ఆచమనీయంకల్పయామీతి దక్షిణపాణినా క్రమేణస్పృష్ట్వా ఓం టూ హూం ఘంటాయైనమఇతి ఘంటాం గంధపుష్పధూపదీపైః ఓం-ధ్యూం ధూమోద్గిరాయనమః ఇతి సధూమంధూపపాత్రం ధూపమంతరాశిపైస్త్రిభిరభ్యర్చ్య ధూప

బుకలశంన్యస్య తతఃప్రాగుత్తరాంతరె ॥ అన్యత్రివాసిష్ఠే ॥ ఆత్మనః పురతస్తత్ర స్వాస్తీర్ణే-పీఠకోపరి। ఆగ్నేయాదిషుకోణేషు పాద్యార్ఘ్యాచమనీయకం ॥ స్నానీయపాత్రమైశాన్యాంసర్వార్థంమధ్య తోన్యసేత్ । ప్రతిగ్రహందక్షిణతో విన్యసెత్పాత్రిముత్తమం ॥ తత్రైవ పంచపాత్రస్యలక్షణమాహ ॥ నవాంగులసముచ్ఛ్రాయ మష్టాంగులసవిస్తరం। వృత్తాకారసమాయుక్తం పంచపాత్రిస్యలక్షణం॥ఇతి॥ ॥ విహగేంద్రే ॥ దేవస్యదక్షిణేపార్శ్వే పూజకస్యస్థితిర్భవేత్ । తత్రైవజలపాత్రస్య పుష్పగంధాదికస్యచ ॥ వామెగంధూమపాత్రంస్యాదగ్రెనైవేద్యపాత్రికం ॥ సాత్వతె ॥ పాత్రాధారపీఠలక్షణముక్త్వా పతద్గ్రిహపాత్రిలక్షణంచాహ ॥ శ్లో ॥ బింబాధారధారయుతం వాపి సువర్ణరజతాదిభిః। చత్తూరకుసుమాకారం కారయేతపతద్గ్రిహమితి ॥ అఘ్యాదిపాత్రిణాంశంఖచక్రిలాంఛనమాహ . బ్రిహ్మసంహితాయాం॥ యాగోపకరణాన్యేవఅర్ఘ్యపాద్యాదికానపి। సులాంఛ్యాని యథాయోగం శంఖచక్రాదిలక్షణైః॥ తథాయానాసనాదీని విభోస్సర్వాణియత్నతః। ఆరాధకాద్యాఃకర్మణ్యాఏవంచక్రాదిలాంఛితాః॥ ఇతి ॥ పూజాద్రవ్యస్థానవ్యవస్థా ॥ వాసిష్ఠే॥ ఆత్మనఃపురతస్తత్రిఆస్తీర్ణె పీఠకోపరి। ఆగ్నేయాదిషుకోణేషుపాద్యార్ఘ్యాచమనీయకం ॥ స్నానీ

ముద్రాం ప్రదర్శ్య తైర్గంధాదిచతుర్భిరేవ ఓం-శివాయై అర్ఘ్యరూ
పిణ్యై అర్ఘ్యరూపాయనమః ఇత్యర్ఘ్యపాత్రం ఓం-గంగాపితృప్రియక
రాయపాద్యరూపిణైనమః ఇతిపాద్యపాత్రం ఓం-సరస్వత్యమృతరూపిణై
ఆచమనాత్మనేనమః ఇత్యాచమనపాత్రమిష్ట్వా ప్రతిగ్రహపాత్రేణా
ర్ఘ్యజలం కించిదాదాయ తత్పాత్రంసవ్యహస్తేనిధాయ సవ్యేతరేణ
పిధాయ మూలమంత్రేణ సప్తవారమభిమంత్ర్య తత్తోయేన ఓం-
శక్త్యై వౌషడిత్యస్త్రమంత్రేణ కూర్చేన ద్రవ్యాణ్యాత్మానంచప్రోక్ష్య
భగవతో యోగపీఠంపరికల్పయేత్ ॥

యోగపీఠార్చనవిధిః

మూలబేరస్యపీఠే ఓం-పృం శ్రీం ఆధారశక్త్యైనమః ఉపర్యు
పరి ఓం ప్రూం కూర్మకాలాగ్నయేనమః ఓం-హాం అనంతాయనమః
ఓం-ధరణ్యైనమః తదుపర్యాగ్నేయే ఓం-ధం ధర్మాయనమః
నైఋతే ఓం-జ్ఞాం-జ్ఞానాయనమః వాయవ్యే ఓం-వైం-వైరాగ్యా
యనమః ఐశాన్యే ఓం-ఐం ఐశ్వర్యాయనమః ప్రాచ్యాం ఓం-అం-
అధర్మాయనమః దక్షిణస్యాం ఓం-అం అజ్ఞానాయనమః వారుణ్యాం
ఓం-అం అవైరాగ్యాయనమః ఉదీచ్యాం ఓం-అం అనైశ్వర్యాయ
నమః ఏషాంమధ్యే ఓం-హ్రూం సదాశివాయనమః ఏతేపీఠపాద

యపాత్రమైశాన్యాం సవార్ఘంమధ్యతోన్యసేత్ ॥ ప్రతిగ్రహందక్షిణ
తోవిన్యసేత్పాత్రముత్తమం ॥ పూజాద్రవ్యాణిచాన్యానివిన్యసేత్తస్యద
క్షిణే ॥ విష్ణుతత్త్వే ॥ పంచమే ॥ వామేతువర్ధనీంన్యస్య పూరితాం

భూతాః ॥ ఏషాముపరి ఓం నమోభగవతెవిష్ణవేసర్వభూతాత్మనెవాసుదేవాయసర్వాత్మనె సుయోగపద్మపీఠాత్మనెపీఠాయనమః యోగాసనస్యప్రాగాదిచతుర్దిక్షు ఓం-ఋం-ఋగ్వేదాయనమః ఓం-యుం-యజుర్వేదాయనమః ఓం సాం-సామవేదాయనమః ఓం-అం-అథర్వవేదాయనమః ఏతే ఈషాభూతాః ॥ ఓం-ఫం భౌతికాహంకారాయనమః ఓం-ప్యూం-తైజసాహంకారాయనమః ఓం-వౌం-వైకారికాహంకారాయనమః ఏతెపాళభూతాః ॥ ఓం-సం-సత్వగుణాయనమః ఓం రం-రజోగుణాయనమః ఓం-తం-తమోగుణాయనమః ఏతెగుణభూతాః ॥ యోగాసనోపరి ఓం-పృం-పృథివ్యాత్మనె-హుంఫట్ నమః ఓం-వాం- వాయ్వాత్మనెహుంఫట్ నమః ఓం-ఆం-ఆకాశాత్మనెహుం

గాళితోదకైః । శేషందక్షిణపార్శ్వేతు పూజాద్రవ్యంసమస్తకం ॥ ఏవంకెచిత్ప్రశంస న్తిపరితోవాగ్రతోపివా ॥ పంచపాత్రస్యలక్షణంచోక్తం అనంతాఖ్యే ॥ నవాంగులసముచ్ఛ్రాయమష్టాంగులసవిస్తరం । వృత్తాకారసమాయుక్తంపంచపాత్రస్యలక్షణం ॥ అర్ఘ్యదానమితి । సాస్త్రేణమూలమంత్రేణా ర్ఘ్యాదీన్యభిమంత్ర్యతు । సపడంగేనతేనైవ కుర్యాత్పుష్పాదినార్చనం ॥ ధూపపాత్రంచఘంటాంచ సమభ్యర్చ్యయథావిధి । ఘంటాచాలనపూర్వన్తు ధూపేనార్ఘ్యాదికాన్యజెదితి ॥ ఈశ్వరే=అర్ఘ్యాదీనాం ధూపదానముక్తం ॥ తత్సంహితాయాం అర్ఘ్యాదిమంత్రానోక్తాః ॥ పాద్మేతు ॥ ఘంటాధూపార్ఘ్య పాద్యాచమనపాత్రపూజాయాః అనుక్తావపి ఘంటాదీనాం మంత్రోక్తైర్వైయర్థ్య పరిహారాయ తత్పూజావిధెయేత్యభ్యుపగమః ॥ యోగపీఠార్చనంకుర్యాదితి ॥ ఈశ్వరె ॥ చతుర్థే ॥ బింబేనసహితంపీఠం యోగపీఠముదాహృతం ॥ అనుసంధానయోగెతు యోగపీఠంప్రకల్పయేత్ ॥ అస్యఆరాధనక్రమస్తు=శ్రీప్రశ్నే=విష్ణుతి

షట్నమః ఏతానితూలికాభూతాని ఓం-మం-జీవాత్మనేనమః అయ
మాస్తరణభూతః అస్యోపరిక్రమేణ ఓం-రాం-అగ్నిమండలాయనమః
ఓం-సాం-సోమమండలాయనమః ఓం-హాం-సూర్యమండలాయనమః
ఓం-పం-పద్మాయనమః భద్రాసనస్యదక్షిణే ఓం-బ్రహ్మణేనమః ఓం
విష్ణవేనమః ఓం-ఈశానాయనమః ఉత్తరే-ఓం-సనత్కుమారాయ
నమః ఓం-సనకాయనమః ఓం-సనందాయనమః పశ్చిమే ఓం-
దుర్గాయనమః ఓం-విఘ్నేశాయనమః ఓం-నారదాయనమః ఓం-
గురవేనమః ఓం పరమగురవేనమః ఓం-పరమేష్ఠినేనమః ఇతి గంధ
పుష్పధూపదీపైర్దేవతాయజనేన యోగపీఠంపరికల్ప్య ఆధారశక్త్యాదీ
న్మనసయాగోక్తవద్ధ్యాయేత్ ॥ ఇతియోగపీఠార్చనవిధిః ॥

లకే పాద్మేచ ॥ సమ్యగుక్తం ॥ గంధపుష్పైస్సధూపదీపైరర్చయేత
తతఃపరం ॥ ఆసీనస్యశయానస్య కర్మబింబస్యవైరమే ॥ పీఠకల్పనశా
లేతు స్మరేత్పద్మాంతమాదితః ॥ ఇతిశ్రీప్రశ్నే ॥ అష్టావింశే॥ గంధైఃపు
ష్పైశ్చధూపైశ్చదీపైరేషాంసమర్చనం। ప్రతిష్ఠారహితేస్థానే ధర్మాద్యా
వాహ్యపూజయేత్। పూజితే పూర్వమావాహ్యపూజనేసంతతేసతి।
పునరావాహనంనైవ కేవలార్చనమిష్యతే ॥ కింతు ॥ యోగపీఠ పరి
కల్పనమేవ మంత్రాసనమితి పారమేశ్వర ఈశ్వరసంహితాశయః ॥
విష్వక్సేనేచ ॥ ఆధారాద్యంతరాంతత్ మూర్తీనాంమునిసత్తమ।
వ్యస్తైస్సంపూజయేత్సర్వం సమస్తైర్వాసమాహితః ॥ అర్చయేద్గంధ
పుష్పాద్యైః పూజకస్తుమనోరమైః ॥ తేషాంస్వనామకైర్మంత్రై
ర్దద్యాత్సర్వంయథాక్రమం ॥ ఇతివచనేన యోగపీఠదేవతాభ్యోన
మః ॥ ఇతిసమస్తేనవా ఆధారశక్త్యాదీన్తత్తన్మంత్రైర్వా యోగపీఠా

మన్త్రన్యాసవిధిః

అథమన్త్రన్యాసవిధిః ॥ మూలబేరంబహుబేరంచేత్తత్రావాహయేత్ ॥ తత్ప్రకారః ॥ శుద్ధం మూలమన్త్రేణాంబుపూర్ణ మావాహనపాత్రం హస్తాభ్యాంలలాటసమ ముద్ధృత్య తతస్సహస్రశీర్షాది రూపం భగవతః క్రమేణానుచిన్త్య ఆగచ్ఛపదాన్త వాసుదేవద్వాద

ర్చనంవిహితమితి కేషాంచిన్మతం ॥ పాద్మేతు ॥ కల్పనంయోగపీఠస్య మన్త్రన్యసనమేవచ । బింబేస్థిరేసదాకార్యం పూజారంభేచతుర్ముఖ ॥ ఇత్యుక్తత్వాత్ । మూలబింబేష్వేవ యోగపీఠార్చనంకార్యమితి సిద్ధార్థః । తతోగురుంతద్గురుంచ లోకసిద్ధాకృతీచతౌ । లోకసిద్ధాకృతిం పశ్చాత్తద్గురుం పరమేష్ఠినమితి ॥ లక్ష్మీతంత్రే=తత్రైవ గురుమంత్రోద్ధారః=పత్ర ౧౨౮ ॥ మూలబేరంబహుబేరంచేదిత్యత్ర ॥ ఈశ్వరేపారమేశ్వరేచ ॥ శిలయామణినావాపి లోహైర్వాపికృతాతుయా । నిత్యాది సకలస్నానవిషయారహితాసదా । కర్మార్చయాపి దేవీభిః స్థితాప్యాసీనతాంగతా ॥ స్థాప్యతే కేవలామూర్తి రేకబేరంతువిత్తత్ ॥ మృద్దారుజంతుయద్బింబం కర్మార్చాదిసమన్వితం ॥ నిత్యాది సర్వస్నానార్థం శక్తిభిస్సహితంతువా ॥ మణివజ్రాదిశైలోత్థం నిమిత్తస్నపనక్షమం ॥ పదాతునిత్యస్నానార్థం కర్మార్చాసహితంతుయత్ । బృహద్బింబంతులక్ష్మ్యాది సహితంరహితంతువా ॥ నిత్యనైమిత్తికాద్యుక్త సకలస్నపనక్షమం ॥ లక్ష్మ్యాదిభిస్సమోపేతం యద్బింబంశక్తిభిస్సదా ॥ తదేతత్త్రివిధంవిత్తబహుబేరంమునీశ్వరాః ॥ యత్తుచిత్రమయంబింబం భిత్తికాష్ఠాంబరాశ్రయం ॥ కర్మబింబసమోపేతం నిత్యాదిస్నానకర్మణి ॥ యచ్చాపిమృణ్మయంబింబం త్రివిధం

శాక్షరమంత్రం చతురుచ్చారణేన భగవన్తంతత్పాత్రె సమావాహ్య
పాత్రస్థతోయేన కూర్చేన ॥ శ్లో ॥ ఆవాహయామిలక్ష్మీశం పరమా
త్మానమవ్యయం । ఆతిష్ఠతామిమాంమూర్తిం మదనుగ్రహకామ్య
యా ॥ శ్రియాసార్ధం జగన్నాథో దేవోనారాయణఃపుమాన్ ।
ఇతిమూలబింబమూర్ధ్ని ప్రోక్ష్య ॥ భగవన్తం బింబాంతఃప్రవిశ్య
చాపిచిత్రజం ॥ నిత్యనైమిత్తికస్నానె దర్పణాదిసమన్వితం ॥ కర్మ
బింబాన్వయెయోగ్యం విభవేచ్ఛానుసారతః । ఏతచ్చతుర్విధంవిత్తబ
హుబేరంవిశేషకం ॥ బహుబేరంయథాయోగం స్థితమాసీనమేవవా॥
శయానంయానగంవాపి భవేదిచ్ఛానురూపతః ॥ బహుబేరాదిభేదాస్తు
పంచధాపరికీర్తితాః ॥ అన్యానికర్మబింబాని యాత్రాబింబపుర
స్సరం ॥ తత్తత్కర్మవిశేషార్థం బహుబేరైకబేరయోః। ద్వయోశ్చ
కల్పనీయాని విభవస్యానురూపతః ॥ పాద్మేచ ॥ కమలార్చాదిప్రతి
కృతి ప్రకారఃకథ్యతేఽధునా ॥ కర్మార్చాచోత్సవార్చాచ బల్య
ర్చాచతథైవచ ॥ స్నానతీర్థార్థయార్చాచ స్వాపోత్థానార్చ
యాసహ ॥ ప్రతిమాష్షడ్విధాతవ్యా పూజాయాముత్తమాభవేత్ ॥
తిసృభిర్మధ్యమాజ్ఞేయా అన్యాయాచాధమాభవేత్ ॥ బహుబేరే
విధిరయం కథితఃకమలాసన । ఏకబేరేతుకర్మార్చాస్నపనార్చాచ
నేష్యతె ॥ ఇతి ॥ ఆవాహ్యేతి ॥ ఆవాహనశబ్దనిర్వచనస్తు లక్ష్మీతంత్రె
షట్త్రింశె। నిత్యాసంపూర్ణషాడ్గుణ్యా యావిష్ణోర్మూర్తిరుజ్జ్వలా ॥
సైవెయంకథ్యతెమూర్త్తి ర్మంత్రీమంత్రైశ్చిదాత్మకైః ॥ స్వీకార
యతితాంమంత్రీ దేవంయత్స్వేనతేజసా । తదావాహనమిత్యుక్తం
మంత్రవిజ్ఞానపారగైః ॥ ఆవాహనంద్వైవిధ్యం ॥ శ్రీప్రశ్నే ॥ ఆవా
హనంద్విధాప్రోక్తం అచలేపిచలేపిచ ॥ అచలేపూర్వమావాహ్య
పశ్చాదావాహయేచ్చలె ॥ త్రికాలమర్చనాయుక్తె ఏకదాఽవాహ

బింబాత్మనావస్థిత మవగమ్యోత్థాయ స్వాగతముదీర్యా ॥ శ్లో ॥ బ్రహ్మాద్యాస్సకలాదేవాః యంనస్మార్తుమహీశ్వరాః। సఏషభగవా నద్య మమప్రత్యక్షతాంగతః। స్వాగతం భగవన్నద్య మాంతారయి తుమాగతః। ధన్యోస్మ్యనుగృహీతోస్మి కృతార్థోస్మికృపానిధే। ఇతి

నంచరేత్ ॥ అన్యబేరార్చనాయాన్తు విసర్జనమథాచరేత్॥ ఆవా హనవిధిస్తు ॥ ఈశ్వరేచతుర్థే ॥ తతస్సర్వగతందేవం మంత్రమూ ర్తిం త్వమాగతం ॥ సమావాహాయస్వమంత్రేణ త్వమాగచ్ఛపదేనతు॥ యథాసర్వగతో వాయుర్వ్యజనేనమహామతే ॥ వ్యక్తిమభ్యేతిభగ వాన్ ఆహూతస్తద్వదేవహి ॥ ఛాయాదర్పణసంక్రాన్తం కృత్వాహృ త్కమలాత్తువై॥ సన్నిరుద్ధ్యబహిర్విద్యాంమంత్రోచ్చారావసానతః॥ మంత్రమాగచ్ఛమానంతు నిర్గతంతుస్వకాత్పదాత్ ॥ సాత్వతే ॥ సప్తదశపరిచ్ఛేదే=అనన్వితస్వరూపంచ సూర్యబింబమివాంభసి ॥ కర్మణాప్రేరయేచ్చైవ వాచాతన్మంత్రముచ్చరన్ ॥ ఆగచ్ఛపదసం యుక్తం సంస్మరేన్మనసాకృతిం॥ అన్యత్ర॥ గోరంగేషుసమస్తేషు క్షీరం యద్వద్వ్యవస్థితం। దుగ్ధం స్తనముఖేదృష్టం తద్వదావాహనంభవేత్ ॥ పాద్మేశతోపచారప్రకరణే॥ పరస్యసూక్ష్మస్యతథా స్థూలస్యతదనం తరం॥ చింతాసంక్రమణంతస్య బింబేపీత్యుద్గమస్తథా ॥ స్వాగతో క్తిర్నమస్కారస్సాన్నిధ్యప్రార్థనాతదా ॥ ఇత్యావాహనమష్టాంగం పరస్యపరమాత్మనః ॥ పరసూక్ష్మాదిశబ్దార్థస్తు=పాద్మే=జ్ఞానపాదే బ్రహ్మలక్షణప్రకరణే ఉక్తం=బ్రహ్మాద్యాస్సకలాదేవా ఇత్యాదిస్వా గతోక్తిర్లక్ష్మీతంత్రే=ఆవాహయామిలక్ష్మీశమిత్యాది లక్ష్మీతంత్రే॥ కర్మబింబేషు తేజోవిభాగః ॥ నారాయణసంహితాయాం ॥ ఈశ్వ రేచ। ప్రత్యహంకర్మబింబానాం మూలబింబ హృదబ్జకాత్ ॥ కించిదా వాహనంకార్యం తత్రత్వేవంక్రమోద్విజాః ॥ మూలబేరస్యయత్తేజః

స్వాగతముక్త్వా అష్టాంగంప్రణమ్య ॥ శ్లో ॥ భగవన్దేవదేవేశ శరణాగతవత్సల। మంత్రాసనేమయాభక్త్యా యావత్సంపూజ్యసేవిభో। తావత్సాన్నిధ్యమత్రైవ కురుష్వపురుషోత్తమ ॥ ఇతిసాన్నిధ్యంప్రార్థ్య ప్రతిమాముద్రాం ప్రదర్శ్య జితంతేపుండరీకాక్షేతి మంత్రేణ

షడ్భాగైకంతుకర్మణి। కర్మబింబాంశషడ్భాగం పంచాంశంతూత్సవస్యతు ॥ తద్బింబాంశచతుర్భాగం స్నానబింబముదాహృతం ॥ తద్బింబస్యత్రిభాగాంశం బలిబేరముదాహృతం ॥ బలిబింబద్విభాగాంశం తీర్థబింబేనసంయుతం ॥ శయ్యాబేరంతతఃకుర్యాత్ దేశాంశేనవిధీయతే ॥ తత్తత్కర్మావసానేతు పునర్మూలేనయోజయేత్ ॥ అన్యత్ర ॥ కర్మార్చాదిషుబింబేషు షట్సునిత్యాదిసిద్ధయె ॥ ప్రతిష్ఠితేషువిధివన్నిత్యంప్రాభాతకేఽర్చనె ॥ తచ్ఛక్త్యాయోజితాంశక్తిం మూలబింబాద్యథాపురా ॥ సమభ్యర్చార్ఘ్యపుష్పాద్యైస్తాం బూలాంతైఃపురోదితైః ॥ పునరారోపయేన్మూలె తత్రతత్రనియోజితాం ॥ త్రికాలమంగబింబేషు కర్మార్చాదిష్వపి ॥ ఆవాహ్యపూజయేన్మూలాద్విశేషేష్వపికార్యతః ॥ తత్తత్కర్మావసానేతు పునర్మూలెనియోజయేత్ ॥ ఏవంతేజోమయందేవం నాడీదక్షిణమార్గతః ॥ తన్నాసాగ్రేణచావాహ్య పీఠంకుంభాదిషుక్షిపేత్ ॥ పాద్మేతు ॥ ఆవాహనపదంపాత్రం ప్రక్షాళితమథాంబుభిః ॥ పూరయేన్మూలమంత్రేణ హస్తాభ్యాంచసముద్ధరేత్ ॥ లలాటసమమేతస్మిన్ అంతరావాహ్యకేశవం ॥ మూలబింబాద్యథాదీపం దీపాదవికృతంతథా ॥ చతురుచ్చారయేన్మంత్ర మాగచ్ఛపదసంయుతం ॥ తేనతోయేనకర్మార్చాం సించేత్కూర్చేనమూర్ధని ॥ తత్రసన్నిహితందేవం కర్మార్చాయాంవిచింతయేత్ ॥ ఇతి ॥ ప్రతిమాముద్రా ॥ పాద్మే ॥ అంగుష్ఠమూర్ధ్వతఃకృత్వా శేషాభిర్ముష్టివత్కృతా ॥ సాక్షేయాప్రతి

సమ్ముఖోభవేతి సమ్ముఖీకరణ ముద్రాం ప్రదర్శయిత్వా మూలమం
త్రేణ సపర్యాసనమంగీకురుష్వేత్యాసనం సమర్ప్య కరన్యాసవర్జం
ద్వాదశాక్షరమంత్రేణ సృష్టిస్థితిసంహార న్యాసాన్మూలబేరే కృత్వా

మాయాముద్రాం దేవదేవప్రియాధికా ॥ ఇతి ॥ కర్మబింబే ఆవాహనక్రమః ।
విష్ణుతిలకే=మూలబేరేస్థితాంశక్తిం కర్మార్చాయాం సమాహ్వయేత్ ॥
కర్మార్చా చోత్సవార్చా చ బల్యర్చా చ తథైవ చ ॥ యాగార్చా
తీర్థయాత్రార్చా శయనార్చేతి షట్క్రమాత్ ॥ ఆవాహనం క్రమా
దేషాం పూర్వాపూర్వాత్పరే పరే ॥ దేవిభ్యాం వా వినా వాపి దేవార్చా
నముదీర్యతే ॥ శ్రీప్రశ్నే=అష్టావింశే=ఆవాహనపదం పాత్రం పూరయే
ద్గంధవారిభిః ॥ మూలమంత్రేణ తులసీం తస్మిన్నిక్షిప్య వై తతః ॥ తత్పా
త్రం హస్తయుగ్మేన లలాటాన్తం సముద్ధరేత్ ॥ మూలస్థం రవివహ్నీన్దుం
దు కోటికోటిసమప్రభం । ద్విహస్తమేకవక్త్రాబ్జం చక్రాద్యాయుధసే
వితం ॥ కిరీటవనమాలాభ్యాం కౌస్తుభేన చ శోభితం ॥ ఏవం లక్ష్మీపతిం
స్మృత్వా శార్ఙ్గధన్వానమాదరాత్ ॥ ద్వాదశాక్షైశ్చతుర్వార
మాగచ్ఛేతి వదేత్తతః ॥ పాత్రస్థం పరమాత్మానం కర్మార్చాయాం
విచింత్య చ ॥ తద్ద్వారేణ కర్మబింబం శిరః కూర్చేన సేచయేత్ ॥ ప్రద
ర్శ్యావాహనముద్రాం స్థాపనం తు తతః పరం ॥ విష్ణుతిలకే ॥ ఆసాద్య
జంగమం బింబం యోగపీఠార్చనాదికం ॥ గుర్వర్చనాంతం కృత్వాథ
అర్ఘ్యపాత్రాంతరే జలం ॥ గృహీత్వా మూలబింబస్య నాసాంతం తత్స
ముద్ధరేత్ ॥ మూలబింబస్య హృదయే ద్వారాద్దక్షిణనాసయా । నిర్గ
తాం భగవచ్ఛక్తిం ధ్యాయేత్పాత్రాన్తరే జలే ॥ సర్వత్రావాహనే కాలే
సకూర్చః కుంభ ఉచ్యతే ॥ దీపాద్దీపనదాకృష్య ధ్రువాద్బింబాత్తతః
పరం ॥ కూర్చేన చలబింబస్య మూర్ధ్ని ప్రోక్షణమాచరేత్ ॥ ద్వా
రేణ బ్రహ్మరంధ్రస్య ప్రవిష్టం బింబహృత్పదే ॥ తచ్ఛక్తిం భావయేద్ధీ

శంఖచక్రముద్రాం దర్శయేత్॥ మూలబేర మేకబేరం చేద్ధస్తౌ సుగంధి
నా కృత్వా గంధార్ఘ్యపుష్పై రంజలిమాపూర్య మూలమంత్రేణ
పీఠోపరి బింబాగ్రే బింబమూర్ధ్ని వా పుష్పాంజలిం ప్రక్షిప్య భగవ

మర్ధం శ్రవణేన తతః పరమితి॥ శ్రీప్రశ్నే॥ త్రింశాధ్యాయే॥ శృణు
ష్వావాహనం భద్రే క్రమయోగం సలక్షణం॥ కర్మార్చాయాం
మూలబేరాచ్ఛక్తిమావాహ్య పూజయేత్॥ కర్మబింబాత్ స్నాన
బేరే తత్కర్మానంతరం రమే॥ పునః కర్మణి తాం శక్తిం తస్మాచ్చ బలి
కౌతుకే॥ బలిబేరాత్తతః శక్తిం పూర్వవత్కర్మకౌతుకే॥ ఉత్సవేపు
నరావాహ్య తత్కార్యోత్సవ రతే పునః॥ నియోజ్య కర్మణార్చాయాం
స్థాపయేతాం ప్రార్థయేత్తతః॥ స్థాపోర్చాయాః కర్మబేరే మూలే
తాం వినియోజయేత్॥ మహోత్సవాద్యుత్సవేషు చైవమావాహ్య
పూజయేత్॥ ఈశ్వరే॥ చతుర్థే॥ ప్రత్యహం కర్మబింబానాం మూ
లబింబహృదబ్జకాత్॥ కించిదావాహనం కార్యం తత్ర త్వేవం క్రమో
ద్విజాః॥ మూలబేరే తు యత్తేజః షడ్భాగైకస్తు చోత్సవే॥ షట్త్రింశదేక
భాగస్తు బలికర్మార్చనాదిషు॥ ఏకబేరవిధౌ ఆవాహననిషేధః॥ అభి
ముఖీభావమేవ ఆవాహనం॥ ఈశ్వరే॥ స్థితమాయతనే వాథ సాకారం
పరమేశ్వరం॥ శంఖచక్రధరం విష్ణుం సురసిద్ధావతారితం॥ ఋషిభిర్మ
నుజైః పార్థభుక్తిముక్తైః ప్రతిష్ఠితం॥ తన్మూర్తౌ చ స్వమంత్రేణ య
జేదావాహనం వినా॥ ఇతి ఈశ్వరే చతుర్థే॥ కర్మబింబేషు పునరా
వాహనే నాడికా భేదాః॥ శ్రీప్రశ్నే॥ ఏకోనత్రింశే॥ త్రిముహూర్తా
త్పురా ప్రాప్త పూజనే పురుషోత్తమం॥ నోద్వాస్య పూజనం కృత్వా తతో
ద్వాసనమాచరేత్॥ జ్వలనస్సూర్యకాంతే తు యథా భాతి దివాక
రాత్॥ తథార్చక ప్రార్థనయా మూలాత్కర్మాది కౌతుకే॥
త్రిస్థానే స్నానకుంభే చ హరిస్సన్నిహితో రమే॥ విష్ణుతిలకే॥ అస్తి చేత్

న్తం స్వాభిముఖం శాన్తం స్వప్రబుద్ధం జ్ఞాత్వా బింబే ప్రాగ్వన్మంత్రన్యా సంకుర్యాత్ । ఏవమన్యతర ప్రకారేణావాహ్య అర్చయామీతిసామాన్యప్రణవేనవా పాదయోః పుష్పాంజలిం సమర్ప్య ॥ శ్లో ॥ విభో సకలలోకేశ విష్ణోజిష్ణోప్రభోహరే । త్వాంభక్త్యాపూజయామ్యద్య భోగైరర్ఘ్యాదిభిఃక్రమాత్ ॥ ఇతివిజ్ఞాప్య మూర్ధ్ని సావిత్ర్యార్ఘ్య

జంగమంబింబంనాస్తిచేత్ ధ్రువబిమ్బకం ॥ హృదంబుజాద్దేవదేవమావాహ్యార్చనమిష్యతే ఇతి ॥ భోగలక్ష్మ్యాఃమూలాభావే భగవద్బింబాదేవఆవాహనం ॥ తత్క్రమంచోక్తం ॥ శ్రీప్రశ్నే అష్టావింశే ॥ మూలాభావెశ్రియాదీనాం భగవన్మూలబింబతః ॥ శ్రియాదికర్మబింబెషు శక్తిమావాహ్యపూజయెత్ ॥ తత్రైవతత్క్రమః ॥ ఆవాహనపదంపాత్రం పూరయేద్గంధవారిభిః ॥ మూలమంత్రేణతులసీం తస్మిన్నిక్షిప్య వైతతః ॥ తత్పాత్రంహస్తయుగ్మేన లలాటాన్తంసముద్ధరేత్ ॥ సౌందర్యామృతసింధూత్థఘనవిద్యుల్లతాప్రభే ॥ ఆగచ్ఛావాహనెపాత్రె గోవిందగృహమేధిని ॥ ఏవంసంప్రార్థ్యపాత్రస్థాం శ్రియంబింబెస్మరేత్తతః ॥ సర్వజీవధరెకాన్తెపరమాత్మప్రియెరమె ॥ పాత్రెస్మిన్పూజనాయత్వం ఆగచ్ఛవసుధెశుభె ॥ ఏవమావాహ్యపాత్రస్థాంభువంబింబెనియోజయేత్ ॥

సాన్నిధ్యప్రార్థనా ॥ విష్ణుతత్త్వేపంచమాధ్యాయె ॥ బ్రహ్మాద్యైస్సకలైర్దేవైస్సనకాద్యైశ్చయోగిభిః। వేదాద్యైశ్చిదచిచ్ఛబ్దమనోభిశ్చేంద్రియైరపి । జ్ఞాతుమర్చయితుంద్రష్టు మశక్తోసిజనార్దన । తథాపితవభక్తానాం సదాసన్నిహితోభవ ॥ తవదాసాస్మిదెవెశ ప్రసాదంకురుమెప్రభో । అహంత్వామర్చయిష్యామి యథాశక్తిగృహాణ తం ॥ శ్రీప్రశ్నే ॥ అష్టావింశే ॥ స్వామిన్సర్వజగన్నాథ యావత్పూజావసానకం । తావన్మద్భక్తిభావేన బింబేస్మిన్సన్నిధింకురు ॥ ఇతి ॥

మేకవారం పాదారవిందయోస్త్రీణిపదేతిపాద్యంద్వివారం ముఖే
ఆపఃపునంత్వి త్యాచమనం త్రివారమర్పయిత్వా ఆచమనకాలె
అంభః ప్రతిగ్రహేణ సాక్షాదాచామన్త మివధ్యాయేత్ దధిమధుప
యోఃమయ మధుపర్కం కేవలం దధి వా ముఖవాసంచ భోగదాన
మంత్రేణ నివేద్య అష్టాంగంప్రణిపత్య ॥ శ్లో ॥ దాసోహంతెజగన్నాథస

బ్రహ్మాద్యాస్సకలాదెవాః ఇత్యాది-న్వాగతోక్తిలక్ష్మీతంత్రె। ఆవా
హయామి లక్ష్మీశమిత్యాది లక్ష్మీతంత్రె। సాన్నిధ్యప్రార్థనా।
అనిరుద్ధసంహితాయాం విష్ణుతత్వేచ ॥ సపర్యాసనమంగీకురుష్వే
త్యత్ర ॥ పౌష్కరె ॥ న త్వాధారంవినాపూజాం గృహ్ణంతివ్యక్తయా
సదా। తస్మాదాదౌప్రయత్నెన కుర్యాదాసనకల్పనం। పూజాకాలె
భావనాక్రమంచఉక్తం ॥ శ్రీప్రశ్నె ॥ ౨౯ అధ్యాయె ॥ ఆచార్యశిష్యవ
న్మంత్ర విష్టరెస్నపనాసనె। జననీవశిశుం రత్యాంసతీవప్రియనాయకం
అలంకారెఽతిథింభోజ్యె విష్టరెతుగృహస్థవత్ । యాత్రాసనెసుశ
య్యాయాం నృపంమంత్రీవసెవకః। ప్రార్థనాయాంమిత్రవచ్చ దేవం
ధ్యాయెతపూజకః। యథాయువానంరాజానం యథాచమదహస్తినం।
యథాప్రియాతిథిందెవం భగవంతంతథార్చయెత్ ॥ పాదారవింద
యోర్దద్యాదిత్యత్ర ॥ అనిరుద్ధె ॥ పాద్యదానంతువిప్రేంద్ర ద్విర్ద
ద్యాద్దైవపదాంబుజె। వస్త్రేణమార్జనంకృత్వా। చందనాలెపనం
చరెత్ । పుష్పం పృథక్పృథగ్దద్యాత్సుగంధంపత్రమెవచ। ఆచా
మంతుత్రిఃప్రదద్యాద్విమృజ్యచసకృత్స్పృశేత్ ॥ విష్ణుతంత్రె ॥ అ
ర్ఘ్యంశిరసివిన్యస్య పాద్యంపాదతలెన్యసెత్। హస్తెష్వాచమనంచైవ
గంధంకాయానులెపనం। పుష్పంమూర్ధ్నితువిన్యస్య భోజ్యంకరత
లెన్యసెత్ ॥ ఇతి ॥ విష్ణుతిలకె ॥ పుష్పాంజలింవికీర్యాథ గాథామెనా
ముదీరయేత్। విభోసకలలోకేశ + అఘార్ఘ్యాదిభిఃక్రమాత్ ॥ దివ్యైనా

పుత్రాది పరిగ్రహః। ప్రేష్యంప్రశాధికర్తవ్యే మాంనియుంక్ష్వహి
తేసదా॥ ఇతిప్రార్థ్య పరివారానర్చయేత్॥ యోగాసనాబ్జద్వాద
శదళేషు ప్రాగాదిక్రమేణ ఓం-శ్రీం-శ్రీవత్సాయనమః ఓం-వం-వనమా
లాయైనమః ఓం-మాం-మాయాయైనమః ఓం-యోం-యోగాత్మికా
యైనమః ఓం-వైం-వైష్ణవ్యైనమః॥ ఓం-విం-విమలాయైనమః ఓం-

ర్ఘ్యోపచారేణ+భగవంతంజనార్దనం। ఇతివిజ్ఞాప్యదేవేశం అ
ర్ఘ్యపాత్రాంతరేణచ। గృహీత్వాంబుసకృద్దేవశిరస్యర్ఘ్యంసమ
ర్పయేత్॥. కూర్చేనప్రోక్షణంకుర్యాత్తచ్ఛేషంతుప్రతిగ్రహే।
పాత్రేవిన్యస్యచతతః పాద్యాంబుగ్రహణంతతః॥ ప్రోక్షణంపాదయో
ర్విష్ణోః తచ్ఛేషంపూర్వవత్ క్షిపేత్॥ తచ్ఛేషేణాత్మశిరసి ప్రోక్ష
యేచ్ఛ్రద్ధయాసహ॥ ఏవంద్విఃపాద్యదానంస్యాత్ తోయమాచమ
నీయతః। గృహీత్వాదేవవదనే దద్యాదాచమనత్రయం। నతత్రకూ
ర్చవిన్యాసః ఆచాంతంతంస్మరేత్తతః। ప్రతిగ్రహేక్షిపేచ్ఛేషం మధు
పర్కంనివేదయేత్॥ మధుపర్కమిత్యత్రి॥ పారమేశ్వరే॥ మధుప
ర్కందధిఘృతం మధుయుక్తమనంతరం। సమస్తమేవమేకాంగం దధి
వాపినివేదయేత్॥ విష్ణుతిలకే॥ ఫలాన్యేలాఫలంసర్పిః శ్శర్కరాచ
మధూన్యపి। పంచానామపిసంయోగో మధుపర్కఉదీరితః॥ హిరణ్య
గర్భే॥ గోధూమతండులైఃపిష్టం శర్కరాద్యదిదగ్ధకం। పీడ్యాజ్య
మధుసంయుక్తం మధుపర్కమితిస్మృతిం। కరకోదకేనఅర్ఘ్యప్రదా
నంచోక్తం॥ హిరణ్యగర్భే॥ హస్తాభ్యాంకరకమూర్ధ్ని ఉద్ధృత్య
పరిచారకః ఉత్సృజేచ్ఛుద్ధతోయస్యధారామవికలంపురః సుభావ్యవి
రజాతోయం తత్సమాదాయదేశికః। తేనార్ఘ్యాదీన్ప్రదద్యాచ్చ
దంతకాష్ఠంసమర్పయేత్। అర్ఘ్యందద్యాదితి॥ అర్ఘ్యదానమంత్రాః
సంహితాభేదేనభిన్నాః॥ యథాఅనిరుద్ధే॥ సావిత్ర్యావితరేదర్ఘ్యం

స్పృం-స్పృష్ట్యైనమః ఓం-పుః-పుష్ట్యైనమః ఓం-ఉం ఉత్కర్షణ్యైనమః
ఓం-ప్రం-ప్రజ్ఞాయైనమః ఓం-సం-సత్యాయైనమః ఓం ఈం-ఈశానా
యైనమః తత్పరితః ప్రథమావరణేతథైవ ఓం-వ్యాప్త్యైనమః ఓం-
కాంత్యైనమః ఓం-తృప్త్యైనమః ఓం-శ్రద్ధాయైనమః ఓం-విద్యాయై

పాద్యంత్రీణిపదేతిచ ॥ ఆపఃపునంత్విత్యేవ మంత్రేణాచమనక్రియా ॥
శ్రీప్రశ్నే ॥ ఏకోనత్రింశే ॥ విష్ణుగాయత్ర్యావార్ఘ్యం పాద్యంత్రీణిపదే
తిచ ॥ ఆపఃపునంతుమంత్రేణ దద్యాదాచమనంహరేః ॥ నారదీయే ॥
ఆరాధనప్రకరణే ॥ జితంతే-పూర్వజ ॥ మంత్రోయముపచారస్య సర్వ
సిద్ధికరంపరం ॥ విష్ణుతత్వే ॥ అష్టాక్షరేణ శ్రీమంత్రేణ హయగ్రీవ
మంత్రేణచ అర్ఘ్యాదిదానముక్తం ॥ పాద్మే ॥ అర్ఘ్యాదిప్రదానమం
త్రస్యాదర్శనాత్ పూర్వోక్త అనిరుద్ధశ్రీప్రశ్నోక్తమంత్రాఏవగ్రా
హ్యాః ॥ ఆరాధనోపయుక్తతీర్థానయనక్రమమాహ ॥ సాస్త్రదూ
ర్వాంకురందత్వాపాత్రంపుష్పంతిలాంస్తువా । సోదకానాత్మనోమూ
ర్ధ్ని శిఖాస్థానేచసత్తమ । తతఃకలశపూర్వన్తు అంబుపూర్ణన్తుభా
జనం । సమాదాయాంబరచ్ఛన్నం పాణినాభగవద్గృహం ॥ ఏకాన్తం
నిర్జనంయాయాం స్మనోన్నందోషవర్జితం । అనుకూలంశుచిందక్షం
షంయుతంసమయేస్థితం । ఏకాయనం వైదికంవా బ్రాహ్మణంచార్ఘ్య
వాహకం । ఉచ్చరన్ద్వాదశార్ణన్తు ప్రవిశ్యాన్తఃప్రదక్షిణం ॥ ఇతి
పారమేశ్వరేఆరాధనప్రకరణే ॥ ముఖవాసమిత్యత్ర ॥ విష్వక్సేనే ॥
క్రముకస్యఫలంభిన్న మపక్వం పక్వమేవవా । కర్పూరతైలసంసిక్త
మసిక్తంవామునీశ్వర ॥ తాంబూలవల్లీపత్రైశ్చ తప్తహేమప్రభాధ
రైః ॥ ఏలాతక్కోలజాతీభిః కర్పూరసహితం క్రమాత్ ॥ మాతులం
గఫలైర్యుక్తం నాళికేరఫలాన్వితం ॥ శిలాచూర్ణేనసంయుక్తం కర్పూ
రసహితంతథా ॥ సంస్కృతంప్రణవేనైవ ముఖవాసంనివేదయేత్ ।

నమః ఓం-జయాయైనమః ఓం-కుమారాయైనమః ఓం-శాంత్యైనమః
ద్వితీయావరణే తథైవ ఓం-చక్రిణేనమః ఓం-ముసలవతేనమః ఓం-
శంఖినేనమః ఓం-ఖడ్గినేనమః ఓం-గదాధరాయనమః ఓం-శార్ఙ్గిణే
నమః ఓం-పద్మినేనమః ఓం-వజ్రిణేనమః తృతీయావరణే. వ్రీణవా

నారదీయసంహితాయాం ॥ చతుర్వింశాధ్యాయె ॥ నాగవల్లీదళైర్యు
క్తం శుభైఃపూగఫలైర్యుతం । కర్పూరస్నేహసంయుక్తం గంధైశ్చ
విధైర్యుతం । మాతుళంగఫలైర్యుక్తం నారికేళఫలాన్వితం ॥ ఏలా
వంగతక్కోల జాతిభిశ్చాన్వితంశుభం । ముఖవాసంశుభంవిద్వాన్
తాంబూలమితిచద్విజ ॥ ఇతి ॥ పరివారానర్చయేదితి ॥ సనత్కుమారే
అర్చనాద్వివిధాప్రోక్తా స్థావరాఽస్థావరాపరా ॥ ఏకబేరవిధానేత
స్థావరార్చా ప్రకీర్తితా ॥ కమార్చయాసమాఖ్యాతా నిత్యవ
స్థావరార్చనా । నకుర్యాత్ స్థావరార్చాయాం పరివారాన్కథ
చన । అస్థావరేప్రయుంజీత పరివారాన్యథాక్రమం ॥ ఉభయత్రయథ
శాస్త్రం యోగపీఠంప్రకల్పయేత్ ॥ విష్ణుతిలకే ॥ తృతీయాధ్యాయె
ఏకబేరవిధానేతు సురసిద్ధావతారితే ॥ కల్పనంపరివారాణాం నకుర్యా
తచతుర్ముఖ ॥ అన్యత్రబహుబేరేతు పరివారార్చనంమతం । స్నా
బింబమితి ॥ స్నపనబింబాభావేపాదుకాయామెవస్నపనంకార్యం ॥
దుక్తం ॥ నళకూబరే । అభావెస్నపనార్చాదె హేతునాసన్నిధ
వపి । కూర్చేవాపాదుకాయాంవా దేవమావాహ్యమూలతః । త
ద్బింబోక్తకర్మాణి కృత్వామూలెవిసర్జయెత్ ॥ స్నపనె తోరణా
విశేషానాహ ॥ పాద్మె ॥ అ ౭ ॥ తోరణాదీన్నకర్తవ్యం గృహార్చా
యాంతథైవచ । నిత్యేచస్నపనేనాపి కౌతుకంనాంకురార్పణం ॥
ష్ణుతిలకె ॥ పంచమె ॥ సోమసూర్యోపరాగేషు పుణ్యకాలెపునర్వసౌ
కేవలంస్నపనంకుర్యాత్ చతుస్థానార్చనంవినా । మహోత్స

దినమోంతాః ఇంద్రాదీశానాంతాః తురీయావరణే భగవదగ్రే ఓం-తార్క్ష్యాయనమః ఐశాన్యాం ఓం-విష్వక్సేనాయనమః ఇత్యేతాన్ భగవదభిముఖాన్ ప్రాంజలీన్ పరివారాన్ గంధాదిచతుర్భిరభ్యర్చయేత్ ॥ ఇతిమంత్రాసనం ॥

స్నానాసనవిధిః.

అథస్నానాసనం ॥ మూలబింబ దక్షిణవామపాదౌ స్వదక్షిణ వామహస్తాభ్యాంగృహీత్వా ॥ శ్లో ॥ స్ఫుటీకృతంమయాదేవ ఇదం స్నానాసనంత్వయి। సపాదపీఠమపరం శుభంస్నానాసనంమహత్ ॥ ఆసాదయాశుస్నానార్థం మదనుగ్రహకామ్యయేతి। నివేద్య శుకనాసాబహిరర్ధమంటపం గోమయాంభోభిరాలిప్య సుధాచూర్ణకృత దూర్వాభిర్మండయిత్వా అర్ధమంటపమధ్యదేశే కలశస్థాపనార్థమాఢకతదర్ధతదర్ధతదర్ధ పరిమితవ్రీహిభిః తదుపరి వ్రీహితుర్యాంశతండులై స్తత స్తండులతుర్యాంశతిలైశ్చతురశ్రం ధాన్యపీఠమా

ప్రతిష్ఠాయాం కర్మాంగంస్నపనంచరేత్। అంకురార్పణకర్మాపి రక్షాబంధనకర్మ చ ॥ త్రికాలమర్చనాయుక్తేపకదాకర్మబింబేస్నపనంచోక్తం ॥ సనత్కుమారే ॥ ప్రాతఃకాలేసపర్యాయాంస్నపనం కర్మకౌతుకే। మధ్యాహ్నేపిచసాయాహ్నే స్నపనంప్రోక్షణంభవేత్ ॥ ఆలయాశ్రియబింబానాంనైవేద్యాంతంనుపూజనం। మంత్రన్యాసం బలించైవపరివారాన్నకల్పయేత్ ॥ పారమేశ్వరే ॥ ప్రాయశ్చిత్తాధ్యాయే ॥ బహుబేరేతుకర్మార్చాంస్నాపయేదగ్రమంటపే। ప్రాసా

రచయ్య ప్రతిధ్యానం దర్భద్వయాన్తరంకృత్వా ఏవందాన్యపీఠాంతరం కలశాధివాసార్థం తత్పశ్చిమతః పరికల్ప్య సౌవర్ణ రాజత తామ్ర మృణ్మయాన్యతమ నవసంఖ్యాక ద్రవ్యకలశాన్ విష్ణుగాయత్ర్యా ప్రక్షాళ్య ఇంద్రన్నత్వేతి మంత్రేణ తన్తునావేష్ట్య అధివాసయేత్ - తత్ప్రకారః పాశ్చాత్యధాన్యపీఠే విశ్వమంత్రేణ ప్రాగగ్రముదగ్రంవా దర్భానాస్తీర్య తదుపరి బ్రహ్మాదీశానాంతం ప్రణవేన కలశానవాఙ్ముఖంవిన్యస్య తాన్పరమేష్ఠిమంత్రేణ దర్భైరాచ్ఛాద్య పురుషమంత్రేణ అర్ఘ్యజలేన కూర్చేన ప్రోక్ష్య విశ్వమంత్రేణాక్షతాన్వికీర్య నివృత్తిమంత్రేణ తానుత్తానీకృత్య ఆజ్యేనాష్టోత్తరశతం అష్టావింశతి మష్టౌ వాహుతీర్విష్ణుగాయత్ర్యా నిత్యాగ్నౌహుత్వా సంపాతాజ్యేన

దెవితతెయామ్యభాగస్థితద్రవిష్టరె స్నాపయేత్స్నానకలశైఃస్థాపితైరగ్రమంటపె । ఇతి । కలశైరిత్యత్ర । సనత్కుమారే ॥ అథమంటప మధ్యేతుకలశాంస్త్రీంస్తువిన్యసేత్ ॥ నవకాన్వాయథాలాభంస్థాపయెద్దేశికోత్తమః । అంగాంబునిహృత్యేత్యత్రనారదీయె । శాటకద్వితయందద్యాత్ శిరోదెహస్థవారిహృత్ ॥ స్నపనకూర్చలక్షణమాహ ॥ వాసిష్ఠే ॥ ద్వాత్రింశదుత్తమంప్రోక్తం మధ్యమంషోడశంభవేత్ ॥ అధమంచాష్టమంప్రోక్తం కనిష్ఠంపంచమంస్మృతం ॥ కలశానాంత్రిభిః కూర్చం కారయేద్ద్వాదశాంగులం ॥ షోడశాంగులమాయామం తదగ్రంచతురంగులం ॥ గ్రంథిరేకాంగులంచైవ మూలమేకాదశాంగులం గ్రంథిరేకాంగులంమానం మూలమష్టాంగులంభవేత్ ॥ అగ్రంతుత్ర్యంగులంప్రోక్తం కూర్చానాంలక్షణంమునే ॥ తత్రైవ ॥ కుంభలక్షణమాహ ॥ నాదంప్రాణమితిప్రోక్తం రూపంగేహసమన్వితం ॥ ఉదకం తత్వమిత్యుక్తం కలశంత్రిగుణాత్మకం ॥ ఉద్వర్త్య ఇతి ॥ వాసిష్ఠే ॥ చందనంఘనసారంవా మకరందమథాపివా ॥ మాషముద్గాదిచూర్ణంవా

స్నపనద్రవ్యాణ్యాసిచ్యార్ఘ్యజలేనాస్త్రేణాభ్యుక్ష్య బ్రహ్మపదస్థమ
ధ్యకలశం ఘృతస్నాతేతిసామ్నా ప్రణవేనవా ఘృతేన ప్రాక్కలశం
విష్ణుగాయత్ర్యా సదూర్వపాద్యోదకేన ఆగ్నేయకలశం దధిక్రావిణ్ణో
తిదధ్నాయామ్యకలశం తద్విష్ణోరితి ససిద్ధార్థకార్ఘ్యజలేననైఋ
తకలశం పయోవ్రతసామ్నా ప్రణవేనవా పయసా వారుణకలశం
నతేవిష్ణోఇతి సతక్కోలాచమనోదకేన వాయవ్యకలశం మధువాతేతి
మధునా ఉదక్కలశం. విష్ణోఃకర్మేతి పంచగవ్యప్రతినిధి ఘృతాంభ
సా ఈశానకలశం ఫలనీత్యనువాకేన కదళీఫలయుక్తవారిణాపూర్య
సర్వమంత్రైణైకైకముద్ధృత్య ప్రాక్స్థితధాన్యపీఠే బ్రహ్మపదే విష్ణుగా
యత్ర్యాఘృతకలశం ఇంద్రాద్యష్టదిక్షు యథాపురం పాద్యాదిఫలో
దకాంతద్రవ్యకలశాన్ తత్తన్మంత్రేణ సంస్థాప్య చతుర్వింశతిదర్భ
కూర్చం మధ్యకుంభే అన్యేషు సప్తభిఃపంచభిస్త్రిభిర్వా దర్భైః
కృతకూర్చం అవాగగ్రంనిక్షిప్య ఓం-నమస్సుదర్శనాయేతి మంత్రే
ణ శరావైఃకలశాన్పిధాయ యువాసువాసా ఇతి నవవస్త్రైః కంఠేషు
వేష్టయిత్వా స్నానబింబం మూలబింబనికటంనినీయ ద్వాదశార్ణవా
సుదేవమంత్రేణ మూలబింబస్థ తేజోంశమావాహశపాత్రే సమావా

తక్రంజంబీరమేవవా ॥ తింత్రిణ్యాశ్చకషాయంవా కేశరంజనమాచ
రేత్ ॥ ఇతి ॥ స్నపనపర్యాయద్రవ్యాణ్యాహ ॥ నారదీయేద్వావింశే ॥
స్నపనాదౌతుసర్వత్రప్రోచ్యతేశృణుతద్విజ ॥ అర్ఘ్యేసిద్ధార్థకం
ప్రోక్తమలబ్ధేష్వన్యవస్తుషు ॥ పాద్యద్రవ్యేష్వలబ్ధేషు కుర్యాన్మస్తా
మునీశ్వర ॥ అలబ్ధేపిచతక్కోలే తథాచందనవస్తుషు ॥ దధ్యభావేప
యఃప్రోక్తం పయోఽభావేదధిస్మృతం ॥ గుళోదకంమధ్వభావే విహి
తంమునిపుంగవ ॥ అలబ్ధేషుకషాయేతు త్వగశ్వత్థస్యసమ్మతా ॥ ఆ
లాభేఉష్ణతోయస్య శీతవారివిశిష్యతే ॥ ముక్తాఫలంతురత్నానా మ

హ్య కూర్చేనతత్పాత్రజలేన ॥ ఆవాహయామిలక్ష్మీశ మిత్యాది మంత్రేణ స్నానబింబశిరసిప్రోక్ష్య తత్రబింబాత్మనావస్థితం విభావ్య ప్రణమ్యోత్థాయ స్వాగతోక్త్యనంతరం ప్రతిరూపముద్రాం దర్శయిత్వా సాన్నిధ్యంప్రార్థ్య పుండరీకాక్షవిద్యయా సమ్ముఖీకరణముద్రయాచ సమ్ముఖీకృత్య ప్రణవేనపాదయోఃపుష్పాంజలింసమర్ప్య ప్రాగ్వదర్ఘ్యపాద్యాచమన మధుపర్క ముఖవాసైరుపచర్య పరిణీవత్య భోగదానమంత్రేణ పాదుకెసమర్ప్య ఇదంవిష్ణురితి త్రిణిపదేతి స్నానబింబస్థభగవతః పాదుకారోహణంజ్ఞాత్వా ఉత్తిష్ఠబ్రహ్మణస్పత ఇతిమంత్రేణ మూర్తిపైస్సాకం స్నానబింబముద్ధృత్య భద్రంకర్ణేభిరితి అర్ధమంటపస్థ స్నానపీఠంప్రాపయ్య పుణ్యాహం వాచయిత్వా తజ్జలేన స్నపనసంభారాన్ప్రోక్ష్య అధ్యయననృత్తగీత వాద్యవాదనేషు వితన్యమానేషు మూలమంత్రేణాజ్యేన కలశసంఖ్యయా నృసూక్తేన చరుణాషోడశాహుతీశ్చ నిత్యాగ్నౌహుత్వా సౌవర్ణాదిపాత్రేషు ఘృతందూర్వాంకురాన్ చందనంశాలితండులాన్నిక్షిప్య హస్తాభ్యాంపాత్రాణ్యాదాయ స్నానబింబమాసాద్య తత్సన్నిధౌనిధాయ ఘృతకలశె ద్వాదశాక్షరేణవాసుదేవం పాద్యకలశే ఓం-నమోభగవతేవిష్ణవెఇతివిష్ణుం దధికలశే ఓం-నమోభగవతెశ్రీధరాయేతి శ్రీధ

లాభెవిహితంసదా ॥ ఫలానామప్యలాభేతు విహితంకదళీఫలం ॥ అలాభెసర్వలోహానాం సువర్ణంతుప్రశస్యతె ॥ సహదేవీవ్యలబ్ధేషు మార్జనోదకవస్తుషు ॥ గంధద్రవ్యేష్వలబ్ధేషు చందనంతుప్రశస్యతె ॥ ఘృతాభావేతు తైలేనకుయార్దిక్షురసేనవా ॥ తథాగుళోదభావె ఇక్షుతోయేనకారయేత్ ॥ అలబ్ధేష్విక్షుతోయేషు కుర్యాద్దైవగుళ వారిణా ॥ నారికేళరసాభావె కుర్యాత్తత్పయసాద్విజ ॥ అలాభెక్షాం తివస్తూనాం గుళస్యైవవిధీయతె ॥ తథామంగళవస్తూనా మలాభెజ్జ

రం అపూర్ణకలశే ఓం-నమోభగవతేమధుసూదనాయేతి మధుసూదనం క్షీరకలశే ఓం-నమోభగవతెహృషీకేశాయేతి హృషీకేశం ఆచమనీయకలశే ఓం నమోభగవతేత్రివిక్రమాయేతిత్రివిక్రమం మధుకలశే ఓం-నమోభగవతెపద్మనాభాయేతి పద్మనాభం పంచగవ్యకలశే ఓం-నమోభగవతెవామనాయేతివామనం ఫలోదకకలశే ఓం-నమోభగవతెసత్యాయేతి సత్యమావాహ్య తైరేవమంత్రైరర్ఘ్యపాద్యాచమనఫలపుష్పధూపదీపైరభ్యర్చ్యస్నానబింబమపి తథైవారాధ్య స్నానబింబస్యచరణయోః సుశోభనమితి కట్యాంసుభద్రమితి మూర్ధ్నిసుమంగలమితి దూర్వాగ్రేణఘృతంతైరేవమంత్రైస్తత్క్రమేణ దూర్వాంకురం గంధమక్షతాంశ్చ విన్యస్య ఏవంఘృతారోపె కృతెప్రాగ్వదర్ఘ్యపాద్యాచమనానిసమర్ప్య తద్విష్ణోరితిసౌవర్ణేన రసాలస్యవా కాష్ఠేనఆదర్శప్రదర్శనపూర్వకం ప్రాదక్షిణ్యేన దంతధావనం తద్విప్రాసఇతి తథావిధపత్రేణ జిహ్వానిలేఖనంచకృత్వా ఆచమనోదకేన గండూషంసమర్ప్య విష్ణుగాయత్ర్యా ఆచమనోదకేన ముఖక్షాళనంవిధాయ శుద్ధవస్త్రేణ ముఖంవిమృజ్య స్నానశాటకంసమ

నకారయెత్ ॥ పుష్పప్రతినిధింపత్రంపత్రప్రతినిధింపుష్పం మూలాలాభేత్వగుచ్యతె ॥ ధూపాలాభేతుదీపేన దీపాలాభేతుధూపయా ॥ ఇతి ॥ సమ్ముఖీకృత్యేతి । ఉత్తానముష్టియుగళీ సమ్ముఖీకరణీమతా ॥ దంతకాష్ఠమితి ॥ పారమేశ్వరే ॥ విష్ణుతిలకేచ ॥ దంతికాష్ఠంతతోదద్యాత్ । ఖదిరోదుంబరంతథా । చూతదండేనదేవస్య దంతధావనమాచరేత్ । కాష్ఠేనదెవవదనెసవ్యాదారభ్యపశ్చిమం । శోధనార్థంతుదంతానాం దర్శయిత్వాతతఃపరం ॥ ఇతి ॥ ఘృతారోపణమితి ॥ పారమేశ్వరెసప్తదశే ॥ పాద్మేఽప్యేవంవిధాచ ॥ శ్లో ॥ దేవస్యపురతఃస్థాప్య పాత్రీం లోహవినిర్మితం ॥ ఘృతేనాపూరయేత్తత్పాత్రీం ప్రాగ్వత్సంస్కృ

ర్ప్య ముఖవాసంనివేద్య పాత్రంసుగంధతైలేనాపూర్య తత్పాత్రం మాల్యేనాలంకృత్య ధూపేనపరిమళీకృత్య స్నానాచార్యస్కంధా వస్త్రేణాచ్ఛాద్య కేశాన్వికీర్ణాన్సంభావ్య శిరోమధ్యే వామదేవ్యేన ప్రణవేనవా తైలమాసిచ్య భావనయాఽవృత్యాఽవృత్యనిష్పీడ్య నఖైస్సుసుఖం కండూయనంకృత్వా తైలలవాన్సంమృజ్య కేశాన్బధ్వా తాన్పుష్పమాలయాసంవేష్ట్య తోయేనహస్తౌప్రక్షాళ్య స్కంధవస్త్రమపనీయ పునస్తైలంస్పృష్ట్వా అంగోపాంగాని నిష్పీడంమర్దయిత్వా విష్ణోర్నుకమితి చందనేనాంగాన్యుద్వృత్య నతేవిష్ణారితి గంధామలకవారిణా దేవగాత్రంప్రక్షాళ్య ఆపోహిష్ఠేతితిసృభిః శుద్ధోదకేనాభిషిచ్య అతోదేవాఅవంత్వితి కంకతేనకేశాన్విశోధ్య ఆర్ద్రవస్త్రంవ్యపోహ్య సోత్తరీయమవ్యద్ధారయిత్వా అర్ఘ్యపాద్యాచామ ఫలపుష్పధూపదీపైః అభ్యర్చ్య విష్ణుగాయత్ర్యా కలశోద్ధారపూర్వకం ప్రథమంప్రాగాద్యుత్తరాంతపాద్యాదిచతుర్భిరనంతరమాగ్నేయాదీ

త్యదేశికః ॥ ఉభాభ్యాంచైవహస్తాభ్యాం దూర్వామాదాయమూలతః ॥ ఘృతేనిమజ్యచాగ్రాణి దేవపాదేషుసేచయేత్ ॥ తతస్తుకంఠపార్శ్వేతు తతోదేవస్యమూర్ధని ॥ పాణిప్రక్షాళనంకుర్యార్ దన్తరాన్తరయోగతః ॥ దూర్వాభేదస్తథాప్రోక్తా ఘృతారోపణకర్మణి ॥ హస్తవిన్యాసమార్గేణ ఘృతారోపణమాచరేత్ ॥ పాదేసుమంగలంచేతి కంఠేభద్రమితిద్విజ ॥ సుశోభనంతుశిరసి త్రీమాన్మంత్రాఃప్రికీర్తితాః ॥ యద్వాసర్వస్యమంత్రస్య ద్వాదశాక్షరసంజ్ఞకః ॥ ఇతి ॥ దేవదేవసురాస్సిద్ధాః ఇత్యాదిస్నానాసనప్రార్థనా ॥ విహగేంద్రే ॥ స్నపనకుంభలక్షణమాహ ॥ విష్ణుసిద్ధాంతే ॥ కుంభానామాకృతింవక్ష్యేలక్షణైరుపశోభితం । పంచవింశాంగులాయామం విస్తారంతత్సమంభవేత్ ॥ వింశదంగులమానంవా ఉదరంతావదేవతు । అష్టాదశాం

శానాంత దధ్యాదిచతుర్భిఃకలశైస్తతో బ్రహ్మపదస్థ ఘృతకలశేనాం
తరాంతరా ఉపస్నాన ప్లోతవస్త్రోత్తరీయదానార్ఘ్యాది దీపాంతసప్తో
పచారసహితం పూర్వోక్త స్నపనద్రవ్యపూరణమంత్రైర్నృసూక్తీయ
ప్రథమాది ఋజ్నవకేన ఇదంవిష్ణురితిఋచాష్టాక్షరేణ ద్వాదశాక్ష
రేణ విష్ణుగాయత్ర్యా తత్తన్మూర్తిమంత్రేణవా దేవంసంస్నాప్య
ఉష్ణోదకేనగాత్రస్నేహంనిరస్య హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయఇత్యాది చత
సృభిర్దేవదేవం గంధాంబునాసంశోష్య పునస్తంవిష్ణుగాయత్ర్యా
కుంకుమేనాలిప్య పావమానీభిః బ్రహ్మజిజ్ఞానం కయానశ్చిత్రేత్యేతా
భ్యాంచ శుద్ధోదకేనసంశోష్య ప్రాగ్వదర్ఘ్యాదిదీపాంతైరిష్ట్వా సావి
త్ర్యాశుద్ధోదకేన స్నానబింబమూర్ధానం ప్రాదక్షిణ్యేనపరిషిచ్య
బద్ధాంజలిః ॥ శ్లో ॥ దేవదేవసురాస్సిద్ధాస్తీర్థానిచమహర్షయః ।
త్వత్సేవార్థమిహాయాతాస్స్నానైస్తానికృతార్థయ ॥ సర్వమం
గళసంయుక్త వేదవాద్యాదిఘోషణైః । సహస్రధారయాస్నానంకర్తుం
దేవప్రసీద ఓం ॥ ఇతిప్రార్థ్య నృసూక్తేన సహస్రధారయా శుద్ధోద

గులోచ్ఛ్రియం ద్వాదశంషోడశంతువా । మహాకుంభంతుకుర్వీత
తదర్ధంచసమాచరేత్ । కుంభస్యార్ధంచమానేన వర్ధనీంకార
యేత్తతః । తస్యోదరేన్యసేవోష్ఠిణాం యథాలోచనసుప్రియం । అష్టాం
గులసముచ్ఛ్రాయా మాకృతింకుంభవత్తతః । ద్వారకుంభమితిప్రో
క్తం కలశస్త్వత్రచోచ్యతే । షడంగులం తదుచ్ఛ్రాయః నాళికేరఫలో
పమః । కలశంకారయేద్యత్నాద్దేవస్యస్నపనేషుచ ॥ కుంభరత్నా
న్యాహ ॥ కపింజలే ॥ వజ్రాబ్జరాగంవైధూర్యంగారుడంమరకంతథా ।
పుష్యరాగంతథానీలంగోమేదంరత్నముచ్యతే । స్ఫటికంసూర్యకాం
తంచచంద్రికాంతమణిత్రయం ॥ అలంకారాసనమితి ॥ విహగేంద్రే ॥
మంత్రాసనంతథాస్నాన మలంకారంసుభోజనం । యాత్రాసనంతథాశై

కేవ కుంభేనవాభిషిచ్య నీరాజనంశిరఃప్లోత ముష్ణీషంచసముత్కర్య అగ్నిమూర్ధేతి ప్లోతేనాంగాంబునిర్హృత్య విష్ణుగాయత్ర్యాధౌ తవస్త్రంధారయిత్వా అర్ఘ్యాదిదీపాంతైరుపచర్య శయనబింబవత్ స్నానబింబస్థశక్తిం మూలేనసమారోప్య స్నానార్చాంస్వస్థానంనిన యేత్ ॥ ఇతిస్నానాసనవిధిః ॥

తేషష్ఠేతేదేవతార్చనమితి ॥ అలంకారాసనప్రార్థనా ॥ అనంతాఖ్యోక్తమేవ ప్రయోగేపరికంచితః ॥ ప్లోతవస్త్రేణేతి శుక్లశుభ్రసూక్ష్మసుగంధి వస్త్రేణేత్యర్థః ॥ ఘటదీపమితి ॥ కుంభదీపేన పిష్టదీపైశ్చ ద్విధానీరాజనముక్తంపాద్మే । నిత్యోత్సవాధ్యాయాంతే । అష్టోత్తరశతోపచారాధ్యాయాంతేచ ॥ నీరాజనాంగభూతపిష్టదీపానాంమహానసాగ్నినాప్రజ్వలనాదివిధ్యనురోధేనకుంభదీపస్యాపితథాప్రజ్వాలనమాధారోపరివిన్యసనాదికంగ్రాహ్యం । వాసిష్ఠే ॥ షోడశాంగులమాయామంవిస్తారం ద్వాదశాంగులం । వృత్తపాదసమాయుక్తమగ్రేపద్మసమన్వితం । స్నానాంతేభోజనాంతేచ అలంకారాసనాంతరే । సాయాహ్నేతువిశేషేణనీరాజనపురస్సరం । ఇతి । ఈశ్వరేచతుర్థే ॥ కృతంస్వర్ణాదిభిర్ద్రవ్యైః కుంభమాపూర్యవారిభిః । అర్ఘ్యపాత్రోద్ధృతైర్దద్యా కేవలైర్గాళితైఃపునః । అంతస్సిద్ధార్థకాన్నిక్షిప్త్వా కంఠేకుర్యాదలంకృతిం । అశ్వత్థపల్లవైస్స్రగ్భిశ్చందనేనాక్షతైరపి ॥ అన్యత్రరజనీపిష్టైర్లేపయేత్సర్వతోద్విజాః । తదాస్యమల్లకంపుష్పం సంపూర్ణంతునియోజయేత్ । సంస్కృతాగ్నిసముద్భూతార్క పురాదీపాన్ప్రదీప్యతు । తమర్ఘ్యంగంధసద్ధూపైః హృన్మంత్రేణతుపూజయేత్ ॥ దీపకుంభంతుపాణిభ్యా ముద్ధృతంపరిచారిణా । దేవస్యదక్షిణంపాద మారభ్యైతరపశ్చిమం । భ్రామయే

అలంకారాసనవిధిః.

అథఅలంకారాసనం ॥ మూలబింబంప్రణవేనబ్రహ్మసూత్రేధా తో త్తరీయాంతరీయైరలంకృత్య ఆచమనంసమర్ప్య కృతాంజలిః ॥శ్లో॥ భగవన్ దేవదేవేశసర్వభూతహృదిస్థిత । అలంకారాసనందేవసమా శ్రయహితాయమే ॥ ఇతిప్రార్థ్య ప్రాగ్వత్పాదుకేసమర్ప్య పాదుకా మధిష్ఠాయ అలంకారాసనమాసాద్య తత్రసుఖాసీనంవిభావ్య ప్రాగ్వ దర్ఘ్యపాద్యాచమనానిదత్వా అగరుధూపేనకేశాన్మూర్ధానందివ ఇతిమంత్రేణవిశోష్య చందనేన ఇదంవిష్ణురితిదేవగాత్రమాలిప్య జితం తేదక్షిణతఇతికిరీటాదినూపురాంతభూషణైః స్తద్విష్ణోరితిమాలాభిస్స్రగ్భి శ్చ భగవన్తంమండయిత్వా ఇరావతీతి అక్షతాన్పాదయోఃప్రక్షిప్య విష్ణుగాయత్ర్యా స్వర్ణాదిశలాకయా నయనయోరంజనంసమర్ప్య వ్యాహృత్యా దర్పణంప్రదర్శ్య జితంతేదక్షిణతఇతి అగరుధూపం వామనాసికాయాంసమర్ప్య ఉద్దీప్యస్వేతి సామాన్యదీపానర్పయిత్వా

త్సర్వతోంగాని ఏకదావాద్విధాత్రిధా । హిరణ్యగర్భే ॥ పంచవిం శాంగులాయామం విస్తారంతత్సమంభవేత్ । ముఖంనవాంగులంప్రోక్తం పాదంచచతురంగులం । నాళంసప్తాంగులోత్సేధ మష్టపత్రంసకర్ణికం। ఏవమేవప్రకారేణ ఘటదీపస్యలక్షణం ॥ ఘటదీపంచధూపంచ పా త్రకర్పూరదీపకం । సర్వాన్ దేవాన్సమభ్యర్చ్య చక్రాకారంత్రివేష్ట యేత్ ॥ పాద్మే ॥ ఆలయేస్థాపితందేవం సదానీరాజయేద్ధరిం । సంపూ ర్ణమంభసాకుంభం హేమాదిద్రవ్యనిర్మితం । పరిగృహ్ణంసాపిధా నంచ ముఖెశ్వత్థదళైర్యుతం। అక్షతైరర్చితంగంధ వారిణాభ్యు క్షితంతథా । చతుష్టయాంగులోత్సేధ దీపవర్తివిరాజితం । ఉచ్చై

హేమాదిద్రవ్యమయకుంభసాపూర్ణం స్రగ్విణమక్షతార్చితం గంధోదకాభ్యుక్షితం ముఖేశ్వత్థదళయుతం సాపిధానం చతురంగులో త్సేధవర్తియుక్తం మహానసాగ్న్యావాదీప్తం నీరాజనకుంభం దీక్షిత పరిచారకేణ బ్రాహ్మణ్యా వా దేవదాస్యా వా మహానసాదానాయ్య భగవదగ్రేఆధారోపర్యవస్థాప్య ఓం-రం-జగజ్జ్యోతిరూపాయనమఃఇతి గంధపుష్పధూపదీపైరభ్యర్చ్య దీపముద్రాంప్రదర్శ్య ధ్రువబేరేవ దంగమంత్రన్యాసంకృత్వా అర్ఘ్యాదిసప్తోపచారైర్ధ్రువబేరమా రాధ్య నీరాజనకుంభంహస్తాభ్యాంగృహీత్వా సవాద్యఘోషం ఉద్దీ ప్యస్వేతిదేవస్యాపాదమస్తకం త్రిఃపరిభ్రామ్య బలిపీఠేకుంభదీపంవిసృ జేత్। మాత్రార్థం వస్త్రహేమతాంబూలతండులఫలగవ్యాజ్యతిలా న్పాత్రేకృత్వా దేవస్యదర్శయిత్వా సోమంరాజానమితిమంత్రేణ దేవసన్నిధావాచార్యాయప్రదద్యాత్। తతోభక్తానుకంపయాయవని కామపనీయ తూర్యాదివాద్యాన్యాఘోష్య గీతనర్తనాదికం కార యిత్వా॥ శ్లో॥ స్తోత్రాణిచకథాశ్చైత్ర వేదానంగానిషట్తథా। పఠే యుస్తత్రదేవస్యసర్వమన్యచ్చమంగళం॥ ఏవంనీరాజనాంతమభ్యర్చ్చి

రాదాయహస్తాభ్యామాపాదతలమస్తకం। త్రిఃపరిభ్రామ్యదేవేశం బలి పీఠేవినిక్షిపేత్॥ ఇతి॥ విష్ణుతిలకే॥ సేవార్థంవైష్ణవాదీనాం ఘటదీ పార్చనంచరేత్। ఘటదీపంసముద్దీప్య దేవదాస్యామహానసాత్॥ ఆధారపాత్రేదేవస్య స్థాపయేయుఃపురోభువి॥ ఘటదీపంతుయఃపశ్యే ద్దేవస్యపురతస్థితః॥ సప్తజన్మార్జితంపాపం తత్క్షణాద్దేవనశ్యతి। అర్చనావిశ్వమంత్రేణ ఘటదీపస్యపద్మజ॥ ఇతి॥ త్రైలోక్యమో హనే॥ ఉత్తమంత్ర్యంగులంజ్వాలా:మధ్యమంతుద్వ్యంగులం। అధ మైకాంగులాప్రోక్తా దీపజ్వాలేతిలక్షణం। పంచదీపంనివృత్యాదా వేకదీపంసరస్వతీ। అష్టదీపంతుశక్త్యాచ ద్వాదశంకేశవార్చనే॥

తేమూలబేరే సాధకాః యోగపీఠకల్పనపరివారార్చనమంత్రన్యసనా వాహనవర్జమేకబేరవదభిముఖీకరణపూర్వకం మూలబింబవత్ ॥ స్నానాదినీరాజనాంతం కర్మబింబాన్దేవీభిస్సహార్చయేయుః ॥ ఇత్యలంకారాసనం ॥

భోజ్యాసనవిధిః.

అథభోజ్యాసనం ॥ భగవన్పుండరీకాక్ష సచ్చిదానందలక్షణ । బలవీర్యమయైర్భోగైర్నిత్యతృప్తస్త్వమవ్యయః ॥ తథాపిచాత్మ

ధూపంనీపంచఘంటాంచచామరవ్యజనాదికాన్ । కూర్చేనమార్జయేత్పూర్వం ముష్టిముద్రాంప్రదర్శయేత్ ॥ అనిరుద్ధేదీపారోపణక్రమమాహ ॥ దక్షిణంపాదమారభ్య వామపాదంతుపశ్చిమం ॥ వాద్యమంగళసంయుక్తం గీతమంగళసంయుతం। దీపమారోపయేన్మంత్రీ ఉద్దీప్యస్వేతిమంత్రతః ॥ గీతనర్తనాదికానితి ॥ శాండిల్యే ॥ అలంకారాసనస్యాంత స్వాధ్యాయాద్యంతయోరపి ॥ మధ్యరాత్రేచయోగాంతే గానేనారాధయేద్ధరిం ॥ చందనేనగాత్రమాలిప్యేతి ॥ తద్విప్రాసేతిమంత్రేణ గంధేనోద్వర్త్యగాత్రమాలిపేత్ ॥ లలాటేభుజయోఃకంఠే నాభౌవక్షసిచక్రమాత్ ॥ మాత్రాదానమిత్యత్ర ॥ విష్ణుతిలకే ॥ తృతీయే ॥ మాత్రాదానంతతోదద్యాత్తత్ప్రకారఇహోచ్యతే। సౌవర్ణాదిషుపాత్రేషు యద్వావేత్రలతాకృతే ॥ తండులంచతతోవస్త్రం తదూర్ధ్వేవిన్యసేత్తిలాన్ ॥ తిలేషులిఖేత్పద్మం విశ్వమంత్రేణపద్మజ। కర్ణికాకేసరయుతం చతుర్దళసమన్వితం। హేమంఫలంచమధ్యాజ్య ప్రతివర్ణంపృథక్పృథక్ ॥ సచూర్ణపూగతాంబూలం విన్యసే

సిద్ధ్యర్థం మహతామావిరాదినా । భవన్తంతర్పయిష్యామి సంపూ
ర్ణంతత్ప్రికల్పితం । అనుగ్రహార్థంభక్తానాం భోక్తుమాసాదయ
ప్రభో । ఇతివిజ్ఞాప్య పాత్రస్థాద్దుకేసమర్ప్య పాదుకారోహణం

త్కుర్ణీశాతలె । పాత్రముద్ధృత్యహస్తాభ్యా ముద్దీప్యస్వోతిదర్శయెత్ ।
దేశికాయస్వయందద్యాద్గోవిన్దః ప్రీయతామితి ॥ అన్యత్ర ॥ నళకూబరె ॥
ద్రోణమర్ధం తదర్ధంవా పాత్రేనిక్షిప్యతండులం ॥ తదర్ధేనతిలై
ర్యుక్తం సువర్ణసహితంక్రమాత్ ॥ దర్శయేద్దేవదేవస్య సోమం
రాజానముచ్చరన్ ॥ ఆచార్యాయప్రదాతవ్యం మాత్రాదానంతుసా
దరం ॥ ఇతి ॥ అన్యత్ర ॥ తస్మై భాగవతాయేద మర్చయిత్వాక్షతా
దిభిః ॥ తిలపద్మంప్రదాతవ్యం సన్నిధౌవారిపూర్వకం । ప్రీయతాంభ
గవాన్విష్ణు రిత్యుచ్చార్యతుమంత్రవిత్ ॥ తత్రైవప్రతిష్ఠాధ్యాయె ॥
అష్టధాన్యానిగాశ్చైవ కన్యకాః పురతస్తథా ॥ గురవేగాః ప్రయచ్ఛేత
గోవిందః ప్రీయతామితి ॥ హవిరాదీనిఇతి ॥ తత్రక్రమస్తావత్ ॥ పారమే
శ్వరె ॥ చత్వారో వ్రీహయః కుంజ తెఽష్టౌమంజిష్ఠఉచ్యతె ॥ తేశతం
షష్టిరధికం నిష్కంనిష్కాష్టకంఫలం ॥ ఫలానిపంచకుడుబం ప్రస్థం
స్యాత్తచ్చతుర్గుణం ॥ తచ్చతుర్గుణకంవిద్యా దాఢకంతద్ద్వయం
శివం ॥ తద్ద్వయంద్రోణముద్దిష్టం ఖారీతద్ద్వితయంభవేత్ ॥ తత్ఖారీ
త్రితయంభారం పరిమాణముదీరితం ॥ ఏతేనపరిమాణెన పరిచ్ఛేద్యం
ఘృతాదికం ॥ ఇతి ॥ అన్యత్ర ॥ పారమేశ్వరె ॥ నిత్యంనైమిత్తికంకా
మ్యం త్రివిధంహవిరుచ్యతె ॥ ప్రథమంనిత్యయాగేతు హవిషోలక్షణం
శృణు ॥ స్వహస్తేనాష్టతాలోచ్చ యస్సమధ్యమపూరుషః ॥ తస్యదే
శికముఖ్యస్య మధ్యమాంగులిసంభవః ॥ ద్విపర్వస్రావిణీబిందు ద్వా
త్రింశద్బిందుభిస్త్రుటిః ॥ త్రుటిద్వయంతథాశుక్తి స్తద్ద్వయంప్రసృతం
భవేత్ ॥ ప్రసృతాభ్యాంపరికూర్వంతు తద్ద్వయంకుడుబంభవేత్ ॥

కృత్వా మణిమయభోజ్యాసనమాసాద్య తత్రసుఖాసీనంభగవన్తంవి
జ్ఞాయభోగదానమన్త్రైరర్ఘ్యపాద్యాచమనమధుపర్కాన్ప్రణవేన
తాంబూలంచనివేద్య ధృతోష్ణీషైస్సితకంచుకధరైస్సితవస్త్రస్థగితము

మానికాకుడుబాభ్యాంతు ప్రస్థంతస్మాన్నికాద్వయం ॥ ప్రస్థద్వయం
శివంప్రోక్తం తద్ద్వయంచాఢకంభవేత్ ॥ శివమాఢకయుగ్మంతు ద్రో
ణంతద్ద్విగుణంభవేత్ ॥ ద్రోణద్వయంతుకారీ స్యాత్తత్త్రయంభార
ముచ్యతే ॥ శాలితండులముద్గాది దధిక్షీరాదికాన్యపి ॥ ప్రోక్తైనానే
నదీయంతే హవిఃపాకాదికర్మసు ॥ చత్వారోవ్రీహయఃకుంజః తై
ష్టౌమంజిష్ఠఉచ్యతే ॥ తచ్ఛతంషష్టిరధికం నిష్కంనిష్కాష్టకంఫలం ॥
చందనాదీనిగంధాని గుడఖండయుతానిచ ॥ కదళీపనసామ్రాణి కూ
ష్మాండప్రముఖానిచ ॥ తులయాతులితానిస్యు ర్యథోక్తఫలమా
నతః ॥ జ్ఞాత్వైవంనియతంమానం హవిషాంసాధనానిచ ॥ నిత్యనై
మిత్తికేకామ్యే ప్రాయశ్చిత్తేతథైవచ ॥ మానంసప్తవిధంవిప్ర శృణు
ముఖ్యానుకల్పయోః ॥ క్రమాత్స్నపనపూర్వాణాం ద్రవ్యాణాముత్త
మాధికం ॥ అత్రైకమార్గేణైకస్మిన్ కాలేభారద్వయేనతు ॥ కల్ప
యేత్స్నపనంచైతదుత్తమోత్తమసంజ్ఞితం ॥ ఏకైకద్రోణమాత్రేణ
క్రమాద్గ్రాసంసమాచరేత్ ॥ అధమాధమసంజ్ఞంస్యాద్యథాద్రోణ
చతుష్టయం ॥ ముఖ్యకల్పమిదంవిద్ధి అనుకల్పంశృణుష్వమే ॥ ముఖ్య
మార్తైస్తథైకస్మి న్యాగభారేణకల్పితం ॥ ఉత్తమోత్తమసంజ్ఞంతు
స్నాపనంద్విజసత్తమ ॥ ఆఢకద్వయహీనంతత్ భవేదుత్తమసంజ్ఞికం ॥
అధమాధమకంయావ ద్దేవంగ్రాసంసమాచరేత్ ॥ యదాద్రోణద్వ
యంవిప్ర అధమాధమసంజ్ఞితం ॥ యదాఢకద్వయంప్రోక్త మధమా
ధమసంజ్ఞితం ॥ క్రమేణతస్మాదారభ్య ద్రోణార్ధంవర్ధయేద్ద్విజ ॥
అథోత్తమోత్తమంవిప్ర సార్ధద్రోణచతుష్టయం ॥ కుర్యాద్దాఢ

ఖనాసిక్తైః పరిచర్యాపరైర్గళంతీ నిర్గళద్వారి ధారాపురస్సరం
సవాద్యఘోషం మహానసాదానీతం సుసాధితంసోపదంశం సభక్ష్య
చోష్యలేహ్యపానీయంవ్యంజనంముద్గాన్నాదిహవిర్హవిర్మాత్రంవా

కమాత్రంతు ప్రాపణంసంకటేసతి ॥ పురుషాశనమాత్రంవా భవేద్ధి
వ్యానురూపతః ॥ ఆఢకద్వయమానేన తదర్ధేనాథవాద్విజ ॥ పృథ
క్పాత్రేషునిర్దిష్టం యావద్భారద్వయావధి ॥ నిత్యనైమిత్తికేకామ్యే
ప్రాయశ్చిత్తాఖ్యయోరపి ॥ విధిరేషస్సమానాస్యా దతఊర్ధ్వంమ
హాహవిః ॥ దశైకభారమాత్రం తూత్తమోత్తమసంజ్ఞితం ॥ మహోద
నోఽనుకల్పేతు భారైకహ్రాసమాచరేత్ ॥ అధమాధమపర్యంతమస్మి
న్భారద్వయంతథా ॥ యద్వావింశతిభారం తూత్తమోత్తమసంజ్ఞి
తం॥ భారద్వయద్వయంహ్రాసం యద్వాస్యాదధమాధమే ॥ చతుర్భా
రపరిమాణంతు ముఖ్యకల్పేవిధింశృణు ॥ ఏకబేరవిహీనైస్త్రింశ
ద్భారైఃప్రకల్పితం ॥ ఉత్తమోత్తమసంజ్ఞంతు భారాణాంతుత్రియం
త్రయం ॥ హ్రాసయేత్క్రమయోగేన యథాస్యాదధమాధమే ॥ పం
చభారప్రమాణంతు ఏవంవాపరికల్పయేత్ ॥ పంచాశద్భారమాత్రం
స్యాదుత్తమోత్తమసంజ్ఞితం ॥ పంచపంచపరిత్యాగా దేవంనవవిధం
భవేత్ ॥ దశభారపరిమాణంతు యథాస్యాదధమాధమే ॥ తస్మాదూ
ర్ధ్వంతు గృహ్ణీయాన్మహోదనవిధౌద్విజ ॥ సహస్రభారపర్యంతం
విభవేచ్ఛానుసారతః ॥ మాత్రార్థంతండులశ్రేష్ఠ మాఢకత్రియక
ల్పితం ॥ అధమాధమపర్యంతం ప్రస్థంప్రస్థంతుహ్రాసయేత్ ॥ ముఖ్యక
ల్పేభవేచ్ఛ్రేష్ఠం సార్ధద్రోణవినిర్మితం ॥ ప్రస్థద్వయద్వయహ్రాస
మాచరేత్తుయథాక్రమమితి ॥ సుసాధితమితిశాండిల్యః ॥ ప్రథమావ
రణేకుర్యాద్ద్వితీయావరణేపివా ॥ పచనాలయేతునైవేద్య మర్చకస్య
గృహేథవా ॥ అన్యగేహేతుయత్పాకం తదభోజ్యంరాక్షసంస్మృతం ॥

భగవదగ్రే మార్జనాదిశుద్ధదేశే విన్యస్య అస్త్రమంత్రేణప్రోక్ష్య వర్మ
ణాపరిషిచ్య ప్రణవేనాహరణం॰ భగవతేదత్వా హవిషః ప్రాగ్వద్దహ
నప్లావనాదికంకృత్వా సురభిముద్రాంతన్మంత్రేణప్రదర్శ్య అఘ్యర్ఘపు

క్రిమిభిఃపుత్రినాశస్స్యాత్కేశైర్దారవినాశనం ॥ పాషాణైర్మరణంవిద్ధి
అశన్యావహ్నినాజలైః ॥ నారదీయేచ ॥ నదద్యాన్మంత్రిహీనంచ పా
కహీనంవివర్ణకం ॥ విస్రావితంగంధదుష్టం నిరీక్షితమదీక్షితైః ॥ అప
క్వమతిపక్వంచ పరిమాణరహితంతథా ॥ అన్నభాండగతంతద్వద
ర్కాతపహతంతథా॥ కేశపాషాణసంపృక్త మంగారతుషసంయుతం॥
తండులేపిక్రిమియుతం చర్మదార్వాదిసంయుతం ॥ తత్రైవపాకసంపూర్ణ
మభిఘారవివర్జితం ॥ అవ్యంజనమభక్ష్యంచ దధియుక్తమభావితం ॥
ఏవందుష్టహవిర్జ్ఞాత్వా వర్జయిత్వాక్షిపేజ్జలే ॥ వర్జితంతుహవి
ర్మోహాద్యదిదద్యాత్తుకేశవే ॥ నిష్ఫలంపూజనంచాస్య వినాశం
చాధిగచ్ఛతి ॥ తత్రతద్దోషశాంత్యర్థ మష్టోత్తరసహస్రకం ॥ మూల
మంత్రంజపేత్పశ్చాత్తస్మాద్దోషాత్ప్రముచ్యతే ॥ ఇతినారదీయే హవిః
పరికరణే ॥ విష్ణుహస్తమిత్యత్ర ॥ పాద్మే దీక్షావిధౌ ॥ గురుశ్చమూ
ర్ధ్ని శిష్యస్య హస్తేధ్యాత్వాబ్జమండలం। హస్తేన్యసేద్విష్ణుహస్తం తత
శ్శిష్యస్యదేశికః ॥ ఇతి ॥ అబ్జమండలమిత్యత్ర ॥ విష్ణుసంహితాయాం
ద్వితీయాధ్యాయే ॥ స్వహస్తేసకలంధ్యాయే దంగులాదికమాదరాత్
చతుర్ద్వారంపురంతచ్చ బ్రహ్మతీర్థాద్యనుక్రమాత్ ॥ మధ్యే
పద్మంయథాప్రోక్తం పత్రాణ్యంగులయస్స్మృతాః ॥ విష్వక్సేనే ॥
వ్యంజనానిప్రకృత్య ॥ శ్లో ॥ కదళీఫలసామ్యేషు సారముద్ధృత్యనారద॥
పాత్రేనిక్షిప్యదేవాయ దద్యాచ్ఛమాదివర్జయేత్ ॥ వర్జితంవ
ర్జయేద్యత్నాత్ నివేదయతియోమునే ॥ సాపూజానిష్ఫలంయాతి
సర్వదోషవివృద్ధికృత్ ॥ ఫలానియత్నపక్వాని వర్జనీయానియత్నశః ॥

ష్పంనిక్షిప్య విష్ణుహస్తేనస్పృష్ట్వా నతగాత్రోऽగ్రాసముద్రయా దేవస్య
త్వేతిమంత్రేణ హవిరాదీని పృథక్పృథగ్భవద్దక్షిణకరె ఏకవారం
త్రివారం పంచవారంసప్తవారంవా ధ్యానయోగేనవిన్యస్య ఆదా

కదళీఫలమేకంతు యత్నపక్వంతుగృహ్యతే॥ హవిర్నిధానక్రమమా
హ॥ పారమేశ్వరె॥ అచ్ఛిన్నానిసువృత్తాని కదళ్యాదిదళానిచ॥ ప్రా
గగ్రాణ్యుదగ్రాణి బహుశఃక్షాళితానిచ॥ మధ్యకంపాయసద్రోణీం
గుడాన్నపరిపూరితాం॥ ప్రతిష్ఠాప్యాథపరితస్త్వన్యాన్యాహ్యప్రికల్ప
యేత్॥ శేషభోజనప్రయోజనమాహశ్రుతౌ॥ తదస్యప్రియమభిపా
థోऽశ్యాం॥ నరోయత్రదేవయవోమదంతి॥ ఉరుక్రమస్యసహిబంధు
రిత్థా। విష్ణోఃపదేపరమెమధ్వఉత్సః॥ అస్యార్థః॥ అస్యవిష్ణోఃప్రియంత
త్పాథఃతన్నివేదితమన్నాదిక మశ్యాందేవయవోనరః దేవారాధకాజ
నాః యత్రమదంతి యస్మిన్నివేదితె హృష్యంతి నివేదితం తీర్థంప్ర
సాదాదికం స్వీకృత్య పుష్టాభవంతీత్యర్థః॥ ఇత్థా ఇత్థంప్రతిదినం
వర్తమానః ఉరుక్రమస్య విష్ణోః బంధుఃసఏవాతీవాభిమతః పరమె
సర్వోత్కృష్టె మధ్వె మధువద్భోగ్యతమె విష్ణోఃపదె ఉత్సః ఉత్సుకః॥
ఇతి॥ అన్యత్ర॥ పద్మోద్భవె॥ భోజ్యాసనంతతోదద్యాదర్ఘ్యాద్యై
రుపచారకైః। దేవమారాధ్యవిధివల్లక్ష్మీశంచజనార్దనం। నివేద
నైశ్చవివిధై భక్ష్యభోజ్యాదిభిస్తతః। ఫలైరపితథామూలైః, శ్రీ
నీళాసహితంహరిం। దేవస్యత్వేతిమన్త్రేణ మూలమన్త్రేణవాపునః।
త్రివారమేకవారంవా పంచవారమథాపివా। సప్తవారంహరేఃపాణౌ
నైవేద్యంతత్సమర్పయేత్। అర్ఘ్యాదిభిస్సమభ్యర్చ్య తాంబూలం
దాపయేత్పునః। విష్వక్సేనాయనైవేద్య, మశేషంతత్సమర్ప్యచ।
ఇత్థంభోజ్యాసనాంతెతు ప్రసాదవ్యయమాచరేత్। దత్వాస్వగురవే
పూర్వం అర్చకస్స్వయమాహరేత్। పరిచారకముఖ్యాయ సర్వే

యాదాయ భుంజానంవిభావ్య పానకంపానీయంచాముద్రాప్రదర్శనేన
భోగదానమంత్రేణనివేద్య ఆచమనంసమర్ప్య ధ్యానేనాచమనోద
కేన కరమాస్యంచప్రక్షాళ్య తేనైవోదకేనగండూషంసమర్ప్య శుద్ధ

పాంక్రమతోదదేత్। తతశ్శయ్యాసనంవిష్టా రారభేతశ్రియాసహేతి॥
అనంతాఖ్యే॥ పాణినాదక్షిణేనైవ దద్యాద్గోకర్ణముద్రయా॥ తృపం
చవనమేకేన దాపయేత్క్రమయోగతః॥ భక్ష్యభోజ్యాన్నపానాదీ
న్భగవద్దక్షిణేకరే॥ నివేద్యదేవదేవేశం మూలమంత్రేణమంత్రవిత్॥
లక్ష్మీంనివేదయేత్తద్వద్వసుధాంచనివేదయేత్। అముద్రాప్రదర్శ
నేనఇతి। అనంతాఖ్యే। నైవేద్యానిచసర్వాణి ప్రత్యేకంగ్రాసముద్ర
యా। అపూపాదిఫలాదీని దర్శయేన్ముద్రయావినా। గ్రాసముద్ర
యాఇతి॥ పాద్మే॥ పంచాంగులీనామగ్రంతుసంయోజ్యకమలాసన।
అనావ్రర్థైనవామెన పాణినాదక్షిణేనచ। నివేద్యంపరమాన్నాది
ముద్రాసాగ్రాససంజ్ఞకా॥ ఇతి-అన్యత్ర పంచాంగులీనామగ్రన్తు సంయో
జ్యకమలాసన। సశీర్షజానునీభూమౌ కృత్వావిష్ణోర్నివేదయేత్॥
నైవేద్యకానిసర్వాణి ప్రత్యేకంగ్రాసముద్రయా॥ అపూపాదిఫలా
దీని దర్శయేన్ముద్రయావినా॥ ఏకవారంత్రివారంవా పంచవారమ
థాపివా। సప్తవారంహరేఃపాణౌ నైవేద్యంతత్సమర్పయేత్॥ కారి
దానంతతోదద్యాన్మధుపర్కపురస్సరం॥ కారిదానమితిప్రోక్తం దేవ
స్యప్రీతయేధ్రువం॥ ఇతికపింజలే॥ నివేదితంతుయద్ద్రవ్యం చతుర్ధా
విభజేత్తతః॥ ఏకాంశంచసమాదాయ ఆచార్యాయప్రదాపయేత్।
శేషాంశంచసమాదాయ సర్వభక్తాన్ప్రదాపయేత్॥ ఇతినారాయణ
సంహితాయాం ఉత్సవాధ్యాయే॥ పారమేశ్వరే॥ నైవేద్యంపుర
తోన్యస్తం చక్షుషాపరిగృహ్యతే। రసాంభక్తస్యజిహ్వాగ్రే అశ్నామి
కమలోద్భవ॥ ఆచార్యభోజనేహీనే దేవపూజాచనిష్ఫలా॥ యథా

వస్త్రేణకరావాస్యంచవిమృజ్య చందనేనకరావాలిప్య ప్రణవేన ముఖ
వాసంనివేదయేత్। ఉత్సవాద్యంగబింబానాం పృథక్పృథక్పాత్రస్థహ
విరాదీనిపూర్వవన్ని వేద్యమూలబేరస్థంభగవంతంజితంతేపుండరీకాక్షే

చాగ్నిముఖేభుక్తతథాకారిముఖేహరిః॥ ఆచార్యేసుప్రసన్నేతు దేవ
దేవఃప్రసీదతి॥ కపిత్థస్యఫలంయాతి యావత్కుంజరభక్షితం॥ తద్వ
త్సారస్తుగృహ్ణీయా త్తథాభోజ్యహరిస్స్వయం॥ ఇతిసంహితాంతరె॥
భగవద్వంశజాతానా మర్చకానాందినేదినే॥ పరార్థేపూజనం
కార్యం స్వార్థేచైవవిశేషతః॥ స్నానాంతెభోజనాంతేచ శయనాంతె
చశార్ఙ్గిణః॥ అర్చకానాంవిశేషేణ పరిచారాయతత్పునః॥ సేవా
జనానాంసర్వేషాం ప్రసాదందాపయేత్క్రమాత్॥ అన్యథావికరీ
తంచే త్కోపంయాతిజనార్దనః॥ ఇతిఖగప్రశ్నసంహితాయాం॥
విష్ణార్ని వెదితాన్నప్రయోజనంచోక్తం విష్ణుతిలకె॥ తృతీయె॥ విష్ణా
ర్నివెదితాన్నేన శ్రాద్ధకర్మాణికారయేత్॥ భుంజీతవిష్ణునైవేద్యం
దేవీభ్యోపినివేదితం॥ చండాదిపరివారాణాం యదన్నంచనివేదితం॥
తన్నభుంజీతమనుజఃజలేగ్నౌవావినిక్షిపేత్॥ ఆలయేదేవదేవాయ యు
ద్యత్తస్మైనివేదితం॥ తేనైవస్వగృహేవిష్ణుం తోషయేదవిశంకితః॥
పాద్మేపి॥ హవిఃప్రకరణేఏవమేవోక్తం॥ అన్యత్ర అనంతాఖ్యే॥ ప్ర
సాదంకృపయాదత్తం విష్ణుభుక్తోజ్ఝితంయది॥ ఉపవాసచ్ఛలాన్నా త్తి
తమాహుర్బ్రహ్మఘాతుకం॥ ఆర్ద్రామలకమాత్రంతునైవేద్యంపుర
తోహరేః॥ నాచామోనాగ్నిసంస్కారః ప్రాశయేదవిచారతః॥
అన్త్యవర్ణైర్హీనవర్ణై స్సాంకరప్రభృతైరపి॥ దృష్టంజగత్ప్రతే
రన్నం భుక్త్వాసర్వాఘనాశనం॥ ఇతి॥ ద్వాదశాక్షరమన్త్రమిత్యత్ర॥
మన్త్రసిద్ధాంతినాంవాసుదేవ ప్రాధాన్యాత్ తత్రతత్రపాద్మవిష్ణుపురా
ణాదిషు బహుధాప్రశంసితతయాతన్మంత్రస్యజపవిధిః ప్రయోగదర్శ

త్యాదినాస్తుత్వా వాసుదేవద్వాదశాక్షరమంత్రంయథావిధిజపేత్ ॥
ఇతి భోజ్యాసనవిధిః ॥

జపవిధిః.

తత్ప్రకారః। దేశికఃస్వాసనోపవిష్టః ప్రాణానాయమ్య భగవ
దారాధనాంగవాసుదేవద్వాదశాక్షరమంత్రజపంకరిష్యేఇతిసంకల్ప్య॥
ఓం-వాసుదేవాయనమఃఇతిశిరసి ఓం-దేవీగాయత్ర్యైనమఃఇతిముఖే ॥
ఓం-వాసుదేవాయనమఃఇతిహృదయే ॥ ఓం-హాం-నమః ఇతిగుహ్యే ॥
ఓం-అం-నమఃఇతిపాదయోః శుక్లోవర్ణః దేవతాయాంభగవత్సమా
రాధనేవినియోగః ఇతిప్రథమం ఋష్యాదిన్యాసమనంతరం సృష్ట్యాది

తః పాద్మే॥ ద్వాదశాక్షరమంత్రకల్పప్రకరణే॥ గత్వాగత్వానివ
ర్తంతేచంద్రసూర్యాదయోగ్రహాః। నకదాపినివర్తంతేద్వాద
శాక్షరచింతకాః। ఇతి। నను ద్వాదశాక్షరమన్త్రః అష్టాక్షరవత్
నశ్రుతిచోదితఇతిచేన్న। నారదీయేఏకోనత్రింశే॥ అత్రమంత్రాస్తుయే
కేచిత్పంచరాత్రేప్రకాశితాః। తేసర్వే వైదికాజ్ఞేయారహస్యంవై
దికంత్విదం। పంచరాత్రమితిఖ్యాతంవేదార్థప్రకటీకృతమిత్యుక్త
త్వాత్ తత్సమానమేవ॥ అనంతాఖ్యే॥ అష్టాక్షరేణమోక్షార్థీశ్రీ
కామీద్వాదశాక్షరం। అష్టాక్షరంజపేత్సాయంమధ్యాహ్నేద్వాద
శాక్షరం। ప్రాతశ్చవిష్ణుగాయత్రీంద్వాదశార్ణంతు సర్వదా॥ జప
కాలేభావనాక్రమమాహ సంహితాంతరే॥ జపకాలేజపేన్మంత్రం
నద్రుతంనవిలంబితం॥ లక్షీకృత్వాచ్యుతంధ్యాయన్తదధీనమనోమతిః।
అపిలంభగవద్బింబమాపీఠాదవలోకయన్। జపంసమాప్యవిధివన్న్యసే

క్రమేణకరన్యాసంచకృత్వా ॥ ఓం-క్రుద్ధోల్కాయస్వాహా జ్ఞానాయ నమః ఇతిహృదయే ॥ ఓం-మహోల్కాయస్వాహాబలాయస్వాహేతి శిరసి ॥ ఓం-వీరోల్కాయస్వాహా వీర్యాయవషట్ ఇతిశిఖాయాం ఓం-ద్యుల్కాయస్వాహా ఐశ్వర్యాయహుమితిబాహ్వోః ॥ ఓం-సహస్రోల్కాయస్వాహా తేజసే ఫడితినేత్రయోః ॥ ఓం-తేజఉల్కాయ స్వాహా శక్త్యైవౌషడితిశిరఃపరితః । ఏవంషడంగన్యాసం ప్రాగ్వద్దేహ న్యాసంచవిధాయ అగ్నిప్రాకారమంత్రేణాత్మనఃపరితోదిగ్బంధనంకృత్వా హృదయకమలెయోగాసనాసీనంవాసుదేవం ॥ శ్లో ॥ చతుర్భుజ ముదారాంగం సర్వలక్షణలక్షితం । శుద్ధస్ఫటికసంకాశ మయుతేందు సమప్రభం ॥ చారుహాసంసుతామ్రోష్ఠ కర్ణాంతాయతలోచనం । నిర్ధూతపద్మరాగాభ దంతచ్ఛవిసుశోభితం । మహోరస్కంమహా బాహుం ప్రసన్నేందునిభాననం । సుభ్రూలలాటంసుముఖం ఘనకుం

న్మయీకృతంజపం । అక్షమాలయాఇతి ॥ లక్ష్మీతంత్రే ॥ చతుర్వింశె ॥ అక్షమాలాతథాకార్యా సదృశ్యాప్రాకృతైర్యథా । అక్షాస్థిమాత్రామణయః ఉత్తమాఃపరకీర్తితాః । ధాత్రీఫలాస్థిసదృశా మధ్యమాఃపరికీర్తితాః । అథవాబదరాస్థ్యాభా శ్రేష్ఠమష్టశతాత్మకం । తదర్ధంమధ్యమంప్రోక్తం తదర్ధమధమంస్మృతం । సౌవర్ణందివ్యసిద్ధ్యర్థం పుష్ట్యర్థేపితృకర్మణి ॥ రాజతంతామ్రరూపంతు మేధావిజయాప్తయే । త్రాపుషంయక్షిణీసిద్ధ్యై సైసంయుక్తఃపిశాచయోః । వేతాళసాధనార్థంతు రీతిజంకాంస్యజంతుతత్ । అక్షసూత్రంపరిజ్ఞేయంనాగపన్నగసాధనె । ఆయసంక్షుద్రకర్మార్థమితిధాతుమయోమణిః । మోక్షాయశాంతయేచైవ స్ఫాటికోమణిరుచ్యతే । సౌభాగ్యవైద్రుమఃకార్యః పౌత్రదీపస్తుముక్తయె । శాంతయెముక్తియెపుష్ట్యై తులసీమూలజోమణిః । సర్వసిద్ధికరఃపాద్మోమణిశ్శాక్ష

చితమూర్ధజం । తటిచ్ఛతసహస్రాభ పీతనిర్మలవాససం । పాణిపాదత
లాంభోజం పుండరీకాయతేక్షణం । శ్రీవత్సాంకంకిరీటాదిసర్వాభరణ
భూషితం । పద్మచక్రగదాశంఖ ధారణంకౌస్తుభోరసం । దివ్యగంధాను
లిప్తాంగందివ్యమాలావిభూషితం । శేషాహిభోగవిపులె సుఖాసీనం మ
నోరమం । శ్రీభూమిసహితందేవం లలాటె శ్వేతమృత్స్నయా । కృతో
ర్ధ్వపుండ్రతిలక మండితంచండభానుభిః । నియుతైరయుతైశ్చంద్రై
ర్విద్యుత్కాలాగ్నికోటిభిః । సమవేతైరివైకత్ర తేజఃపుంజైర్విసర్పిభిః ।
భ్రాజమానం దురాలోకం దేహమండలనిర్గతైః । భాసయన్తం జగ
త్సర్వం ధ్యాయామ్యాత్మానమచ్యుతమ్ ॥ ఇతిధ్యాత్వా చక్రముద్రాం
బద్ధ్వామంత్రవర్ణాన్ప్రత్యేకంప్రణవసంపుటేనవిశోధ్య శుద్ధమంత్ర

శ్శ్రీమైమతః । ఆయుఃప్రజాయశోదస్స్యాన్మౌక్తికోమణిరుత్తమః ।
ఆదద్యాదేకమేతేషాం శుభకాలెగుణాధికే । అస్త్రేణగంధతోయేన
క్షాళయేత్తదనంతరం । స్నానకార్పాసజీర్ణానాం కృత్వాసూత్రం
నవందృఢం । త్రిగుణంత్రిగుణీకృత్య చతుర్ధావాయథాదృఢం ।
క్షాళయిత్వాస్త్రతోయేన తేనైవగ్రథయేన్మణీన్ । అనూనానధికాం
స్తుల్యానచలాన్ గ్రథితాన్తరాన్ । ఇష్టసంఖ్యామణిప్రోత సూత్రాన్త
ద్వితయోషమం । మణింప్రకల్పయేన్మేరు మక్షమాలావిధిస్త్వయ
మీరితః ॥ తత్రైవఅక్షమాలాప్రతిష్ఠాచద్రష్టవ్యా । అన్యత్ర ॥ జ్ఞానా
ర్ణవే ॥ అంగులీజపసంఖ్యాతుఏకమేకగుణంభవేత్ । ఏకాదష్టగు
ణందద్యాత్పుత్రజీవైర్దశాంశకం । శతంస్యాచ్ఛంఖమణిభిఃప్రవాళై
స్తుసహస్రకం । మౌక్తికైర్దశసహస్రంతు రౌప్యైస్తులక్షముచ్యతే ।
స్ఫటికైర్దశలక్షంతు సువర్ణైఃకోటిరుచ్యతే । పద్మాక్షైర్దశకో
టిస్తు శ్వేతపద్మాక్షకేమితం । కుశగ్రంథిశ్చతుళసీ అనంతాగణికాభవే
త్ ॥ వర్ణమాలయాఇతి ॥ మన్త్రశాస్త్రే ॥ ఇతీరితాసకలజగత్ప్రభావినీ

మక్షమాలయా వర్ణమాలయా దక్షిణహస్తకనిష్ఠాప్రథమపర్వా రభ్యానామికాపర్వాంతం వా అష్టోత్తరశతవారా నష్టావింశతిమేవవా అష్టావాద్యంతయోర్బీజప్రణవసంపుటితం యథాతథాజప్త్వా ప్రణవేనజపముపసంహృత్య సపుష్పోదకమాదాయ ॥ శ్లో ॥ పుండరీకాక్ష విశ్వాత్మన్మంత్రమూర్తేజనార్దన । గృహాణాస్మిన్జపంనాథమమదీనస్య శాశ్వతేతి మూలమంత్రసహితం భగవదగ్రేవిసృజ్యాసనేఅస్త్రమంత్రంవిన్యస్యయథావిధికారిప్రదానంకృత్వా నిత్యహోమార్థంపాకాలయంయాయాత్ । ఇతిజపవిధిః.

నిత్యహోమవిధిః.

అథనిత్యహోమః ॥ తత్రత్యాగ్న్యగారద్వారపూజాం గర్భగేహద్వారవత్కృత్వా కుండస్యపశ్చిమేదక్షిణేవాసనేసముపవిశ్య ఆత్మనోదక్షిణేపార్శ్వే పుష్పభాజనం జలపూర్ణకరకం వామేహోమద్రవ్యాణ్యవస్థాప్య నిత్యాగ్నింసంధుక్ష్య కుండాద్బహిరింద్రాదీనష్ట తై

కర్మాత్కర్మాద్గుణితమహార్ణవమాలికా । అభీష్టసాధనవిధయోచ మన్త్రాణాంథవేన్మనుప్రతిపుటితాక్షమాలికా ॥ అస్యార్థః ॥ అకారం సబిందుకం । పూర్వముచ్చార్యాభీష్టమన్త్రం జపేత్ ఇత్యేకోజపః పునఃఆమితి సబిందుకముచ్చార్యానంతరమభీష్టమన్త్రం జపేదితిద్వితీయజపః ఏవంకృతేపంచాశద్వారం జాయతే । పునఃక్షకారం మేరుస్థానీయం మన్త్రరహితం కేవలంజపేత్ పునఃప్రతిలోమార్థం పూర్వం మన్త్రంజపేత్ తన్మంత్రాంతే క్షఃఇతి క్షకారంసవిసర్గముచ్చరేత్ పునరపిమన్త్రః ఏవమకారాంతం జపఃకర్తవ్యః ఏవంఅనులోమేన

రభ్యర్చ్య అగ్నిమధ్యే మూలమూర్తిస్థం మూలసమానాకారం భగ
వంతం ధ్యాయేత్ మూలమంత్రేణ ఘృతాక్తసమిధాం శతం తదర్ధం
పాదమష్టౌ వా నృసూక్తేన ప్రత్యర్చం ఆజ్యావసిక్తచరుం మూలమం
త్రేణ సమిత్సంఖ్యయాజ్యం హుత్వా శాంత్యాదికామనాయాం తత్త
ద్ద్రవ్యం చ జిహ్వాభేదేన జుహుయాత్। స్రుగ్గర్తే కుక్కుటాండప్రమా
ణం ఘృతాప్లుతం చరుపిండం ససమిద్దర్భకుసుమం నిక్షిప్య మూలేన
స్వాహాంతేన స్విష్టకృతం హుత్వా పంచోపనిషద్భిరాజ్యేన ప్రతిమం
త్రమష్టోత్తరశతమష్టావింశతిమష్టౌ వా సంకల్పపూర్వకం ప్రాయశ్చిత్తా
ర్థం హుత్వా ఆజ్యేన స్రుచమాపూర్య సమిద్దర్భాన్ తత్ర నిక్షిప్య
స్రువేణాభిఘార్య హస్తాభ్యామానాసముద్ధృత్య మూలమంత్రేణ పూర్ణా
హుతిం హుత్వా జలేన స్రుచమాపూర్య కుండం వర్త్మనా పరిషిచ్య శరి
షేకావశిష్టవారిణా స్వశిరసి ప్రోక్ష్య గంధాదిచతుర్భిరగ్నిమాత్మనః
పురతోఽభ్యర్చ్య భస్మనా తిలకం ధృత్వా గర్భగేహం ప్రవిశ్య ॥ శ్లో ॥
భక్త్యా యదగ్నౌ విహితం యథాశక్తి యథావిధి । ఆరాధనం తదేవేతి
గృహాణ పరమేశ్వర ॥ ఇత్యర్ఘ్యోదకదానేన హోమం భగవతే సమ
ర్పయేత్ ఇతి నిత్యహోమవిధిః ॥

ప్రతిలోమేన చ కృతే మాతృమంత్రేణ సంపుటితా భవంతి । ఏవం కృతే
శతసంఖ్యా పూర్యతే తత్ర అష్టోత్తరశతసంఖ్యాపేక్షాయాం స్వరా
దివర్గాష్టకేన వా పంచవర్గాదియాది త్రితయాంతైర్వర్ణైరష్ట
భిర్వా సంయోజయేత్ ఏవం అనులోమ విలోమక్రమేణ మాతృకా
క్షమాలయా జపః కార్యః ఏవం జపతః సర్వమంత్రాః ఝడితి సిధ్యంతి ॥
హోత్తరీయమితి విష్ణుతిలకే ॥ దేవార్చనాయాం యోగే చ జపే స్వా
ధ్యాయకర్మణి । ఉత్తరీయం ద్విజైర్ధార్యముపవీతవద్బుజ ॥ ఆపస్తం

నిత్యోత్సవవిధిః.

అథనిత్యోత్సవః॥ నిత్యహోమాంతే శుక్లాంబరధరం సోత్తరీయం ఊర్ధ్వపుండ్రశోభితం పంచాంగభూషణభూషితం సోష్ణీషం సౌమ్యం గరుడాత్మనాభావితం దీక్షితపరిచారకమాహూయ తన్మూర్ధ్ని సువర్ణాద్యన్యతమపాత్రం విన్యస్య తండులైఃపుష్పైరన్నేనవా పూర్య తత్రద్వాదశదళపద్మమాలిఖ్య కర్ణికాయాంమూలబింబాద్భగవన్తంచలబింబేష్వావాహ్య పాత్రస్థభగవత్పురితః ప్రాగాదిద్వాదశదళేషు విష్ణ్వాద్యనిరుద్ధాంతమూర్తీస్తత్తన్మంత్రైరావాహ్య గంధ

బన్స్మృతౌ॥ స్వాధ్యాయాచామపూజాసువస్త్రాంయజ్ఞోపవీతవత్। ధార్యంవిప్రైర్విధివదన్యథాకర్మనిష్ఫలం॥ ఊర్ధ్వపుండ్రమితి॥ వర్త్యార్థీరక్తయా శ్రీచూర్ణంపీతయాశాన్తికాముకః। శ్యామయామోక్షకామీచ శ్వేతయాచోర్ధ్వపుండ్రకం। వర్తిదీపాకృతించైవవేణుపత్రాకృతింతథా। పద్మస్యముకళాకారముత్పలం ముకుళాకృతిం। మత్స్యకూర్మాకృతించైవశంఖాకారమతఃపరం। పుష్టిప్రదేనాంగుష్ఠేనతర్జన్యాముక్తిసిద్ధయే॥ వాంఛితార్థప్రదాయిన్యామునే౽నామికయాథవా। ఆయుష్కామీమధ్యమయాఅంగుల్యాచాథదేవతాః। ఏతాభిరంగులీభిస్తుకారయేన్ననఖైస్స్పృశేత్। లలాటేవాసుదేవంచహృదిసంకర్షణాన్న్యసేత్। ప్రద్యుమ్నందక్షిణేచాంసేఅనిరుద్ధోత్తరాంసకే। జలనిర్మథితేనైవహ్యూర్ధ్వపుండ్రచతుష్టయం। మస్తకేకుక్షిహృదయేకంఠేదక్షిణపార్శ్వయోః। వామపార్శ్వేభుజేపృష్ఠే పీఠరేకేశవాదికం। సాన్తరాళంఋజుంసౌమ్యంద్వాదశంవిష్ణుమందిరం॥ కుక్షిహృత్పార్శ్వయోశ్చైవబాహుభ్యాంచక్రమోభవేత్॥ షడే

పుష్పధూపమధుపర్కైరభ్యర్చ్య నృసూక్తాదిసూక్తంస్వస్తివాచనాది
కంచ పఠతా తేనపరిచారకేణ బింబేనిత్యోత్సవశ్చైతద్బింబా శిబికా
ద్వారశిరసివారోప్య తేనసాకంప్రస్థాయ చండాదిద్వారపాలాన్ గరుడంచ
తత్తన్మంత్రైర్గంధాదిభిరభ్యర్చ్య పురతఃశుచౌదేశేతత్తన్మంత్రైశ్చైవ
సోదకంబల్యన్నంప్రక్షిప్య వాద్యాన్యాఘోష్య నర్తనంకారయిత్వా
సవితానధ్వజచ్ఛత్ర చామరాద్యుపబర్హణం సవేదవాద్యఘోషం

తేష్టాంగులీదీర్ఘా శేషంచ చతురంగులం। రేఖాణాంయవమాత్రం స్యాదంతరాళంత్రయాంగులం। ధారణంబ్రాహ్మణానాంచజపహోమార్చనాదిషు। ఆయురారోగ్యరక్షార్థంతస్యలాంఛనమేవవా। పుండ్రం పవిత్రంపాపఘ్నమూర్ధ్వపుండ్రధృతోభవేత్। ఏవంధృతోర్ధ్వపుండ్రైరన్యైశ్చాలంకృతోభవేత్॥ ఇతి పారమేశ్వరేక్రియాకాండేతృతీయాధ్యాయే॥ ద్వ్యంగులంత్ర్యంగులంవాపిమధ్యేఛిద్రంప్రకల్పయేత్। పార్శ్వమంగులమాత్రంతుఊర్ధ్వపుండ్రస్యలక్షణం। నాసికాయాస్త్రయోభాగాఃనాసామూలంప్రచక్షతే। కుక్షౌదశాంగులంప్రోక్తం హృదిత్వష్టాంగులంభవేత్। శాండిల్యే। ఊర్ధ్వపుండ్రంమృదాధార్యం సాన్తరాళంత్రియంగులం। లక్ష్మ్యాసార్ధంసుఖాసీనఃరమేహంతత్రనిర్వృతః। ఇతివిష్వక్సేనే। గీతనర్తనాదికమితి॥ పాద్మే॥ సమతాళంసమంవాద్యమైంద్ర్యాందిశిహావిభుర్జః। బధ్వాతాళవిధానంతు యమస్యదిశి భృంగిణే। నైఋత్యాంమల్లతాళంస్యాద్వారుణ్యాంమంగళాహ్వయం। వాయవ్యాంజంపతాళాఖ్యం కౌబేర్యాంభద్రశబ్దితం। ఐశాన్యాంకర్రీతాళం తార్క్ష్యస్యగరుడాహ్వయం। భూతానాంబలితాళాఖ్యం సేనేశస్యాపితాదృశం। అన్యేషామపిదేవానాం తాళంభద్రంప్రశస్యతే। షడ్జర్షభౌచగాంధారం మధ్యమంపంచమంతథా। ధైవతంచైవ నిషదం పురుహూతాదిషుస్వరాః। సప్తజ్ఞేయా ధైవతస్తు భవస్యస్వర

ప్రథమాద్యావరణంగత్వా భగవత్సన్నిధావేవ పరివారార్చనవత్ తత్రతత్ర ద్వారపాలాదితత్తదావరణదేవానా మర్చనాదిబలిదానాం తంకృత్వా తత్తద్దేయనర్తనాదికంకారయిత్వా పరిత్యావరణంపృథ క్కృత్యతాంబూలాని భగవతేనివేద్య శంఖఘోషై రేవావరణ ద్వారే భ్యోనిర్గమ్య మహాబలిపీఠోపకంఠె మందిరాభిముఖంబలిబేరేణాన్న మూర్త్యర్వాసార్థం ఆస్థాయ పీఠస్యపరితో వాదిత్రేషూద్ఘుష్యమా

ఇష్యతే। విలాసంసర్వతో భద్రం ఖేటకంచక్రిమండలం। కాంతార కుట్టిమంపృష్ఠ కుట్టిమంకటిబంధనం। వామజానూర్ధ్వన్మత్తంతు పురు హూతాదికంస్మృతం। విష్ణుక్రాంతంఖగేశస్య నృత్తంగేయంచమధ్య మం। నృత్తంతువిష్వక్సేనస్య స్వస్తికంవృషభస్వరః। హస్తినృత్తం గణేశస్య స్వరఃపంచమఇష్యతే। ధైవతంస్యాత్స్వగోన్నృత్తం దుర్గా యాస్సర్వమంగళం। అన్యేషామపిదేవానాం నృత్తంస్యాత్సర్వమం గళం। గానంచధైవతంప్రోక్తం గాంధారంపంచమంతథా। దిక్షు సర్వాసుసర్వేషు మందిరావరణేషుచ। నృత్తంగేయంచ వాద్యంచసా కల్యేనసమీరితం। ఖగధ్వజందర్శయిత్వా మంగళాష్టకమేవచ। సన్ని ధానేచదేవస్యసర్వత్రబలిరిష్యతే। నివేద్యతత్రితాంబూలం భక్ష్యం చపృథుకాదికం। సర్వేష్వావరణేష్వేవం స్థానఃప్రతిసమాచరేత్। కేవలాంబుజనాదేన పరికారద్వారనిర్గమః। నిర్గత్యచమహాపీఠె మందిరాభిముఖంస్థితః। దిక్షుసర్వాసుపీఠస్య వాదిత్రైఘోషితైర్భృశం। క్షాళితేపీఠ కామూర్ధ్ని పూజయేద్విష్ణుపార్షదాన్। బలింనిరవశే షేణ దత్వాపీఠస్యమూర్ధని। ఇతి। బలిద్రవ్యమితి॥ సారసముచ్చ యె॥ ఉత్తమంకబళంప్రోక్తం మధ్యమం ముష్టిమాత్రకం॥ అధమం త్వాహుతేశాన్నం బలిమానంత్రిధాథవేత్ ॥ కపింజలె॥ వారు ణాదినిఋతృత్యంత పశ్చిమద్వారవేశ్మని॥ బలింకుర్యాద్యథాన్యాయం

శేషు మహాబలిపీఠమూర్ధానం పరిషిచ్య ఓం-విష్ణుపార్షదేభ్యో నమః
ఇతి తతో గంధాది చతురుపచారపూర్వకం బలిద్రవ్యశేషం నిశ్శేషం
పరిక్షిప్య బలిబేరం మహాపీఠప్రదక్షిణ్యేన ధామ ప్రవిశ్య ముఖ
మంటపే పాదుకాసమర్పణ యానాదేరవరోప్య తత్ర భద్రపీఠే ప్రాఙ్ము
ఖమవస్థాప్య ఔపచారిక సాంస్పర్శికాభ్యవహారికైర్భోగైః పరితో
ష్య ఉపహారాన్ ప్రదర్శ్య గర్భగేహం ప్రవేశ్య పాత్రస్థే బింబస్థే వాథ

బలిపీఠేషు వై మునే ఇతి ॥ శయ్యాసనమితి ॥ పాద్మే శయ్యాసనమను
క్త్వాపి కథం గ్రాహ్యమితి చేన్న ॥ పాద్మే నిత్యోత్సవాంతే ॥ భాస్కర
స్యోదయాత్పూర్వం బహవః సూతమాగధాః । ప్రబోధయేయుర్దే
వేశం స్తువంతో వాద్యవాదనైః । ఇత్యుక్తశయ్యాసనాపేక్షితగ్రహణా
నుజ్ఞయా అనంతాఖ్యోక్త శయ్యాసనమనుసృత్య ప్రయోగతద్విధి
ప్రదర్శనాత్ ॥ అనంతాఖ్యే ॥ పుష్పాంజలిం తతః కృత్వా ప్రార్థయే
ద్దేశికోత్తమః । శయ్యాసనం తతో దద్యాన్మృదుతల్పసమన్వితం ।
శిరోపధానసంయుక్తం పాదగండూపశోభితం । అర్ఘ్యం పాద్యం తథా
చామం పాదుకాం పాదపీఠకం । గంధమాల్యానులేపం చ ప్రకీర్యా
న్ముక్తపుష్పకైః । తస్యోపరి యజేద్దేవం శ్రీభూమిసహితం విభుం ।
ప్రాపణం తర్పణజలం ముఖవాసపురస్సరం । ఏతచ్ఛయ్యాసనం ప్రోక్తం
నమస్కృత్య తు దేశికః । కోటిముద్రాం నమస్కారం పుష్పాంజలిసమ
న్వితం । సర్వం న్యూనాతిరిక్తం చ మయా పూర్వం హి యత్కృతం ।
తత్సర్వం దేవదేవేశ క్షంతుమర్హసి మే ప్రభో । ఏవం హి ప్రార్థయేద్దేవ
ముద్వాసనమథాచరేత్ । ప్రజ్వాల్య నిత్యదీపం వై నమస్కృత్య పునః
పునః । ప్రదక్షిణం నమస్కృత్య దండవద్గేహబాహ్యతః । మూలమం
త్రం జపిత్వా తు స్వగృహం సంప్రవేశయేత్ ॥ ఏవం సంపూజయేద్దేవం త్రి
కాలం వాథ దేశికః । తద్గ్రామః ప్రాప్నుతే ఋద్ధిం తద్రాష్ట్రం చ తథైవ చ ।

గవతి మూలబింబేనసంయుజ్యమానేసతి న్యూనీభావంసమాధాతుం నృత్తమంటపే గేయవాద్యఘోషశుద్ధతాండవానిసేవకాః కుర్వీరన్‌। ॥ శ్లో ॥ మహావాతాదిసంక్షోభననిత్యోత్సవమాచరేత్‌ । బలిప్రదానమాత్రన్తుకుర్యాచ్చసతిసంభవే ॥ బలించండప్రచండేతు కేవలంవావినిక్షిపేత్‌ ॥ తయోర్మధ్యేతుపురతోమూలమంత్రేణసాధకః । భూతేభ్యోనమఇత్యేవంప్రక్షిపేత్తోయదకంబలిం । ఇతినిత్యోత్సవః ॥

సుభిక్షంక్షేమమారోగ్యం పుత్రశ్రీకీర్తివర్ధనం । తన్మండలాధిపస్యాపి సర్వసిద్ధిర్భవిష్యతి ॥ ఏవంసంపూజయేద్దేవం సాయంప్రాతర్దినేదినేఇతి ॥ కవాటంబధ్వేతి ॥ విష్వక్సేనే ॥ కవాటంబంధయేత్పశ్చాద్గ్రహంకృత్వాప్రదక్షిణం । సంధ్యయోరంతరేకాలేకవాటంనవిమోచయేత్‌ । అకాలేబింబదర్శైతుసుకృతంతువినశ్యతి । ఆస్థానస్థస్సదాసేవ్యః విమానస్థస్తుకాలతః । స్వగృహేసర్వదాసేవ్యః మధ్యరాత్రంవినాప్రభుః । అన్యత్ర । కవాటోద్ఘాటనంకృత్వా అకాలేబింబదర్శనం । గ్రామనాశశ్చదుర్భిక్షోరాజారాష్ట్రంచనశ్యతి ॥ ఆరాధనకాలవిభాగమాహ ॥ పాద్మే ॥ ఆరాధనకాలంద్వాదశధావిభజ్యతేషు ఉత్సవావసితం శ్రేష్ఠమారాధనముదీరితం । హోమాన్తంమధ్యమంప్రోక్తం ప్రాపణాన్తమథాధమం । క్షుద్రంతుధూపదీపాంతమధమారాధనంభవేత్‌ । ఇత్యారభ్య కాలభేదేషుసర్వేషుశ్రేష్ఠంకాలత్రయంవిదుః ॥ ప్రాతర్మధ్యందినంరాత్రిముఖ్యంచకమలాసన । అవశ్యంభావినాతేషు బలినిత్యోత్సవావుభౌ । హోమపర్యంతమన్యత్రకాలభేదేషుశస్యతే । ఉత్సవాద్యంగబింబానిసేనాన్యంవిహగేశ్వరం । చండప్రచండౌద్వారస్థౌసర్వకాలేషుపూజయేత్‌ ॥ అన్యత్రపారమేశ్వరే ॥ శ్రేష్ఠంప్రధానకాలేవైత్రిషుకాలేషువాపునః ॥ యథావన్మంత్రవిన్యాసంస్వాత్మనఃకరదే

శయ్యాసనవిధిః.

అథ శయ్యాసనం ॥ రాత్రావుత్సవాంతమారాధ్య పుష్పైరంజలిమాపూర్య ॥ శ్లో ॥ స్వామిన్ లక్ష్మీశ భగవన్ సర్వజ్ఞ పురుషోత్తమ । శయ్యాసనం మయా క్లృప్తం యోగనిద్రాముపాశ్రయేతి ॥ పుష్పాం

హారయోః ॥ హృద్యాగం స్థానసంశుద్ధిం సాయాహ్నం భౌతకీం తథా ॥ నిత్యం ప్రభాతికే కుర్యాదన్యత్రేచ్ఛానురూపతః ఇతి ॥ హోమపర్యంతమితి ॥ పారమేశ్వరే ॥ ముఖ్యకల్పేతు హోమాన్తం నిత్యనైమిత్తికాత్మికాం । పూజాం క్రమేణ వై కుర్యాత్ తత్తద్ధోమావసానికాం ॥ అనుకల్పేతు జపాన్తం యాగానంతరితేషు వై ॥ యాగేషు హవనాన్తేషు నిత్యనైమిత్తికాదిషు ॥ తత్తద్యాగం జపాన్తం చ క్రమాత్కృత్వా తతః పరం ॥ తత్తద్ధోమాన్నిశ్శేషం క్రమాత్కుర్యాద్యథావిధి । అనుకల్పేషు యాగేషు ఉపకాలోదితేషు వై ॥ ఆసనార్ఘ్యే తతః పాద్యమాచామం స్ప్రతిగ్రహం । గంధమాల్యం తథా దీపం ధూపం మాత్రాం క్రమేణ తు ॥ దత్వా భోజ్యావసానం తు క్రమాత్కుర్యాద్విచక్షణః । కర్పూరదీపవర్తిం చ అన్నదీపం తథైవ చ । పిష్టదీపం చతుర్థం చ క్షిపేద్భూమౌ పునస్స్రజేత్ ॥ ప్రదీపైస్తు మహాజ్వాలైస్తిలతైలాజ్యపూరితైః । అభుక్తాహతసుశ్వేతరంజితైర్వస్త్రవేష్టితైః ॥ ఇతి ॥ అష్టాంగపూజనమాహ సంహితాంతరే ॥ హృద్యాగమాద్యమంగం స్యాద్యోగపీఠే ప్రపూజనం ॥ ద్వితీయమంగం స్నపనం తృతీయం వేషపూజనం ॥ తుర్యం భోజ్యాసనే విష్ణోః పూజనం పంచమం తతః ॥ గురోశ్శుద్ధిప్రాశనం తు షట్కం నిత్యాగ్నిపూజనం ॥ సప్తమం తూత్సవో నిత్యశ్చాష్టాంగమితీరితం ॥ అష్టాంగపూజనం త్వేవం గర్భగేహే విధీయతే ॥ చతుర్థాదిషడంగాన్తం

జలిదానేన మూలస్థంభగవస్తం ప్రార్థ్య శయనబేరస్థం గంధపుష్ప ధూపమధుపర్కైరభ్యర్చ్య పాదుకేసమర్ప్య మూర్తిపైర్దేవీ సహితం శయనబేరం సలక్షణాం శయ్యాం ప్రాపయ్య అర్ఘ్యపాద్యా చమనగంధమాల్యానిసమర్ప్య పుష్పాంజలిమంత్రేణపుష్పాంజలింప్ర

మంటపాదిషుపూజయేత్ ॥ ఇతి శ్రీప్రశ్నే ఏకోనత్రింశే ॥ పారమేశ్వర సంహితాయాం ॥ యత్రిద్వాదశకాలేజ్యాకర్తవ్యాభూతివిస్తరాత్ ॥ తత్రప్రభాతికీం కుర్యాత్పూజామష్టాంగసంయుతాం ॥ అంగద్వయన్తు పాశ్చాత్యంవినావాతాంసమాప్యచ ॥ పిత్ర్యాణాంసంవిభాగంచ అను యాగంయథోదితం ॥ దేశికస్స్వేచ్ఛయాకుర్యాన్నిత్యం మధ్యందినా ర్చనే ॥ త్రికాలేష్వేకమష్టాంగంషడంగంచాచరేద్ద్వయం ॥ ఇతి ॥ మూలబింబారాధనానంతరం అంగబింబానాం మూలబింబవదారాధన ముక్తమీశ్వరే ॥ మూలబింబం సమభ్యర్చ్య పురానీరాజనాంతిమం ॥ పశ్చాద్బహిస్థితాన్బింబాన్ పూజయేత్తు యథావిధి ॥ పారమేశ్వరే ॥ అలంకారాసనప్రకరణే ॥ పశ్చాదుత్సవబింబాని క్రమేణైవతు పూజ యేత్ ॥ తత్రైవహవిఃప్రకరణే ॥ మూలమూర్తింసమభ్యర్చ్య కర్మా ర్చాభిస్సశక్తిభిః । స్థాపయేత్కర్మబింబస్థంకలశైః ప్రాగుదీరితైః ॥ ॥ ఇతి ॥ నారదీయే త్రయోదశాధ్యాయేచ ॥ ఏకబేరార్చనేనిత్యం మూలబింబేసమన్త్రవిత్ ॥ తత్రైవస్నపనం కుర్యాన్నైమిత్తికవిధా వపి ॥ అన్యేషుకర్మబింబేషు కుర్వీతవిధినావిభోః ॥ అజస్రంబలిదా నంచ తీర్థయాత్రామహోత్సవం ॥ బ్రహ్మస్థానం పరిత్యజ్యస్థితమస్థా వరంస్మృతం ॥ తదేవబహుబేరస్తుబింబముక్తంమనీషిభిః ॥ సర్నైశ్శి లాదిభిర్బింబంబహుబేరవిధౌభవేత్ ॥ వినావాసహవాకుర్యాద్దేవీనాం బహుబేరకం ॥ తత్రైవ ॥ అసన్నిధానేబింబానాం సర్వేషామేవమా చరేత్ ॥ సర్వకర్మంవైకర్మబింబేస్మిన్నుత్సవంస్నపనంతథా ॥ తీర్థయా

కీయాః ప్రాశనతర్పణముఖవాసానినివేద్య నమస్కృత్య ॥ శ్లో ॥ సర్వంన్యూనాతిరిక్తంచమయాపూర్వంహియత్కృతం। తత్సర్వం దేవదేవేశక్షంతుమర్హసిమేప్రభో ॥ ఇతిపుష్పాంజలింపునస్సమర్ప్య పునఃపునఃప్రణమ్య నిత్యదీపాన్ప్రజ్వాల్య బద్ధాంజలిః పృష్ఠమదర్శ

ప్రతాంచకుర్వీతచలబింబేపివాద్విజ ॥ తథైవోత్సవబింబేవాసర్వమేతత్సమాచరేత్ ॥ సన్నిధౌసర్వబింబానాం వ్యత్యాసం నసమాచరేత్ । వినోత్సవవిధేర్మంత్రీతత్రకుర్యాద్యథారుచి ॥ మన్త్రవిహీనార్చకపూజనెప్రత్యవాయమాహ ॥ సంహితాంతరె ॥ దృష్ట్వారణ్యేమహావ్యాఘ్రం భీతోభవతిమానవః । అర్చకం మన్త్రహీనంతుతథాభీతోజనార్దనః । అగమ్యగమనంమత్తేభంవిహ్వలాంగోయథానరః । మన్త్రహీనంతథాపశ్యన్నర్చకం విహ్వలోహరిః । దృష్ట్వామృగపతిచ్ఛాయాంయథాద్రవతివారణః । అమన్త్రమర్చకందృష్ట్వాతథాభీతో జనార్దనః । సర్పంద్దృష్ట్వానరోభీత్యాకంపతేచయథాముహుః । అమన్త్రమర్చకం దృష్ట్వాతథాయాతిజనార్దనః ॥ ఆలయాశ్రియ బింబానాం ఆరాధనక్రమమాహ విష్ణుతిలకె ఆరాధనప్రకరణె ॥ దేవార్చనే సమాప్తేథ దేవీనామర్చనంమతం ॥ ఆలయాశ్రితదేవానాంఅర్చనంతదనంతరం । పుందేవార్చనతఃపశ్చాత్ స్త్రీదేవార్చనమిష్యతె ॥ పర్యాప్తెపూజనె తేషాంద్వారపాలానుసమర్చయేత్ ॥ అనంతసేనేశఖగ•పూజనం తదనంతరం ॥ భక్తబింబార్చనం కుర్యాత్ విహగేంద్రార్చనాత్పరం । తదంతెబలిదానంస్యాత్ చండాదీనాంయథాక్రమం ॥ తీర్థప్రాశనక్రమస్తు ॥ పరమపురుషసంహితాయాం ॥ పూజాంతెస్థాపకస్సమ్యగ్విజ్ఞాప్యాథజనార్దనం । స్నపనాంతె తథా విష్ణాస్తీర్థంసేనాపతేర్దదేత్ ॥ ఆచార్యాయార్చకోభూయః ప్రదద్యాత్తదనంతరం । పశ్చాన్మద్వంశజాతాయ పూజకాయప్రదాపయే

ర్య బహిరాగత్య కవచమంత్రేణ కవాటంబధ్వా మంత్రోచ్చారణ
పూర్వకం చక్రగరుడముద్రాదర్శనేన తౌద్వారరక్షౌయాంనియోజ్య
ధామప్రదక్షిణంకృత్వాసాష్టాంగంప్రణమ్యస్వగృహంప్రవిశేత్ ఇతి
శయ్యాసనవిధిః ॥

పాద్మాఖ్యతన్త్రదుగ్ధాబ్ధేస్సముద్ధృత్యరమాపతేః ।
ఆరాధన ప్రయోగాఖ్య నవనీతం సమర్పితం ॥

త్ ॥ తతస్స్వ్యత్సేవకానాంచ యథావర్ణక్రమేణచ । తీర్థాదిక
మశేషంచ ప్రదదేత్క్రమతస్తథా । అన్యథావిపరీతంచేత్కోపమిచ్ఛ
తిదేవరాట్ । తీర్థం పిబతియోమర్త్యస్సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥
చతుర్విధంఫలంప్రాప్యమమలోకె మహీయతె ॥ వరాహే ॥ వస్త్రంచ
ద్విగుణీకృత్యపాణౌపాణించవిన్యసేత్ ॥ తత్రతీర్థంప్రతిష్ఠాప్యత్రిః
పిబేద్బిందువర్జితం ॥ పరమాణుసమంతీర్థం యావత్తుపతితంభువి ॥
తావద్వర్షసహస్రాణి నరకేపరిమజ్జతి ॥ హిరణ్యగర్భే ॥ ప్రాశనం
విష్ణుపాద్యస్యత్రిఃఖలూక్తంచతుర్ముఖ। ఆద్యంతయోఃప్రోక్షణంస్యాద్గం
ధపుష్పాణిధారయేత్ ॥ వరాహసంహితాయాం ॥ అభిషేకావసానేచ
విష్వక్సేనస్యపూర్వతః ॥ తీర్థందద్యాత్స్వగురవె పీత్వాతీర్థం
స్వయంగురుః ॥ సేవకానాంతతోదద్యాత్ సర్వేషాన్తుయథాక్రమం ॥
యదిస్యాదవివేకేన పూజకఃకృతవాన్పునః ॥ స్నానోపనెకృతంకర్మ
తత్సర్వంనిష్ఫలంభవేత్ ॥ శఠగోపధారణక్రమశ్చోక్తః ॥ అర్చకస్తు
ద్విజశ్రేష్ఠ బింబంవైష్ణవమానితె ॥ వర్ణానాంశిరసామధ్యే శఠగోపం
వినిక్షిపేత్ ॥ మనఃపూజాంసమారోప్య తత్రతిష్ఠతివైహరిః ॥ ప్రా
యశ్చిత్తం కిమిత్యుక్తె శఠగోపస్య పద్మజ ॥ అర్చకస్యపవిత్రస్య స్పర్శ
మాత్రేణ శుధ్యతి ॥ ఇతి ॥ విష్వక్సేనె ॥ ప్రసాదదాపనక్రమః ॥ నశి

ఇతిభగవద్వంశజ కౌశికకులతిలక ఫణిపురం శ్రీ కేశవభట్టాచార్య
విదుషా లబ్ధ పాంచరాత్ర తత్వజ్ఞేన తస్యతనుజన్మనా
మహీశూరపురీ రాజధానీవిద్యోతమాన శ్రీ ప్రసన్న
కృష్ణారాధన దురంధరేణ ఫణిపురం రంగస్వామి
భట్టారకశర్మణా విరచితః షడాసన
యుక్త ఆలయ భగవదారాధన
ప్రయోగః

కూబరే ॥ అర్పితందమనీమాలాం పాత్రేనిక్షిప్య దేశికః । ఆచార్య ఋత్విజాంచైవ సేవకానామతఃపరం । వైష్ణవానాం వర్ణాశ్రమవిభేదతః । ప్రసాదంశిరసాభక్త్యాయోబిభర్తి నరోత్తమః । తస్యకాయగతంపాపం తత్క్షణాదేవనశ్యతి । తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన ప్రసాదంధారయేత్సదా । శుభంచవాంఛితార్థంచ జ్ఞానదంచామృతప్రదం । తస్మాద్భాగవతాదీనాం ప్రసాదందాపయేత్క్రమాత్ । అన్యత్రమార్గండయే ॥ తీర్థంప్రసాదంనీత్వాచ ఆచార్యాయప్రదాపయేత్ । యతీనాంచమునీనాంచవైష్ణవానాంతథైవచ । దీక్షితబ్రాహ్మణానాంచ దాపయేత్క్రమయోగతః । క్షత్రియాణాంవిశాంచైవ శూద్రాదీనాంయథావిధి ॥ ఇతి కౌశికకులతిలకేన ఫణిపురం శ్రీ కేశవభట్టాచార్య తనుజన్మనా ఫణిపురం రంగసామిభట్టారకేన విరచితా భగవద్యాగదీపికా సమాప్తా

శ్రీమైన్నమః

అగ్నిప్రతిష్ఠాపనవిధిః.

కేశవార్యగురుపూర్వసంతతిం వాసుదేవపదపద్మశేఖరాం ।
పాంచరాత్రపరిశీలనోద్యతాం భావయామిసతతందయానిధిః ॥
శ్రీరంగరాజఃకురుతే కేశవార్యతనూద్భవః ।
అగ్నికార్యప్రయోగంతు పాద్మతన్త్రిసముద్ధృతం ॥

కుండస్యస్థండిలస్యవా పశ్చిమేదక్షిణేవాపార్శ్వే ఆచార్య ఆసనేసముపవిశ్య ఆత్మనోదక్షిణేపుష్పభాజనం అన్యానిహోమద్రవ్యా ణి వామేవిన్యస్యకుండస్యోత్తరపార్శ్వే ప్రాగగ్రంచతుర్వింశతిదర్భాన స్తీర్య తేషు ॥ శ్లో ॥ ఆజ్యపాత్రంచరుస్థాలీం ప్రోక్షణీంసమిధఃకుశాః ప్రణీతాంతండులాంస్తోయం పరిధీస్స్రుక్స్రువౌతథా ॥ దర్వీమగ్నే ర్విహారణం వ్యజనానిచమేక్షణం ॥ శుష్కంచకాష్ఠంఘంటాంచ గ ధద్రవ్యంచసాక్షతం ॥ ద్వంద్వశస్తిరశ్చీనం పశ్చిమతఃప్రాగపవర్గమా సాద్య ప్రాణానాయమ్య హోమార్థమగ్నిప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే ॥ ఇ సంకల్ప్యకుండేస్థండిలేవాప్రాగాయతా ఉదగాయతా స్తిస్రిస్తిస్రా

తిస్రోరేఖాఇత్యత్రి ॥ కపింజలే ॥ యామ్యాదిచోత్తరాంతన ప్రథమంవిలిఖేద్బుధః । పశ్చిమాదిస్తుపూర్వాన్తం పశ్చాత్సమ్యగ్లి ఖేత్క్రమాత్ ॥ జయాఖ్యే ॥ ఉల్లిఖేదస్త్రరాజేన దర్భకాండేనయ త్నతః ॥ ఇతి. అభ్యుక్ష్యేత్యత్ర ॥ విష్ణుతిలకే ॥ జలమాదాయహస్తే దక్షిణేనాథదేశికః ॥ అవాక్కరతలంకృత్వా సేచనంతదవోక్షణం కరేణజలమాదాయ ఊర్ధ్వాంగుష్ఠేనముష్టినా ॥ అభితస్సేచ

ఖాదర్భద్వయేన మూలమంత్రేణోల్లిఖ్య దర్భస్తంబేనాద్భిరభ్యుక్ష్య
మథితం లౌకికం వాగ్నిం కుండమధ్యే నిధాయ ప్రజ్వాల్య ఆర్ద్రపాణి
నా నఖపృష్ఠమదర్శయన్ శ్రవణేన పరిసమూహ్య ॥ శ్లో ॥ ప్రాగగ్రై
రుదగగ్రైశ్చ దర్భైః పంచభిరేవ వా ॥ సప్తభిర్నవభిర్వాపి యద్వై

త్రత హ్యభ్యుక్షణముదాహృతం ॥ హస్తేన వారి సంగృహ్య తత్తలం
చాప్యధోముఖం ॥ సంసేచనస్తు యత్కుర్యాత్ తత్ప్రోక్షణమితీర్యతే ॥
మథితం లౌకికాగ్నిమితి ॥ తదుక్తం విష్ణుతిలకే ॥ నిత్యాగ్నిర్వర్ధ ఇత్యు
క్తో ఉత్సవాగ్నిర్యువా భవేత్ । దీక్షాశాంతిప్రతిష్ఠాదౌ బాలాగ్ని
రభిధీయతే । అరణ్యామథితో వహ్ని బాలసంజ్ఞశ్చతుర్ముఖ । సూర్య
కాంతశిలాజన్మా యౌవనాగ్నిరుదాహృతః । వృద్ధాగ్నిరుచ్యతే బ్రి
హ్మన్ శ్రోత్రియాగార సంభృతః । తత్తత్కర్మానుగుణ్యేన వహ్నిం ధ్యా
త్వా విచక్షణః ॥ జిహ్వాభేదేనేతి ॥ అగ్నేర్జిహ్వాభేదాః హోమఫలభేదా
శ్చ సంహితాంతరే పాద్మే చ ఉక్తం ॥ కాళీ కరాళీ సుమనా లోహితా ధూ
మ్రివవహి ॥ స్ఫులింగినీ విశ్వరూపీ సప్తజిహ్వాః ప్రకీర్తితాః ॥ కాళ్యా
స్తుమధ్యమస్థానం కరాళ్యాః పూర్వదిగ్భవేత్ ॥ మనోజయాయాస్త్వా
గ్నేయః లోహితాయాస్తు వారుణం ॥ సుధూమ్రా సోమనిలయా స్ఫు
లింగిన్యనిలాశ్రియా ॥ ఐశాన్యాం విశ్వరూపీతు ఏవం స్థానం స్మరేత్క్రి
మాత్ ॥ జిహ్వాయాం దక్షిణే వక్త్రే ధూమ్రాయాం మారణాదికం ॥
లోహిన్యాం చ వశీకారః కాళ్యాం కర్మ చ శాంతికం ॥ సర్వసిద్ధిస్స్ఫు
లింగిన్యా హ్యాననే దక్షిణేతరే ॥ విశ్వరూప్యాం రసజ్ఞాయాం మణిమాది
మహాఫలం ॥ కరాళికా విజయదా పుష్టిదా చ మనోజవా ॥ కార్ష్ణ్యం
లోహిత్యమేతాసాం వర్ణం శ్యామత్వమేవ చ ॥ స్ఫులింగరూపం చ త
తో వర్ణస్స్ఫటికసన్నిభః ॥ తపనీయనిభః ప్రోక్తో జిహ్వాయా మాను
పూర్వశః ॥ ఇతి ॥ అగ్నేశ్శ్రోత్రాదినిరూపణం ॥ పాద్మే ॥ యత్ర కాష్ఠ

కాదశసంమితైః ॥ గ్రంథీకృతాగ్రైరద్వంద్వైః పంచవింశతిసమ్మితైః ॥ ఇత్యగ్నింవాసుదేవసంకర్షణప్రద్యుమ్నానిరుద్ధమంత్రైః ప్రాగాదివ రిస్తీర్య ప్రణవేన పాత్రాణ్యుత్తానానికృత్వా ఆత్మనఃపురతః పరిస్తర ణాగ్నిమధ్యే ప్రణీతాంనిధాయ అద్భిరాపూర్య ప్రాదేశసమ్మితం ద్విద

స్తుతచ్ఛ్రోత్రం యత్రధూమస్తునాసికా ॥ యత్రాల్పజ్వలనంనేత్రం యత్రభస్మస్తుతచ్ఛిరః ॥ యత్రజ్వాలాతత్రజిహ్వా తత్రైవజుహుయా ద్ధవిః । స్రువేణాజ్యంహువేదగ్నౌ హస్తేనసమిధాదికం ॥ చరుంపలాశప త్రేణ హువేత్పూర్ణాహుతింస్రుచా ॥ కుండధ్యానరూపంచఉక్తం సంహితాంతరే ॥ ప్రాచ్యాంశిరస్సమాఖ్యాతం బాహుయుగ్మంవ్యవ స్థితం । ఐశాన్యాగ్నేయకోణేతు జంఘెవాయవ్యనైఋతే । ఉదరం కుండమిత్యుక్తంయోనిర్యోనిర్నిదీయతే ॥ హోమకాలేభావనాక్రమ మాహ విష్ణుతంత్రే ॥ సమిద్ధోమేస్థితంధ్యాయే దాసీనంచరురాహు తౌ ॥ ఆజ్యహోమేశయానంస్యాచ్ఛేషాణాంతుగతాగతం ॥ సమిధఃఇతి ॥ తదుక్తంమార్కండేయె ॥ పాలాశంబిల్వసమిధం శమీంవైబదరంతథా ॥ అశ్వత్థంవటవృక్షంచ ప్లక్షమౌదుంబరంతథా ॥ ద్వాదశాంగులదీర్ఘం తు తతశ్శాంతికరంవిదుః ॥ త్రయోదశాంగులందైవమార్షకంతుచ తుర్దశం । పంచదశాంగులాహోమ మాభిచారికముచ్యతే ॥ సర్వే ష్వనామికానాహం ప్రమాణమితి నిశ్చయః ఇతి ॥ నిషిద్ధసమిల్లక్షణ మాహ ॥ పాద్మేచతుర్థే ॥ చర్మహీనేవినాశస్స్యాద్ఛేదేక్షీణకరంభ వేత్ । ఆర్ద్రాసుబంధునాశస్స్యాత్పుత్రనాశఃపురాతనే । కృతాసు భార్యామరణంకలహాయచశాఖినీ । ఉద్వేగాయభవేత్స్థూలా ప్రహ స్వావగ్రహకారిణీ । దీర్ఘాతివృష్టికరిణీ త్యాజ్యాద్దోషయుతాసమిత్ । హోమముద్రా ॥ ఖగప్రశ్నే ॥ చరూణాంసూకరీముద్రా ఆజ్యేమృగ ముఖీతథా । సమిధోహంసముద్రేతి హోమముద్రాఃప్రకీర్తితాః ॥

ర్భకూర్చం తత్ర నిక్షిప్య త్రిదర్భకూర్చేన పిధాయ అక్షతైరభ్య
ర్చ్య ప్రోక్షణీం ప్రణీతాజలేనాపూర్య తత్రస్థద్విదర్భకూర్చం ప్రో
క్షణ్యాం నిధాయ తత్పాత్రమాత్మనోఽగ్రే విన్యస్య ప్రోక్షణీపవిత్రం కర
యోరంగుష్ఠానామికాభ్యాం ధృత్వా త్రిరుత్పూయ కరకోదకేన ప్రోక్ష

సూకరీకరసంకోచీ మృగీముక్తకనిష్ఠికా । హంసీముక్తకతర్జన్యా హో
మముద్రాః ప్రకీర్తితాః । చరుం పలాశపత్రేణ యద్వా హస్తాదినా భ
వేత్ । ఇతి పాద్మే । హోమద్రవ్యవిశేషానాహ ॥ పాద్మే ॥ యజ్ఞవృక్షో
ద్భవైశ్శాన్తిః సౌభాగ్యం కుసుమైశ్శుభైః । ధూపద్రవ్యైస్సదారోగ్యం
పుష్టిం దధ్నా పయశ్శుచిః । అన్నేన వివిధాన్కామానాజ్యేనాయుష్మతీః
ప్రజాః । శ్వేతపద్మైస్తు జుహుయాదిచ్ఛన్ బ్రహ్మశ్రియం నరః । లక్ష్మీ
పుష్పైస్తు జుహుయాల్లక్ష్మీకామోథవారుణైః । పద్మైర్బిల్వసమిద్భి
ర్వా జ్ఞానకామస్తు సర్పిషా । కన్యాకామః కాలపుష్పైర్గోకామో
గోమయైః పునః । ఆయుష్కామస్తు దూర్వాభిర్భూమికామస్తు మృత్స్న
యా । యువాగ్వేంద్రియకామస్తు తిలైస్సర్వజనప్రియః । బ్రహ్మవర్చ
సకామస్తు బ్రహ్మవృక్షసముద్భవైః । వేణుభిశ్చ యవైశ్చైవ నీవారై
శ్శాలిభిస్తథా । సర్వే కామాః ప్రసిధ్యంతి హోతుర్బీజైర్యథోచితైః ।
లాజహోమేన సిధ్యంతి సర్వే కామా న సంశయః । అన్నైరన్నాదికా
మస్తు పుత్రకామస్తు పాయసైః । నింబపుష్పైర్హిరణ్యార్థీ సర్వం
సిధ్యతి సర్పిషా । హోమే సర్పిర్మధుక్షీర ధారాస్యాచ్చతురంగులా ।
శుక్తిర్దధ్యాహుతిర్గ్రాసం పాయసాద్యాహుతిర్భవేత్ । భక్ష్యా
హుతిస్తదర్ధం స్యాత్ఫలైః పుష్పైరఖండితైః । నిష్పావబీజమానాత్తు
ధూపద్రవ్యాహుతిర్భవేత్ । అష్టాంగులా తదర్ధా వా సమిద్దూర్వా
షడంగులా । మృద్వీకాక్షప్రమాణాత్తు గోమయాహుతిరిష్యతే ।
ఇతి. ప్రజ్వాల్యేతి ॥ విష్ణుతిలకే పంచమే ॥ వాయుమన్త్రేణ కుండాగ్నిం

ణీంప్రోక్ష్య ఆజ్యపాత్రాది హోమద్రవ్యాణిసర్వాణిప్రోక్షణీతోయేన కూర్చేనప్రోక్ష్య తానినామాదేశం స్పృష్ట్వా ప్రోక్షణీవారిణా ప్రదక్షిణంపరిషిచ్యప్రోక్షణీం పునరద్భిరాపూర్యతత్రివాసుదేవ మన్త్రైరభ్యర్చ్యప్రోక్షణీం అగ్నికోణే నవసంఖ్యాకదర్భసం స్తరేనిక్షిప్యపవి

వ్యజనేనప్రబోధయేత్ । ఇతి. పరిసమూహ్యేతి ॥ ఈశ్వరేపంచమే ॥ ప్రాగాదదక్షిణహస్తేనకుర్యాత్పరిసమూహనం । ప్రదక్షిణక్రమేణైవ హ్యార్ద్రేణపాణితలేనతు । తిర్యగ్వాధోముఖస్తేన నఖస్పృష్టమదర్శయన్ । సాగ్రాంశ్చదర్భాన్ సంగృహ్య బహూనపికుశానపి । షట్త్రింశదంగులాన్కూర్చాన్ స్పరిస్తరణకర్మణి । ద్వాదశాంగులమాయామం పవిత్రంసముదాహృతం । హస్తమాత్రసమాయామం కూర్చంప్రోక్షణకర్మణి । ప్రణీతాయామిత్యత్ర ॥ కపింజలే ॥ పూరయిత్వాతతోత్పూయ అగ్నేరీశానపార్శ్వతః ॥ స్థాపయిత్వాసమభ్యర్చ్య దర్భైణచ పిధాయవై ॥ ఇతి ॥ అగ్న్యావధిశ్రయేదితి ॥ విష్ణుసంహితాయాం ॥ యంత్రేణాగ్న్యావధిశ్రిత్య శ్రపయేద్వ్యజనానిలైః ॥ పర్యగ్నికృత్వేతి ॥ విశ్వామిత్రే ॥ ఉత్తరేణాగ్నిమంగారేష్వారోప్యాథస్వవహ్నినా ॥ దర్భేణ కృత్వాపర్యగ్నిం త్రిస్వారానవతార్యచ ॥ దర్భమగ్నావినిక్షిప్య ఘృతంస్వపురతోన్యసేత్ ॥ ఇతి ॥ ఆజ్యసంస్కారంపరిస్తరణాంతమేవ కుర్యాత్ ॥ ఇతిచోక్తం విష్ణురహస్యే ॥ అగ్నేఃపరిస్తరాదన్తః ఆజ్యసంస్కారమాచరేత్ ॥ అజ్ఞానాచ్చేద్బహిఃకుర్యాన్మోహీనరకభాగ్భవేత్ ॥ ఆజ్యపాత్రమితి ॥ అధస్తాదాజ్యపాత్రస్తువిస్తారంచతురంగులం ॥ ఉపర్యష్టాంగులంవృత్తంతన్నాళంహస్తసమ్మితం ॥ ప్రణీతాంప్రోక్షణీంచైవ నాళహీనంతుకారయేత్ ॥ ఇధ్మాయామోఽద్విత్వాశేన పరిధిర్బాహుమాత్రకః । పరిధీన్విన్యసేదితి ॥ విష్ణుతిలకే ॥ శ్రీధరేణనృసింహేన హయగ్రీవేణవైజపన్ ॥ పరిధీన్ త్రీంశ్చసంస్థాప్య పశ్చిమంపరిధింతతః ॥

ణేతాయాం త్రివిక్రమం ధ్యాత్వాభ్యర్చ్య ఐశాన్యాం తాదృశదర్భసం స్తరే విన్యసేత్। అగ్నేర్దక్షిణతో నవదర్భసంస్తరే ద్వాదశదర్భకూర్చే బ్రహ్మాణం తన్మంత్రేణావాహ్య అభ్యర్చ్య విష్ణుగాయత్ర్యా చరుస్థాలీం ప్రక్షాళ్య తత్రాష్టకపరిమిత తండులాన్ప్రక్షిప్య హృదయాద్యంగమంత్రైః ప్రక్షాళ్యాధిశ్రయేత్। ద్రావితగాళితమాజ్యం ఆజ్యస్థాల్యాం నిరూప్య తత్రిదర్భాగ్రం ద్వయమంత్రేణ నిధాయ తామగ్నావంగారేషు విన్యస్య తస్యాదీప్తేన బర్హిషా పర్యగ్నికరణం కృత్వా ఉద్ధృత్య స్వపురతో నివేశ్య ద్విదర్భకూర్చేనోత్పూయ కూర్చమ

ఛందసామాదినాస్పృష్ట్వా అగ్నైరైశానకోణయోః ॥ అగ్నిశానమన్త్రాభ్యామాఘారసమిధావపి ॥ తత్తత్కోణే వినిక్షిప్య చోర్ధ్వాగ్రం చతురానన ॥ బృహద్బ్రహ్మసంహితాయాం ॥ చతుర్థపాదే ॥ పరిధీన్విన్యసేద్దిక్షు ప్రాచీవర్జం గురూత్తమః ॥ విష్వక్సేనేచ ॥ పరిధిర్హస్తమాత్రస్స్యాత్ స్థండిలే కుండ ఏవ వా ॥ మధ్యమేఖలయా తుల్యమంగుష్ఠనహానం విదుః ఇతి. కపింజలే ॥ పరిధింపశ్చిమేభాగే విన్యసేత్సుసమాహితః ॥ దక్షిణోత్తరపార్శ్వేతు విన్యసేత్పరిధీన్క్రమాత్ ॥ వరాహసంహితాయాం ॥ అథవక్ష్యే విశేషేణ పరిధీనాం క్రమం తతః ॥ పరిధిం హస్తమాత్రన్తు ప్రమాణం మేఖలోపరి ॥ శక్రాదిచకుబేరాన్తం త్రీణ్యైవతు నిక్షిపేత్ ॥ ఇతి ॥ నిత్యేపరిధినిషేధః ॥ పాద్మే అష్టాదశే నారదీయే పంచవింశేచ ॥ కామ్యేపరిధయోనేష్టా నిత్యేకర్మణి వాన వా । నిత్యహోమేషుపరిధీన్బహిర్దిక్షు న దాపయేత్ ॥ ఇతివిష్ణుతిలకే పంచమాధ్యాయే ॥ నారదీయేతు ॥ నిత్యేపరిధయో నేష్టా యథాలాభాత్తు వోత్తరం ॥ ఆఘారాహుతిరిత్ని ॥ అనిరుద్ధైకపింజలేచ ॥ అనిలాద్యగ్నిపర్యన్త మాఘారం ప్రథమం హువేత్ ॥ నైఋతేశానపర్యన్త మాఘారస్తుద్వితీయ్యకం ॥ ఇతి. నిత్యాగ్నావైష్ణవీకరణనిషేధమాహ ॥ శ్రీ

ద్భిఃస్పృష్ట్వా అగ్నౌప్రహృత్య ఆజ్యంసురభిముద్రయా అమృతీకృత్య దర్భైరాచ్ఛాద్య కుండమభితః ఇంద్రాదీనభ్యర్చయేత్ । స్రుక్స్రువౌ ఉష్ణోదకేనప్రక్షాళ్య తయోర్మూలమధ్యాగ్రాణి కుశపంచకకూర్చ మూలమధ్యాగ్రైః క్రమేణ బ్రిహ్మమంత్రేణసమ్మృజ్య కూర్చగ్రంథింవిసృజ్య అగ్నౌ ప్రహృత్య ఆత్మనఉదీచ్యాంనిదధ్యాత్ । స్రువేణా జ్యమాదాయ హోమవస్తుషుసంసిచ్య చరుమాజ్యేనాభిఘార్య ఆత్మ నఃపార్శ్వే తంఅవస్థాపయేత్ ॥ శ్లో ॥ కేవలాన్నంతథాహవ్యాగ్రం పాయ సాన్నం గుళోదనం। చతుర్విధశ్చరుర్జ్ఞేయః పాకచుల్యామపీషతే॥

ప్రక్షైద్వావింశె॥ మత్సంగాదుత్థితంధ్యాత్వా వహ్నింకుండెవిసర్జయే త్ । ముఖాన్తమాహుతీహుత్వా తతోవహ్నేర్యథాక్రమం । జాత కర్మక్రియాదీనికల్పయేదస్యవైరమె । మదన్యదేవతాహోమె త్వత్థమ గ్నేస్తుసంస్క్రియా । ఆవయోస్తుయదాహోమఃక్రియతెగురుణాయ ది । తదామన్ముఖతోవహ్ని ముత్పన్నంమనసాస్మరేత్ । ఏతస్యజాత కర్మాది క్రియానాస్తికదాచన । ప్రతిష్ఠాయాముత్సవేచ మాముద్ది శ్యాన్యకర్మసు। ఇత్థముత్పాద్యజుహుయాద్వహ్నిందేశికసత్తమః। ఇత్యు క్తత్వాత్ । పాద్మసంహితాయామపివైష్ణవాగ్నికరణానుక్త్యావచనా నాంసార్థక్యేనచ లక్ష్మీనారాయణయోర్వినా ఇతరదేవతా సంబంధ హోమె వైష్ణవాగ్నికరణంకర్తవ్యమితి నిశ్చయః॥ పూర్ణాహుతిరితి ॥సంహితాంతరె॥ ప్రాయశ్చిత్తాధ్యమాజ్యేన హంచోపనిషదాశతం॥ అనుయాజేధ్మసమిధః పరిధీంశ్చఘృతాప్లుతాన్ ॥ సమాదాయహువే దగ్నౌ విష్ణుమంత్రేణదేశికః॥ స్రువంన్యసేత్తుపురతో ఘృతస్థాలీంచ దక్షిణె॥ స్రుచోత్తరెతథాన్యస్య స్రువంవైదేశికోత్తమః॥ పరిస్తరకు శాన్పశ్చాత్ సర్వానాదాయదేశికః॥ ఉత్తరాగ్రాంశ్చహస్తాభ్యాం గృహ్ణీయాత్క్రమయోగతః॥ దర్భమూలానథాజ్యేన స్రుచోమధ్యే

యాదృజ్ఞివేద్యతేబింబేహోతవ్యశ్చాపితాదృశః ॥ ప్రిత్యగారంభం ఉదకస్సంస్థంత్రీన్పరిధీన్ శ్రీధరహయగ్రీవ నృసింహమన్త్రైః పరిస్తరాద్బహిశ్శిఖీశానకోణయోః ఊర్ధ్వసమిధౌచ అగ్నీశానమన్త్రాభ్యాం నిధాయ మనసా బ్రహ్మాణంధ్యాయన్ అగ్నౌపంచదశసంఖ్యాకం ఇధ్మం ముష్టిముద్రయాదద్యాత్ ॥ సప్తకుశకూర్చవేష్టిత వామకరే ఆజ్యపాత్రంనిధాయ స్రువేణాజ్యమాదాయ ప్రథమం నైఋతేశాన పర్యంతం ప్రాజాపత్యం ద్వితీయం అనిలాద్యగ్నిపర్యన్తం ఐంద్రం ప్రణవాదినమస్స్వాహాన్తం ఆఘారంహుత్వా ఆజ్యభాగార్థం తత్రైవ దక్షిణే ఆగ్నేయముత్తరేసౌమ్యం మధ్యేవ్యాహృతిత్రయేణ జుహు

తుమధ్యమం ॥ స్రువగర్తేతథాచాగ్రాన్ స్పర్శయిత్వాయథావిధి ॥ త్రిఃకృత్వాతుయథాన్యాయం ఓంకారంసముదీరయన్। స్పర్శయిత్వా యథాచార్యో విశ్వరూపాయంహువేత్క్రమాత్ ॥ ప్రణీతాజలమధ్యస్థం వాసుదేవంశ్రియఃపతిం ॥ ఉద్వాస్యహృదయేపశ్చాత్ ప్రణీతాం పురతోన్యసేత్ ॥ ప్రోక్షణీవారిమధ్యస్థం దేవదేవంత్రివిక్రమం ॥ హృదయాంభోరుహేస్థాప్య దేశికస్తదనంతరం ॥ ప్రోక్షణీపాత్రతోయంచ ప్రక్షిపేత్ప్రణీతాజలే ॥ బ్రహ్మాదీశానపర్యంతం ప్రోక్షయేన్మూలవిద్యయా ॥ ప్రోక్షణీపాత్రతోయేన పరిశిష్టేనదేశికః ॥ నామత్రయంసముచ్చార్య ప్రోక్షయేదాత్మనస్తనుం ॥ పాత్రాసనకుశాంశ్చాథ ప్రణీతాసనమేవచ ॥ ఇధ్మప్రవచనంచాగ్నౌ నిక్షిపేదోమితిబ్రువన్ ॥ బ్రహ్మణంగంధపుష్పాద్యై రర్చయిత్వాథదేశికః ॥ బ్రహ్మాణంతుసముద్వాస్య తత్కూర్చంతువిసర్జయేత్ ॥ పరిషేకంతతఃకృత్వా పూర్వోక్తవిధినాగురుః ॥ ఇతి. అన్యత్ర, జుహుయాన్మూలమంత్రేణ పూర్ణాహుత్యాంతుదేశికః ॥ స్రుచంజలేనసంపూర్య బహిఃకుండాత్ప్రదక్షిణం సేచయేద్వారిశేషంతు నినయేచ్ఛిరసిస్వయం ॥ మూలమంత్రంజపిత్వా

యాత్ ॥ శ్లో ॥ ద్విశీర్షకంసప్తహస్తం త్రిపాదంసప్తజిహ్వకం । వర
దంశక్తిపాణించ బిభ్రాణంస్రుక్స్రువౌతథా ॥ అభీతిదంచర్మధరం
వామేచాజ్యధరంకరే ॥ ఇత్యగ్నింధ్యాత్వా అగ్నిజననశాంతయె ద్వా
దశాక్షరవిద్యయా తిలానాఘారసంమిశ్రాన్ నష్టోత్తరశతవారంజుహో
తివర్జనాపరిషించతి నిత్యార్చనాతిరిక్తవిధావగ్నిమధ్యే ఆరాధనోక్త
వద్యోగపీఠం ప్రకల్ప్య తత్తన్మంత్రేణసర్పిషా సకృత్సకృద్ధుత్వా
ద్వాదశాక్షరవిద్యయా హృదయాకాశాత్ దక్షిణనాసికామార్గేణ
అగ్నిమధ్యస్థయోగాసనె భగవన్తమావాహ్య ధ్యాత్వా అగ్నిమధ్య
గదేవస్య మంత్రన్యాసంకృత్వా అర్ఘ్యంసమర్పయామి పాద్యం
సమర్పయామి ఆచమనంసమర్పయామి మధుపర్కంనివేదయా
మీతి ప్రథమంసంకల్పపరిత్యుపచారం తత్తన్మంత్రేణ సకృత్సకృత్

థ కించిద్దాదాయభస్మనా । లలాటమూలమధ్యేచ ధారయేద్దేశికో
త్తమః ॥ అగ్నిమధ్యగతందేవం హృదయేతుసమర్పయేత్ ॥ ఇతి. ప్ర
ణీతావారిప్రయోజనమాహ ॥ సంహితాన్తరె ॥ ప్రణీతాపాత్రమధ్యస్థ
తోయేనైవాథదేశికః ॥ మద్భక్తాన్ప్రోక్షయేత్సమ్యక్ జ్ఞానమత్రియ
ముదీరయన్ ॥ తత్పాత్రేంద్రాదితోయైశ్చ శాంకరాద్యైర్యథాక్ర
మం ॥ సదస్యాన్ప్రోక్షయేత్పశ్చాత్ ద్విషట్కాక్షరవిద్యయా ॥ ఇతి.
నామత్రయంతు ॥ అచ్యుతాయనమః అనంతాయనమః గోవిందాయ
నమః ॥ ఇతి ॥ కపింజలెపూర్ణాహుతిశబ్దనిర్వచనమాహ ॥ న్యూనం
వాప్యధికంవాపి ప్రమాదాత్కర్మయత్కృతం ॥ యయాహుత్యా
చపూర్ణస్యాత్ సాతుపూర్ణాహుతిస్స్మృతా ॥ ఇతి ॥ శాంతిమం
త్రచతుష్టయేనఇతి ॥ ఏతేశాన్తిమన్త్రాః పాద్మోద్ధృతాఃపాద్మే అగ్ని
ప్రతిష్ఠావిధౌ శాంతిమంత్రప్రయోగస్య అనుక్తావపి తద్వైయర్థ్యపరి
హారాయ అస్మిన్ప్రయోగె ఉపయుక్తాః ॥ పరిషిచ్యేత్యత్ర ॥ నారది

జపార్థంసకృత్ పరివారార్థమపి తత్తన్మంత్రేణ సర్పిషాజుహుయా
త్ । ప్రతిష్ఠాదావేవమగ్నిం సంసాధ్య తత్తదుక్తవిధినా ప్రధానాహుతీ
ర్హుత్వా కుక్కుటాండప్రమాణం ఘృతాప్లుతం చరుపిండం సస
మిద్దర్భకుసుమం స్రుచోఽగ్రే నిక్షిప్య స్రువేణాభిఘార్య మూల
మంత్రేణ స్విష్టికృతంహుత్వా పంచోపనిషన్మంత్రైరాజ్యేన సకృత్స
కృద్ధుత్వా పూర్ణాహుత్యర్థం స్రుచమాజ్యేన సంపూర్య ససమి
ద్దర్భం నాసికాగ్రాంతముద్ధృత్య స్రువేణాభిఘార్య మూలమంత్రేణ
హుత్వా శాంత్యర్థమాజ్యేన ఓం-అయాహ్యగ్నే భూర్భువస్స్వ
స్స్వాహా ఓం-త్వందేవానాంబ్రహ్మత్తరజాతవేదోహుతాశనభగవన్
త్వంమాహింసీఃస్వాహా । ఓం-ఉత్తిష్ఠపురుషరంహారిపింగలదేహిర్ద్రి
విణంప్రియచ్ఛస్వాహా । ఓం-పతనమాహాయాగ్నె భూర్భువస్స్వ
స్స్వాహేతి । శాంతిమంత్రచతుష్టయేన సకృత్సకృద్ధుత్వా ప్రాగ్వద
గ్నింధ్యాత్వా గంధపుష్పధూపాక్షతానాత్మనః పురతోఽగ్నిముద్దిశ్య
సమర్ప్య మధుపర్కంనివేద్యస్రుచంజలేనసంపూర్య బహిః కుండా
త్ప్రదక్షిణంవర్మణాసిక్త్వా వారిశేషం నినయేచ్ఛిరసిస్వయం భస్మనా

యె ॥ చుళకంపూరయిత్వాతువారిణాపరిషేచయేత్ ॥ స్రువేణజుహు
యాదితి ॥ విష్ణుసంహితాయాం ॥ స్రువేణైవద్రవద్రవ్యం దధిక్షీరాది
సర్వదా ॥ హోతవ్యంవిధినాసర్వ మన్యథాదోషమాప్నుయాత్ ॥
ఈశ్వరసంహితాయాం ॥ అగ్నికార్యే వైష్ణవీకరణే ॥ హృదానలంపు
టీకృత్య కర్మనామసముచ్చరేత్ ॥ సంపాదయామిస్వాహాంతంసర్వ
కర్మస్వయంక్రమః ॥ ఇతి. ఆహుతిప్రమాణమాహ ॥ విష్వక్సేనే ॥ ద్వి
శతైఃపంచవింశద్భిః వ్రీహిభిశ్చైవపూరితం ॥ శుక్తిమాత్రమితిఖ్యాతం
మానంతేనైవకల్పయేత్ ॥ పరిస్తరణదర్భప్రయోజనమాహ ॥ విశ్వా
మిత్రే ॥ దర్భాన్సర్వాన్సమాదాయ వినియుక్తాన్యథాక్రమం ॥ ఆద్య

తిలకంధృత్వా పుష్పాంజలిస్సర్ ॥ శ్లో॥ ఆసనాద్యంతుపూర్ణాన్తం హావనంయన్మయాకృతం॥ ద్రవ్యహీనంక్రియాహీనం మన్త్రహీనమ భక్తికం॥ తత్సర్వంక్షమ్యతాందేవ దీనంమామాత్మసాత్కురు॥ ఏవమగ్నిస్థందేవంప్రార్థ్య పుష్పాంజలింసమర్ప్య ప్రణమ్యద్వాదశా క్షరసహితం భగవన్మంత్రమూర్తేః స్వపదమాసాదయాసాదయేత్య గ్నిస్థం భగవన్తం వామనాసికామార్గేణ పూరకవాయునాంతఃప్ర వేశ్య స్వహృత్పద్మగతం ధ్యాయేత్ ॥

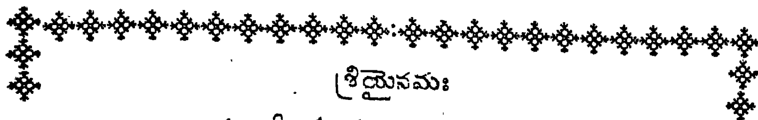
ఇతి కౌశికకులతిలక మహీశూరరాజధానీవిద్యోతమాన శ్రీ ప్రసన్న కృష్ణారాధకేన ఫణిపురం కేశవభట్టాచార్య తనుజన్మనా రంగస్వామిభట్టాచార్యేణ విరచితః అగ్నికార్య

ప్రయోగః సమాప్తః.

ప్రభృతిసకలం దగ్ధ్వానిరవశేషతః॥ అనుయాజంతథాఘార సమిధా పరిధీనపి॥ ఊర్ధ్వంహుత్వాప్రణీతాంచ స్థాపయేదాత్మనఃపురః॥ న్యాసాదానమస్స్వాహాదియోగః॥ పాద్మే॥ త్రయోవింశే॥ న్యాసేన హోమాంతస్స్వాహాన్తో జపపూజాహుతీష్వపి॥ వశ్యాచాకర్షణవిధౌ ఉ చ్చాటేపహుంకృతిర్భవేత్॥ మారణేఫట్కృతిర్జ్ఞేయా స్తంభవిద్వేష మోహనే॥ నతింవినాంగమన్త్రాస్స్యు ర్ధర్మాదావతిరేవసా॥ అన్యత్ర హవిర్హోమేప్రయోక్తవ్యః స్వాహాన్తంసకలంమునే। అభ్యంతరోపచా రేష్వప్యాగచ్ఛాంతోభిముఖీకృతిః। క్షమస్వాంతోవిసర్గేతు నమోం తశ్చాన్యకర్మణి॥

ఇతి కౌశికకులతిలకేన ఫణిపురం శ్రీ కేశవభట్టాచార్య తనుజన్మనా ఫణిపురం రంగసామిభట్టారకేన విరచితా అగ్నికార్యదీపికా

సమాప్తా.

వాసుదేవపుణ్యాహవిధిః.

అథాచార్యః ఆసనే సముపవిశ్య పవిత్రపాణిః ప్రాణానాయమ్య శుక్లాంబరధరంవిష్ణుం+ తమాశ్రయే ॥ దివ్యాకారం+ ఉపాస్మహే ॥ హరిః ఓమ్తత్సత్ ప్రారీప్సితస్యకర్మణః నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం ఆదౌ శ్రీవిష్వక్సేనారాధనంకరిష్యే ఇతిసంకల్ప్య ఓం-భూఃవిష్వక్సేనమావాహయామి ఓమ్భువఃవిష్వక్సేనమావాహయామి ఓంసువః విష్వక్సేనమావాహయామి ఓంభూర్భువస్సువః విష్వక్సేనమావాహయామి విష్వక్సేనాయనమః ధ్యాయామి ఆవాహయామి ఆసనం సమర్పయామి అర్ఘ్యంసమర్పయామి పాద్యంసమర్పయామి ఆచమనం సమర్పయామి స్నపయామి స్నానాంగమాచమనం సమర్పయామి వస్త్రార్థమక్షతాన్ సమర్పయామి ఉపవీతార్థమక్షతాన్ సమర్పయామి గన్ధంసమర్పయామి పుష్పాణిసమర్పయామి ధూపం సమర్పయామి దీపంసమర్పయామి ఏతే గన్ధాక్షతపుష్పధూపదీపోత్తరీయాభరణాస్సర్వాలంకారాస్సర్వోపచారాః విష్వక్సేనాయనమః గుడఖణ్డాన్నివేదయామి తామ్బూలం సమర్పయామి మంత్రపుష్పం సమర్పయామి సువర్ణపుష్పంసమర్పయామి సర్వోపచారాన్సమర్పయామి ఇత్యాత్మనః పురతః కలశస్యదక్షిణపార్శ్వే విష్వక్సేనమభ్య

పాద్మే పుణ్యాహవిధేరదర్శనాత్ తన్త్రాన్తరేష్వపికథితమనుక్తం గ్రాహ్యమేవహి ఇతిపాద్మోక్త్యాభ్యుపగమన్యాయేన ఈశ్వరోక్తపుణ్యాహవిధిః ప్రయోగే పరిష్కృతః । సనువిష్ణుతిలక నారదాదిసంహితాసు

ర్చ్య తతః విష్వక్సేనస్యోత్తరారాధనంకరిష్యే ఇతిసంకల్ప్య పూర్వోక్తార్ఘ్యాది భిరభ్యర్చ్య విష్వక్సేనాయనమః యథాస్థానంప్రతిష్ఠాపయామీత్యుద్వాసయేత్ । అథాచార్యః దేశకాలౌసంకీర్త్యాస్మ వన ద్రవ్యశుధ్యర్థంస్వస్తిపుణ్యాహవాచనంకరిష్యే ఇతిసంకల్ప్య ఆత్మనః పురతోశోధితే భూతలేధాన్యపీఠంపరికల్ప్య తదుపరి సౌవర్ణంరాజతంతామ్రంవా కరకం సుగన్ధోదకపూరితం రత్నహాటక కూర్చ స్రగ్వస్త్ర పల్లవసంయుతం చన్దనాద్యుపలిప్తం నాళికేరశిరస్కం విన్యస్య కుంభస్యచతుర్దిక్షు చతురోమూర్తిపాన్విన్యస్య తేషుహస్తేషు ఓమ్ఆపః ఓమ్గన్ధాః ఓమ్సుమనసః ఓమ్అక్షతాః ఓమ్దక్షిణాః ఓమ్ దర్భాః ఏవంసాధకాన్ అభ్యర్చ్య ఓమ్ఆపస్సన్తు ॥ ఓమ్గన్ధాఃపాన్తు॥ ఓమ్సుమనసఃపాన్తు ॥ ఓమ్అక్షతాఃపాన్తు॥ ఓమ్దక్షిణాఃపాన్తు ॥ ఓమ్ దర్భాఃపాన్తు ॥ ఇతిప్రతివచనంప్రత్యుక్తే తత.కరకె ఓమ్ఓమ్ఓమ్ పరమధామావస్థిత మదనుగ్రహకామ్యయోద్యతావతారేహఃబిమత సిద్ధిద మన్త్రశరీరోమ్ నమోనమః ॥ సహస్రారహుంఫట్ ఓంనమో భగవతే సుదర్శనాయాగచ్ఛాగచ్ఛేతిసుదర్శనమావాహ్యఅర్ఘ్యాదిభిరభ్యర్చ్య మంత్రన్యాసంకృత్వా సాధకాన్ప్రతి ఓంభవద్భిరనుజ్ఞాతఃపుణ్యాహంవాచయిష్యే ఇత్యుక్త్వా వాచ్యతామితి ప్రతివచనం ప్రత్యుక్తే దర్భైఃకలశంస్పృశన్ ఓంభగవానేవ స్వశేషభూతేనమయా స్వకీయైరేవ కల్యాణతమైః ఔపచారిక సాంస్పర్శికాఽభ్యవహారిక్షై భోగైస్సవన పరిచ్ఛదాన్విత మాత్మానంప్రీతం కారయితుముపక్రమతే ఓంభగవతోబలేన భగవతోవీర్యేణ భగవతస్తేజసా భగవతః

పుణ్యాహవిధిరుక్తోఽపికథమీశ్వరోక్తఏవ గ్రాహ్యఇతిచేన్న పూర్వాచార్యైః శ్రీయామునాచార్య శ్రీభాష్యకారదేశికప్రభృతిభిః స్వీయసమయాచారగ్రంథేషు బహుధాప్రశంసితాసు రత్నత్రయమితి ప్రసి

కర్మణా భగవతఃకర్మకరిష్యామి । ఓమ్భగవాన్ పవిత్రం వాసుదేవః
పవిత్రం తత్పాదాపవిత్రం తత్పాదోదకంపవిత్రం ఓంతత్సత్ పుణ్యా
హం భవన్తోబ్రువన్తు పుణ్యాహమస్త్వితి ప్రతివచనం ఓమ్తత్సవితు
ర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమహి ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ।
ఓమ్నారాయణాయవిద్మహే వాసుదేవాయ ధీమహి తన్నోవిష్ణుః
ప్రచోదయాత్ । ఏకపదీద్విపదీత్రిపదీ చతుష్పద్యస్యపిపదసి నహిప
ద్యసే నమస్తే తురీయాయ దర్శతాయ పదాయ పరోరజసే అసా
పదోమాప్రపతల్ ఏషసాపరాప్రకృతి రేషతత్పరం బ్రహ్మ ఏషప్ర
భవ ఏషోవ్యయః ॥ ఏషఆత్మా చతుర్విధః సర్వజ్ఞస్సర్వదర్శీ సర్వే
శ్వర స్సర్వశక్తిస్సమృద్ధిమానగ్రంథిరన్యూన ఆద్యోవశీ స్వాధీనోఽ
నాదిరనన్తోవ్యపగతనిద్రాభయక్రోధతన్ద్రీవ్యపగతేచ్ఛాతమః క్లమ
వ్యాధినిర్దోషో నిరధిష్ఠో నిరవద్యః ఏవంభగవన్తం వాసుదేవ
మేవం విదుః యె నైవంవిదుః నతేవిదుః ఏషాకృతిరేషభగవాన్వాసు
దేవః ఏషాకృతిరేషభగవాన్సంకర్షణః ఏషాకృతిరేషభగవాన్ప్ర
ద్యుమ్నః ఏషాకృతిరేషభగవాననిరుద్ధః ఇత్యుక్త్వాశుద్ధిమన్త్రాన్పఠేత్ ।
శుద్ధయేస్తుపరోదేవో వాసుదేవోస్తుశుద్ధయె॥ సంకర్షణశ్శుద్ధయేస్తు
ప్రద్యుమ్నశ్చాస్తుశుద్ధయే ॥ శుద్ధయె స్త్వనిరుద్ధోఽపికేశవశ్చాస్తు
శుద్ధయె ॥ నారాయణోస్తువిశ్వేశ శ్శుద్ధయెసర్వకర్మసు ॥ శుద్ధయె
మాధవశ్చాస్తు సర్వలోకహితేరతః ॥ గోవిందశ్శుద్ధయెచాస్తు పర
మాత్మాసనాతనః ॥ శుద్ధయెవిష్ణురస్త్వాద్య శ్శుద్ధయెమధుసూధనః ॥
సర్వలోకహితోదేవ శ్శుద్ధయెస్తుత్రివిక్రమః ॥ వామనశ్శుద్ధయెచాస్తు

ణాసు సాత్వత పౌష్కరజయాఖ్యసంహితాసు అస్యాః సాత్వతార్థో
పపాదకత్వాత్ । యథా ॥ ఈశ్వరసంహితాయాం ప్రథమాధ్యాయె
శ్లో ॥ అతస్సాత్త్వతాదీశ్వరోక్తశాస్త్రాణాంమునిపుంగవాః ॥ సారభూతం

శ్రీధరోఽద్యాస్తుశుద్ధయె ॥ శుద్ధయేఽస్తుహృషీకేశః పద్మనాభోస్తు శుద్ధయె ॥ సదాదామోదరో దేవ శ్శుద్ధయేస్తుజగత్పతిః ॥ శుద్ధయెపద్మ నాభోస్తు శుద్ధయేఽస్తుసదాధ్రువః ॥ అనంతశ్శుద్ధయెచాస్తు శక్త్యా త్మాచాస్తుశుద్ధయె ॥ సర్వకర్మసుచైవాస్తు శుద్ధయెమధుసూదనః ॥ సదావిద్యాధిదేవోస్తు శుద్ధయెకపిల స్తథా ॥ శుద్ధయెవిశ్వరూపోఽస్తు శుద్ధయెఽస్తువిహంగమః ॥ క్రోడాత్మాశుద్ధయెచాస్తు శుద్ధయెబడబా ననః ॥ శుద్ధయెఽస్తుసదాధర్మ శ్చాస్తువాగీశ్వర స్తథా ॥ దేవఏకార్ణ వశయ శ్శుద్ధయెఽస్తునిరంతరం ॥ శుద్ధయెఽస్తుసదాధర్మః కూర్మఃపా తాళధారకః ॥ వరాహశ్శుద్ధయెచాస్తు నారసింహోఽస్తుశుద్ధయె ॥ అమృతాహరణశ్చాస్తు శుద్ధయెసర్వకర్మణామ్ ॥ శ్రీపతిశ్శుద్ధయె చాస్తు కాన్తాత్మాచాస్తుశుద్ధయె ॥ శుద్ధయెరాహుజిచ్చాస్తు కాలనేమి ఘ్నఏవచ ॥ పారిజాతహరశ్చాస్తు లోకనాథోఽస్తుశుద్ధయే ॥ సర్వ త్రశుద్ధయేచాస్తు దత్తాత్రేయోమహాప్రభుః ॥ న్యగ్రోధశాయీనాథ శ్చ శుద్ధయేచాస్తుసర్వదా ॥ ఏకశృంగతనుశ్చాస్తు వామనశ్చాపి శుద్ధయె ॥ త్రివిక్రమశ్శుద్ధయెఽస్తు శుద్ధయెఽస్తునరస్సదా ॥ నారా యణశ్శుద్ధయెఽస్తు హరిఃకృష్ణశ్చశుద్ధయె ॥ జ్వలత్పరశుధృగ్రామ శ్శు ద్ధయెఽస్తుధనుర్ధరః ॥ రామశ్చశుద్ధయెచాస్తు వేదవిద్భగవాం స్తతః ॥ శుద్ధయెఽస్తుసదాకల్కీ సర్వదోషక్షయంకరః ॥ శుద్ధయెఽస్తుసదా దేవః పాతాళశయనఃప్రభుః ॥ శుద్ధయెసంతుసర్వేషాం సర్వేసర్వత్ర సర్వదా । ఏతేసర్వేసదాదేవా శ్శాంతయేసన్తుపూజితాః ॥ బుద్ధయే పుష్టయేసంతు సిద్ధయేభక్తయేపిచ ॥ శివాయముక్తయెసంతు వృద్ధయె సర్వకర్మణామ్ ॥ మన్త్రాణాందేశికానాఞ్చ స్థానానామపిసర్వదా ॥

విశేషేణసాత్వతాధోఽపపాదకం ॥ ఈశ్వరాఖ్యమిదంతంత్రంసాక్షా త్సంకర్మణాచ్ఛ్రితం ॥ ఇత్యుక్తవచనానురోధేన ఈశ్వరోక్తప్రవపవ

పుత్రమిత్రకళత్రాణాం దాసీదాసగవామపి ॥ వేదశాస్త్రాగమాదీనాం వ్రతానామిష్టసంపదామ్ ॥ మనోరథానాంసర్వేషాం హితానాం సంతుసర్వదా॥ ఆయుష్యారోగ్యమేధానాం ధనధాన్యాదిసంపదామ్ ॥ పుణ్యానామణిమాదీనాం గుణానాం శ్రేయసామపి ॥ రాజ్ఞోజనపద స్యాపి యజమానస్యమన్త్రిణామ్ ॥ వైష్ణవానాంవిశేషేణ వరత్రిహిత మిచ్ఛతామ్ ॥ పంచకాలవిశుద్ధానాం సత్వస్థానాంశుభాత్మనామ్ ॥ స్వస్త్యస్తుచశివంచాస్తు శుభంచాపిపునఃపునః ॥ అవిఘ్నమనిశంచా స్తు దీర్ఘమాయుష్యమస్తునః ॥ సమాహితంమనశ్చాస్తు సంపదశ్చో త్తరోత్తరమ్ ॥ పుణ్యాహంశుద్ధయేచాస్తు వాసుదేవాదిమూర్తయః॥ శంఖచక్రగదాపద్మ యుక్తస్సర్వేశ్వరేశ్వరః ॥ ప్రీయతాంభగవాన్దే వో లాంగలీప్రియతాంసదా॥ ప్రద్యుమ్నఃప్రీయతాంనిత్య మనిరుద్ధస్సు రేశ్వరః ॥ నారాయణస్సురేశోఽస్తు కర్మణాంపూరణాయచ ॥ న్యూ నాధికానాంశాన్త్యర్థం ప్రీయతాంప్రీయతాంవిభుః ॥ ఓమ్కర్మణః పుణ్యాహం భవన్తోబ్రువన్తు ॥ కర్మణె స్వస్తిభవన్తోబ్రువన్తు ॥ కర్మణః ఋద్ధింభవన్తోబ్రువన్తు ॥ ఇత్యుక్త్వా ॥ పుణ్యాహంకర్మణోస్తు స్వస్తి కర్మణోఽస్తు ॥ కర్మఋధ్యతాం ఇతిసాధకైః ప్రతివచనం గృహీత్వా కరకవామపార్శ్వే సాక్షతమర్ఘ్యపాత్రం విన్యస్య ఓమ్శాన్తిరస్తు ఓంపుష్టిరస్తు ఓంతుష్టిరస్తు ఓంఅవిఘ్నమస్తు ఓంఆయుష్యమస్తు ఓం ఆరోగ్యమస్తు ఓంఐశ్వర్యమస్తు ఓంశివంకర్మాస్తు ఇతికరకజలం కూర్చేనఅర్ఘ్యపాత్రేకించిత్కించిన్నినీయసాధకహస్తాద్దర్భాన్గృహీ త్వా తాన్కరకోపరివిన్యస్య అర్ఘ్యపాత్రజలం కరకోదకేనసంయోజ్య తేనకలశస్థపవిత్రోదకేన ఓమ్శతధారం సహస్రధార మపరిమితధార

గ్రాహ్యాః కిన్తువాసుదేవాఖ్యపుణ్యాహం వాచయేద్దేవసన్నిధౌ। మాను షంయదిపుణ్యాహం మందిరంశూన్యతాంవ్రజేత్ । ఇత్యుక్తవిష్ణుతిలక

మచ్ఛిద్ర మనంత మపరిమిత మరిష్ట మచ్యుత మతుయం పరమంప విత్రం భగవాన్వాసుదేవః పునాతు॰స్థానానిదేశాని సహస్రబాహుర్వ రేణ్యానామా విరజాంసినామా తేభ్యోనమస్తే మధుసూదనాయతత్రా భిమానం సరిరక్షన్తం తచ్ఛంయోరావృణీమహే గాతుంయజ్ఞాయ గాతుంయజ్ఞపతయె దైవీస్స్వస్తిరస్తునః స్వస్తిర్మానుషేభ్యః ఊర్ధ్వంజిగాతు భేషజమ్ శన్నోఅస్తుద్విపదె శంచతుష్పదె ఓమ్శాన్తిశ్శాన్తిశ్శాన్తిః ఇతిమన్త్రత్రయేణదర్వ్యాత్మానంచ ప్రోక్షయేత్ ॥ ఇతి కౌశికకులతిలక మహీశూరరాజధానీవిద్యోతమాన శ్రీ ప్రసన్న కృష్ణారాధకేన ఫణిపురం కేశవభట్టాచార్య తనుజన్మనా రంగస్వామిభట్టాచార్యేణ విరచితః వాసుదేవ పుణ్యాహ ప్రయోగః సమాప్తః

శ్రియై నమః

పరతంత్రపీఠలక్ష్మ్యారాధనవిధిః.

నమస్తేసింధుసంభూతె నమస్తేపద్మసంభవె ।
నమస్సరోరుహావాసె నారాయణకుటుంబిని ॥

అథదేశికః కృతాహ్నికః శ్రీమందిరమాసాద్య పాణిపాదంప్ర క్షాళ్య ద్విరాచమ్యాష్టాంగంప్రణమ్య ద్వారపార్శ్వంగత్వా జ్ఞానా దిమంత్రషట్కేన షడంగన్యాసం తాళత్రయంచకృత్వా వాయుమం

సంహితా వచనానుసారేణ పరార్థయజనె వాసుదేవపుణ్యాహవిధి రేవావశ్యమనుసరణీయఇతి సిద్ధాంతః ॥

)ణ కవాటముద్ఘాట్య దేవప్రతేనసామాన్యప్రణవేనవా దక్షిణాం
ణాంతఃప్రవిశ్య పద్మప్రియేతిసాష్టాంగంప్రణమ్య దీపమంత్రేణనిత్య
గన్ప్రదీప్య శ్రీగాత్రాన్నిర్మాల్యాన్యపనీయ తైస్సుముఖీమలంకృ
ప్రణమ్య గర్భగేహమర్ఘ్యపాత్రాదీనిచ విశోధ్య ఉశీరవంశ
ర్చేన శ్రీమంత్రేణ శ్రీగాత్రంసమ్మృజ్య తేనైవమంత్రేణ గంధో
కేనసంక్షాళ్య ప్లోతేనాంగాంబునిర్మార్జ్య ధౌతవస్త్రాదినాపరిసాద్య
ధపుష్పధూపదీపై గర్భమందిరద్వార దక్షిణవామపార్శ్వ
గాః ఓం-చండ్యైనమః ఓం-ప్రచండ్యైనమః ముఖమంటపద్వారే
శైవ ఓం-బలాకిన్యైనమః ఓం-వనమాలిన్యైనమః విమానే ఓం-
వె ప్రాసాదరూపిణె హుంఫట్స్వాహా విమానస్యచతుర్దిక్షు ఓం
ష్ట్యైనమః ఓం-పుష్ట్యైనమః ఓం-సావిత్ర్యైనమః ఓం-వాగ్దేవ్యై
మః ఆగ్నేయ్యాదికోణేషు ఓం-వైనతేయాయనమః ప్రథమావరణే
మేశానాంతరే ఓం-సుముఖ్యైనమః ముఖమంటపస్యపురతః ఓం
క్షార్యాయనమః ఇతిపరిచర్యాపరైరన్యైర్వాపరివారార్చనేకృతె
పార్శ్వే సవ్యేతరె స్వాసనె స్వస్తికాసనేన వోపవిశ్య బహిస్తూర్యా
వాద్యఘోషెప్రవర్తితె తిరస్కరణ్యాద్వారం నిచ్ఛిద్రమాచ్ఛాద్య
స్త్రమంత్రేణ అస్త్రముద్రయా దిగ్బంధనంకృత్వా ఆత్మనః పరి
స్తేజోగ్నిప్రాకారమంత్రాభ్యామగ్నిప్రాకారమారచయ్య సుదర్శన
ంత్రేణాకాశె చక్రముద్రాంప్రదర్శ్య ప్రాణాయామత్రయంకృత్వా
షణాదిప్లావనకం తత్వసంహారోత్పాదనెవిధాయ అస్త్రమంత్రేణ
రావిశోధ్య ఓం-ఓం-ఓం-శ్రీం-ఓం-ఓం-హ్రీం-ఓం-ఓం-శ్రీం-ఓం-

వీరలక్ష్మీఇత్యత్ర ॥ ఈశ్వరసంహితా ॥ శ్రీవత్సగాయోగలక్ష్మీ
గలక్ష్మీస్తుపార్శ్వగా। వీరలక్ష్మీఃపృథక్స్థానె స్వాతంత్ర్యేణపరితి
తా। ఏవమన్యాస్తుదేవీషు రూపత్రయముదాహృతం। యోగల

ఓం-స్వాం-ఓం-ఓం-హాం-ఓం-ఇతిసృష్టిసంహారస్థితిప్రకారేణకరాంగు
ళిషు హృదయాద్యస్త్రాంత మంత్రైరంగుష్ఠాదికనిష్ఠాంతం-ఓం-తేజసే
ఫడితి ॥ నేత్రమంత్రేణ నఖముఖేషు-ఓం-ఆదిత్యప్రతిమాయ మా
యారూపిణె హుంఫట్స్వాహేతి పద్మమంత్రేణ కరతలయోః ఏవం
కరన్యాసం సృష్ట్యాదినావినా ఓం-ఓం నమఇత్యాదిప్రకారేణ మం
త్రవర్ణైరేవ హృదయాదిషడంగన్యాసం పునఃహృదయాద్యంగమం
త్రన్యాసంచ కృత్వా పద్మమంత్రేణ పద్మముద్రాంబధ్వా లక్ష్మ్యా
దాత్మ్యమాత్మన్యనుసంధాయ గంధాదిచతుర్భిస్తత్తన్నామభిః ప్రణ
వాదినమోంతైర్దేహావిన్యస్తమంత్రైరభ్యర్చ్య మానసయాగంకు
ర్యాత్ ॥ యోగసంపుటముద్రాంబధ్వా అక్షగ్రామంమనస్యుపరతం
కృత్వా మనఃబుద్ధౌ బుద్ధింజ్ఞానగోచరే శ్రియినిక్షిప్య హృదయే యో
గాసనమనుచింత్య శశిసూర్యాఖ్యకమలద్వయ సంపుటస్థ వాగ్భ్రమరీ
నాదావసాన గగనవర్తి భగవచ్ఛ్రీవత్సాత్ । ఓం-ఓం-హ్రీం-హ్రీం
పరమధామావస్థితె మదనుగ్రహాభియోగోద్యతావతారె ఇహాభిమత
సిద్ధిదె మంత్రశరీరె ఓం-హ్రీం-నమోనమః ఇతిమంత్రేణ యోగాస
నాబ్జె శ్రియమావాహ్య ॥ శ్లో ॥ పద్మాసనేనోపవిష్టాం పుల్లపద్మోదర
ప్రభాం । సర్వలక్షణసంపన్నాం సర్వాలంకారభూషితాం ॥ చర
ద్విరేఫపటల సమాక్రాంతాలకావళిం । విలసద్రత్నఖచిత కిరీటపరి
శోభితాం ॥ అర్ధచంద్రలలాటస్థరాజమానలలాటికాం । ప్రబుద్ధోత్ప
లవిస్తీర్ణ లోచనాంసుస్మితాననాం ॥ కటాక్షైఃకరుణాపూర్ణైర్జగ
దాప్యాయకారిణీం । దర్పణోదరసంకాశ విలసద్గండమండలాం ।

శ్రీభోగలక్ష్మ్యౌ దేవేనసహపూజనం । వీరలక్ష్మీపృథగ్గేహపూజయే
తద్యథావిధి ॥ కిన్తు ॥ దేవ్యాఃశ్రియాదయశ్చాపి సంపూజ్యాఃపరివార
వత్ ॥ ఇతిమన్త్రసిద్ధాంతప్రతిపాదక పాద్మవచనబలాత్ పాద్మతన్త్రి

ప్రస్ఫురన్నాసికావంశ ముక్తికాంభ్రూలతోజ్జ్వలాం। ముక్తాఫలాభ
రదనాం విలసద్విద్రుమాధరాం॥ రత్నతాటంకవిలసత్కర్ణద్వయమ
నోహరాం। పూర్ణచంద్రప్రతీకాశ వదనాంకంబుకంధరాం। రత్న
గ్రైవేయకోపేతాం మాంగళ్యమణిభూషితాం॥ చతుర్భుజాంపీవ
రాంసాం ముక్తాహారైశ్చభూషితాం। విచిత్రకంచుకేనాఢ్యాం నానా
భూషావిభూషితాం॥ ముఖ్యదక్షిణహస్తేన భీతానామభయప్రదాం।
సవ్యేనపాణిపద్మేన శ్రితానాంవరదాయినీం। పశ్చాద్దక్షిణహస్తేన
పద్మకుట్మలధారిణీం। తథావిధేనవామేన దధానాం ఫుల్లపంకజం।
మణికంకణకేయూర నానారత్నాంగులీయకైః। మండితాందివ్యవ
సనాం మేఖలాద్యైరలంకృతాం। విచిత్రమణిమంజీర విలసత్పాదప
ల్లవాం। దివ్యగంధానులిప్తాంగీం దివ్యమాల్యవిభూషితాం। పూర్ణేం
దుఅయుతతుల్యాభాం సౌందర్యామృతవారిధిం। ఏవంధ్యాత్వా నభ
స్థసహస్రదళమండిత పుండరీకాద్బ్రహ్మరంధ్రేణ హృదయాలయం శ్రీ
మూర్ధ్ని నిపతతా గంగామృతేన అర్ఘ్యపాద్య ఆచమనీయాని సం
కల్ప్య సంకల్పిసిద్ధైరమృతమయైరంబరాత్పతద్భిస్నానంస్పర్శకాదిలక్షణైః
భోగైః శ్రియం ముదితామనుచింత్య భోగదానమంత్రేణ మనసా
ధ్యానంపమర్ప్య సన్నిధిసన్నిరోధసామ్ముఖ్యాని తత్తన్ముద్రాదర్శన
పూర్వకం ప్రార్థ్య స్వదేహవచ్ఛ్రియాం శ్రీమంత్రాంగ మంత్ర
న్యాసాకృత్వా భోగదానమంత్రేణార్ఘ్యపాద్యాచమన పుష్పమా
ల్యానులేపన ధూపదీపసమర్పణ అష్టాంగప్రణామ జయఘోషాన్
సాదరం మనసాకృత్వా॥ శ్లో॥ స్వాగతంతవపద్మాక్షి సన్నిధిం భజ

నిష్ఠానాంసార్థక్యేన పేరలక్ష్మ్యారాధన ప్రసక్త్యభావేపి సమయా
నురోధేన తత్రతత్రస్థితస్యాస్వదంత్రపేరలక్ష్మ్యారాధనస్య॥ శ్లో॥ అతి
మూర్తేరివభవేత్పరివారప్రకల్పనం। చతుర్థస్నపనంకుర్యాదుత్స

మేంబుజే। గృహాణమానసీంపూజాం యథార్థపరిభావితామితివి
జ్ఞాప్య సుప్రసన్నాం ప్రసాదాభిముఖీం శ్రీంవిజ్ఞాప్య శ్రీంసుగంధతైలే
నాభ్యజ్య ఉద్వర్తనపూర్వకం గంధోదకేన సంస్నాప్య ధౌతవస్త్రే
ణాంగాంబునిర్హృత్య సువస్త్రాది సురభిముద్రాదర్శనాంతంకృత్వా
అంజలిం సౌవర్ణపుష్పైస్సంపూర్య తత్రపద్మార్కేందుశతప్రభాం
శ్రియం శ్రీమంత్రేణావాహ్య తమంజలిం శ్రీమూర్ధ్ని ప్రక్షిప్యార్ఘ్యం
సమర్ప్య పునఃపుష్పాంజలిం పుష్పాంజలిమంత్రేణ పాదయోః ప్రకీర్య
సఘంటానాదం సంఖ్యాహీనం యథాశక్తి శ్రీమంత్రం జపేత్॥ భగ
వదారాధనోక్తవత్పాత్రపరికల్పనాది యోగాసనకల్పనాంతంకృత్వా
బహుబేరే పరమవ్యోమస్థ భగవచ్ఛ్రీవత్సాత్పూర్వోక్తావాహన
మంత్రేణ హిరణ్యవర్ణామితి ఋచాచ యథావిధ్యావాహనం ఏక
బేరేతు సుగంధలిప్తమంజలిం పుష్పైస్సంపూర్య తమంజలిం పూర్వో
క్తావాహనమంత్రాభ్యాం బింబమూర్ధ్ని ప్రక్షిప్య ॥ శ్లో॥ సామ్ము
ఖ్యంకురుకల్యాణి సర్వదా సర్వకామదే। ద్రవ్యమంత్రక్రియాభక్తి
శ్రద్ధాహీనంసహస్వమే। ఇతిసమ్ముఖీముద్రాదర్శనపూర్వకంప్రా
ర్థ్య ప్రతిమాముద్రాం సన్నిధిసన్నిరోధ సంస్తంభస్థాపనముద్రాశ్చ
దర్శయిత్వా పూర్వవల్లక్ష్మీంధ్యాత్వా బింబేకరన్యాసంవినా శ్రీ
మంత్రన్యాసం అంగమంత్రన్యాసంచ కృత్వా కమలముద్రాంప్రదర్శ్య
పుష్పాంజలిమంత్రేణ పుష్పాంజలింసమర్ప్య ॥ శ్లో॥ క్షీరోదతనయే
దేవి వాసుదేవప్రియేంబుజే॥ త్వాంభక్త్యా పూజయామ్యద్య భోగై

వంచాపి దేవవత్॥ ఇతిభగవదారాధనవిధిసాధారణ్యేన పాద్మప్రతి
ష్ఠావిధ్యుక్తవచనమనుసృత్య వీరలక్ష్మ్యారాధనేపి అనుష్ఠేయతయా
తత్రతత్రపాద్మోక్త భగవదారాధనప్రక్రియాయామపి గ్రహణమితివి
మర్శః॥

రర్ఘ్యాదిభిఃక్రమాత్ ॥ ఇతివిజ్ఞాప్య లబ్ధాజ్ఞః ॥ తామ్మఆవహ+పురుషానహం ఇత్యాసనం । అశ్వపూర్వాంరథమధ్యాం+జుషతాం ఇతి ॥ మూర్ధ్న్యేకవారమర్ఘ్యం తేనైవమంత్రేణ పాదయోర్ద్వివారం పాద్యం కాంసోస్మితాం+శ్రియంఇతి త్రివారమాచమనంసమర్ప్య చంద్రాంప్రభాసాం+వృణేఇతి ఫలాద్యుపహారాన్ ఆర్ద్రాంపుష్కరిణీం+మమావహ ఇతిదధిమధుపయోమయం మధుపర్కంనివేద్య పరివారానర్చయేత్ ॥ యోగాసనాబ్జప్రాగాదిదళచతుష్టయే ॥ ఓం వాసుదేవాయనమః ఓం-సంకర్షణాయనమః ఓం-ప్రద్యుమ్నాయనమః ఓం-అనిరుద్ధాయనమః ఆగ్నేయాదిదళచతుష్టయే ఓం-గుగ్గులాయనమః ఓం-కరండాయనమః ఓం-దమకాయనమః ఓం-శలలాయనమః దళానాంబాహ్యతః ప్రాగాదిక్రమేణ ఓం-రత్యైనమః ఓం-సరస్వత్యైనమః ఓం-భూమ్యైనమః ఓం-ప్రీత్యైనమః ఓం-కీర్త్యైనమః ఓం-శాంత్యైనమః ఓం-పుష్ట్యైనమః ఓం-తుష్ట్యైనమః దక్షిణపార్శ్వే ఓం-పద్మనిధయేనమః వామే ఓం-శంఖనిధయేనమః పునఃప్రాగాదితః ఓం-భ్నం-ధనదాయనమః ఓం-మ్లూం-మాణిభద్రాయనమః ఓం-జృం జృంభలాయనమః ఓం-న్రీం-నళకూబరాయనమః ఓం-ప్లుం-పూర్ణాయనమః ఓం-ఛ్లూం-చలేంద్రాయనమః ఓం-క్లాం-కలిప్రజేనమః ఓం చులాం-శిబికుండలాయనమః దక్షిణపార్శ్వే ఓం-రత్యాదిభ్యోనమః ప్రాగ్దళే ఓం-ఛ్రీం చింతారత్నాయనమః పద్మస్యపురతః ఓం-శ్రుం-బలాయైనమః ద్వితీయావరణే ఓం-ఇంద్రాయనమః ఓం-అగ్నయే

మానసయాగమితి ॥ అనాదికాలతః అంతర్వాసనా బహిర్వాసనా ఇతిద్వివిధవాసనాయుక్తస్య జీవస్య అంతర్వాసనాఽపనోదార్థం అంతర్యాగః బహిర్వాసనా అపనోదార్థం బహిర్యాగః ॥ తదుక్తంలక్ష్మీతంత్రే ॥ వాసనాద్వివిధాప్రోక్తా బాహ్యాభ్యంతరహే

నమః ఓం-యమాయనమః ఓం-నిర్ ఋతయేనమః ఓం వరుణాయన
మః ఓం-వాయవేనమఃఓం-సోమాయనమః ఓం-ఈశానాయనమః తృ
తీయావరణె ప్రాగాదిదిక్చతుష్టయె ఓం-బలాకిన్యైనమః ఓం-వనమా
లిన్యైనమః ఓం విభీషిణ్యైనమః ఓం-శాంకర్యైనమః తురీయావరణె
ఐశాన్యే ఓం-పుష్పధారిణ్యైనమః ప్రథమాదితృతీయాన్తావరణ ద్వా
రపాశ్వేర్ణిషుక్రమేణ ఓం-కల్పకాయనమః ఓం-పారిజాతాయనమః
ఓం-హరిచందనాయనమః ఓం-సంతానాయనమః ఓం మన్దారాయనమః
ఓం బిల్వాయనమః తురీయావరణె పరితః ఓం దివ్యసదస్యైనమః ఇతి
శతపత్రసమాకులం పక్షిసంఘాతాళికులస్వన మనోరమాం సరసీంచ
గంధపుష్పధూపదీపైస్సంపూజయేత్ ॥ ఇతిమన్త్రాసనం ॥ అథస్నానా
సనం ॥ శ్రియఃపాదౌ వ్యత్యస్తహస్తాభ్యాం గృహీత్వా ॥ శ్లో ॥ స్ఫుటీ
కృతంమయాదేవి ఇదంస్నానాసనంమహత్ ॥ ఆసాదయాశుస్నానా
ర్థం మదనుగ్రహకామ్యయా । ఇతిప్రార్థ్య స్నానబేరం సన్నిధాప్య

తుజా । నిర్ణదత్యాన్తరాన్సర్వా మానసోయాగఉత్తమః । బాహ్య
శుద్ధివిశుద్ధ్యర్థం బాహ్యయాగోవిధీయతె । ఇతి.

సన్నిధిసన్నిరోధసామ్ముఖ్యానీతి ॥ లక్ష్మీతంత్రె ॥ సన్నిధిం సన్ని
రోధంచ సంస్తంభంస్థాపనంతథా ॥ క్రమశోన్ముద్రాశ్చతుష్కంతు
మనసాసమ్యగాచరేత్ ॥ ఉత్తానౌపంహతౌపాణీ కృత్వాంగుష్ఠద్వయే
నతు ॥ స్వాంస్వాంకనిష్ఠికాంమృజ్యాత్ సన్నిధీకరణంతుతత్ ॥ అనా
మయోర్మధ్యమయోః కుర్యాదున్మార్జనంతతః । సంస్తంభసన్ని
రోధౌచ ద్వావేకృతౌభవతస్తదా । కృత్వాచతస్రుభిర్ముష్టి మంగులీభిః
కరద్వయె ॥ తిర్యక్సంముఖీకృత్యాన్యసేన్ముష్టిద్వయోపరి ॥ అంగుష్ఠ
ద్వితయంతత్ర సంస్థాపనమిదం భవేత్ ॥

తత్రమూలబేరస్థ శక్త్యైకదేశమావాహ్య భోగదానమంత్రేణ పాదు కేసమర్ప్య ఇదంవిష్ణుః+సురె త్రీణిపదా+ధారయన్ ఇతిపాదుకా రోహణం విజ్ఞాయ ఉత్తిష్ఠబ్రహ్మణస్పతే+నవః ఇతిసాధకైస్సాకం స్నానబింబముద్ధృత్య భద్రంకర్ణేభి+యదాయుః—ఇత్యర్ధమంట పస్థ స్నానపీఠంగమయిత్వా అశక్తౌభగవద్రూపేణ ఘృతారోపంకృత్వా అర్ఘ్యపాద్యాచమనీయాని సమర్ప్య తద్విష్ణోఃపరమంపదం+ తతం ఇతిదన్తధావనమ్। తద్విప్రాస+పదం ఇతిజిహ్వానిర్లేఖనం కృత్వా భోగదానమంత్రేణ ఆచమనోదకేన గండూషంసమర్ప్య శ్రిగాచుర్ణ్యా తేనైవోదకేన ముఖంసంక్షాళ్య వస్త్రేణముఖంసంమృజ్య స్నానశాటకంసమర్ప్య ముఖవాసంసమర్ప్య తైలసమర్పణాది సహస్రధారాస్నాన ప్రార్థనాన్తోవిధిస్సమానః। అశక్తౌభగవత్స్నానశేషె శైవస్నానం। విష్ణుగాయత్రీత్యత్ర శ్రీగాయత్రీప్రార్థనాయాం దేవదేవేత్యత్ర లింగవివరిణామః శ్రీసూక్తేన సహస్రధారయా కుంభేనవా స్నానమన్యత్సమానం ॥ ఇతిస్నానాసనం ॥ మూలబింబా ఉపైతు మాం+దదాతుమె ఇతిధౌతవస్త్రేణాలంకృత్వా ఆచమనంసమర్ప్య

॥ శ్లో ॥ దేవదేవప్రియేదేవి సర్వభూతహృదిస్థితె। అలంకారాసనం హృద్యం సర్వాశ్రయమితాయమె ॥ ఇతిప్రార్థ్య పాదుకెసమర్ప్య అలంకారాసనె సుఖాసీనాంమత్వా అర్ఘ్యపాద్యాచమనాని సమర్ప్య సూర్ధార్ణసందివ ఇత్యగరుధూపేన కేశాన్విశోష్య గంధద్వారాం+

మధుపర్కమితి ॥ కపింజలె ॥ మధుక్షీరంచదధ్యాజ్యం మధుపర్కమితిస్మృతం ॥ ఏకైకంయోస్థమాత్రంస్యా త్తదర్ధంవానివేదయేత్ ॥ ఏకాంగంవాస్వమస్తంవా మధుపర్కంసలోపయేత్ ॥ లక్ష్మీతంత్రె ॥ అలాభేతుఘృతాదీనాం దధికేవలమేవవా ॥ అగ్నిమీళేతి మంత్రేణ మధుపర్కంనివేదయేదితి ॥

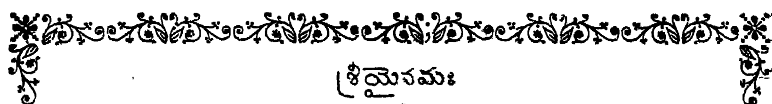
శ్రియమితి చందనేనాలిప్య క్షుత్పిపాసా+గృహాత్ - ఇతిరత్నమకుట హారాంగద వలయమేఖలాదామ మంజీర రత్నతిలకాది భూషణైః మనసఃకామ+శ్రయతాంయశఇతి మాలాభిశ్చ శ్రియంభూషయిత్వా శ్రీగాయత్ర్యా నయనయోరంజనం సమర్ప్య వ్యాహృత్యాదర్పణం ప్రదర్శ్య కర్దమేన+మాలినీమితిధూపం ఆపస్సృజన్తు+మేకులే ఇతిదీపం నీరాజనంచసమర్ప్య సోమంరాజానమితి మాత్రాం సోదక మాచార్యాయ ప్రతిపాద్య యవనికామపనీయ తూర్యాదివాద్యా న్యాఘోష్య నృత్తగీతస్తోత్రాదిభిః శ్రియంపరితోష్య ॥ శ్లో ॥ క్షీరోద తనయేదేవి కమలేపద్మసంభవే । భోజ్యాసనముపాగమ్యాహ్యాతులాం ప్రీతిమాశ్రయేతిప్రార్థ్య దేవింభోజ్యాసనస్థాం విభావ్య ఆర్ద్రాం యఃకరణీం+మమావహేతి యథావిధ్యభ్యవహారికాన్నివేద్య కృ తాంజలిర్వినయావనతః దేవిసుభుక్తాసీతిపృష్ట్వా తాంబూలం తారిక యానివేదయేత్ ॥ ఇతి భోజ్యాసనం ॥ తామ్మఆవహ+నహాంఇతి ప్రణమ్యోత్థాయ బద్ధాంజలిః నమామిదేవిలోకానాంజనయిత్రీబ్జ సంభవే ఇతిస్తుత్వా శ్రీమన్త్రంజపేత్ । స్వాసనేసముపవిశ్య త్రిఃప్రా ణానాయమ్య దేశకాలౌసంకీర్త్య శ్రీసమారాధనాంగం శ్రీమన్త్రజపం కరిష్యే ఇతిసంకల్ప్య మూర్ధ్ని ఓం-అంకణాయనమః ముఖె ఓం- గాయత్ర్యైనమః హృదయె ఓం శ్రియైనమః ఇతిఋష్యాదిన్యాసం ప్రాగ్వత్కరన్యాసం హృదయె ఓం ఓం నమః శిరసి-ఓం శ్రీంనమః శిఖాయాం ఓం-హ్రీంనమః బాహ్వోః ఓం-శ్రీంనమః నేత్రయోః

ప్రాపణంతర్పణఇతి ॥ సంహితాన్తరె । ఫలపక్వరసాదీని భ క్ష్యభోజ్యాదిసంయుతం । మధురాదిరసోపేతం ప్రాపణంసముదాహృ తం ॥ అపక్వైరతిపక్వైశ్చ సుపక్వైర్జలపక్వకైః । పానీయైరిక్షుశకలై నారికేళజలైరపి ॥ ఏతైస్తుతర్పయేద్దేవం తర్పణంసముదాహృతం ॥

ఓం-స్వాంనమః-శిరఃపరితః-ఓం-హారినమః ఇతిషడంగన్యాసంచకృత్వా ఓం రాంనమఃపరాయకాలానలాత్మనేఇతి అగ్నిప్రాకారమంత్రేణ దిగ్బంధనంకృత్వా పద్మగర్భనిభాంకాన్తా మసితాయతలోచనాం॥ స్ఫురత్కటక కేయూర హారకుండలమండితాం॥ గంభీరనాభింత్రివలి విభూషితతనూదరాం॥ సుకర్కశదృఢోత్తుంగ పీనవృత్తఘనస్తనీం॥ చరద్ద్విరేఫపటల సమాక్రాన్తాలకావళిం॥ ఆరక్తాధరబింబాంచ వంశముక్తాఫలద్విజాం। అర్ధచంద్రలలాటస్థ రాజమానలలాటికాం। సర్వలక్షణసంపన్నాం కృష్ణకుంచితమూర్ధజాం। విష్ణువామభుజాశ్లిష్టాం తదన్తస్థకరాంబుజాం। వామేనబాహునా దివ్యాంవహన్తీంపుష్పమంజరీం। అర్ధస్వస్తికసంలీనాం ధ్యాయామి హరివల్లభాం॥ ఇతిధ్యాత్వా చక్రముద్రాం పద్మముద్రాంచప్రదర్శ్య అష్టోత్తరశతమష్టావింశతి మష్టౌవా యథాశక్తి జప్త్వా ప్రణవేనజపముపసంహృత్య సపుష్పముదకమాదాయ పుణ్డరీకాక్షదయితే మన్త్రమూర్తేసనాతని। గృహాణాస్మిన్జపందేవి మమదీనస్యశాశ్వతెఇతి శ్రీమంత్రసహితం శ్రియఃపురతోవిసృజ్య స్వాసనమన్త్రేణప్రోక్ష్య యథావిధి కార్యప్రదానంకుర్యాత్ ॥

ఇతి కౌశికకులతిలక మహీశూరరాజధానీవిద్యోతమాన శ్రీ ప్రసన్న
కృష్ణారాధకేన ఫణిపురం కేశవభట్టాచార్య తనుజన్మనా
రంగస్వామిభట్టాచార్యేణ విరచితః వాసుదేవ
లక్ష్మ్యారాధనప్రయోగః సమాప్తః

పద్మముద్రామితి ॥ పాద్మేద్వావింశె॥ ప్రసార్యకరజాన్వాక్ మణిబన్ధౌసమేత్యతౌ। అన్తఃప్రవిశ్యచాంగుష్ఠౌ తయోఃపృష్ఠమనుస్పృశేత్। ప్రసారయేత్పద్మముద్రా మాసనేతుప్రదర్శయేత్

శ్రీమైనమః

పురుషసూక్తారాధనవిధిః.

యథోక్తవిధినాకర్తుమశక్తానాంరమాపతేః ।
పూజనంకారిణాంతుష్ట్యైప్రయోగఃపరిలిఖ్యతే ॥

పూజకః కాల్యంకర్మ యథావిధి నిర్వర్త్య భగవదాలయమాసాద్య గోపురాద్బహిః పాణిపాదంప్రక్షాళ్య ద్విరాచమ్య ప్రదక్షిణప్రణామగణంకృత్వా గర్భమన్దిరద్వారమాసాద్య ఓమ్జ్ఞానాయనమః ఓమ్బలాయస్వాహా ఓమ్వీర్యాయవషట్ ఓమ్ఐశ్వర్యాయహుమ్ ఓంతేజసేఫట్ ఓంశక్త్యైవౌషట్ ఇతిషడఙ్గన్యాసమాత్మనః కృత్వా తాళత్రయంవిధాయ ఘణ్టాచాలనపూర్వకం ఓమ్ యం వాయవే నమః ఇతికవాటముద్ఘాట్య ప్రణవేన దక్షిణాఙ్ఘ్రిణాన్తఃప్రవిశ్య జితంతేపుణ్డరీకాక్ష నమస్తేవిశ్వభావన ॥ నమస్తేఽస్తుహృషీకేశ మహాపురుషపూర్వజేతి పుణ్డరీకాక్షవిద్యయా భగవన్తంప్రణమ్య ఓమ్ రంజగజ్జ్యోతిరూపాయనమః ఇతిదీపాన్ప్రజ్వాల్య భగవద్బింబాన్నిర్మాల్యమాల్యాన్యపనీయ శుచిస్థానేనిధాయ గర్భగేహం మార్జనా

శ్రియాదీనాంచసర్వాసాం దేవీనాంచతురానన । ప్రోక్తాకమలముద్రాసాసర్వకామఫలప్రదా ॥

సురభిముద్రా ఇతి ॥ పాద్మేముద్రాలక్షణే ॥ అంగుష్ఠేద్వేకనిష్ఠేద్వే తథాస్యాత్తర్జనీద్వయం । శిష్టంప్రసారయేద్బ్రహ్మన్నంగులానికరద్వయో । మధ్యమాందక్షిణకరేఽనామికాంచతథేతరే । సంహత్యప్రసరేచ్ఛేషం కరయోరుభయోరపి । జ్ఞేయాసురభిముద్రాసా యాగద్రవ్యవిశోధనీ ॥

దినా విశోధ్య అర్ఘ్యాదిపాత్రాణి విష్ణుగాయత్ర్యా ప్రోక్ష్య ఉశీ రవంశకూర్చేన మూలమంత్రేణ దేవగాత్రం సంమృజ్య తేనైవమం త్రేణ గన్ధోదకేనసంప్రోక్ష్య ప్లోతేనాఙ్గామ్బునిర్హృత్య ధూపసురభిత ధౌతవస్త్రద్వయాదినా యథాపూర్వమలంకృత్వా గన్ధపుష్పధూపదీ పైర్గర్భగేహద్వారదక్షిణవామపార్శ్వయోః ఓమ్ చ్రోం చండా యనమః ఓమ్ వృం ప్రచండాయనమః మధ్యే ఓమ్ భూతేభ్యోనమః ॥ ఇత్యభ్యర్చ్య తిరస్కరిణ్యా గర్భగేహద్వారం నిచ్ఛిద్రమాచ్ఛాద్య దేవస్యదక్షిణపార్శ్వే బ్రుసీంకూర్మాసనంవానిక్షిప్య మూలమం త్రేణప్రోక్ష్య అస్త్రమంత్రేణ ఛోటికాంకృత్వా ఓమ్ వృం ధృం ఆధా రశక్త్యైనమః ఇతిపుష్పైరభ్యర్చ్య తత్రస్వస్తికేన పద్మాసనేనోపవిశ్య వాద్యఘోషే వేదఘోషేచ ప్రవృత్తే అస్త్రమంత్రేణ సర్వదిశోబ ధ్నామీత్యస్త్రముద్రయా స్వపరితోదిగ్బన్ధనంకృత్వా ఓమ్ రాన్నమః పరాయకాలానలాత్మనేనమః ఇత్యగ్నిప్రాకారమంత్రేణ అగ్నిప్రాకార ముద్రయాచ అగ్నిప్రాకారంస్మృత్వా ఓమ్ నమస్సుదర్శనాయేత్యా కాశే చక్రముద్రాంబధ్వా ప్రాణాయామత్రయంకృత్వా యోగము ద్రాంబధ్వా నాభికందేవేద్యాకారం యమితివాయుబీజంధ్యాత్వా త జ్జేనధూమ్రవాయునా ఆత్మస్థం తమోవర్ణంపాపంవిశోష్య హృదం బుజె రక్తవర్ణంత్రికోణం రమిత్యగ్నిబీజంధ్యాత్వా తదుత్థసప్తార్చి శిఖాభిః పాపందగ్ధ్వా కంఠేపీతాభంచతురశ్రం లమితిమాహేంద్రబీజం ధ్యాత్వా తేనాగ్నింవాయునా సహసంస్తభ్య మూర్ధ్ని వృత్తాకారం స్ఫటికప్రభం వమితివారుణంబీజంధ్యాత్వా తజ్జామృతాంభసా మూ

పురుషసూక్తారాధనమితి ॥ పాద్మేచర్యాపాదేతృతీయాధ్యా యాంతే ॥ మన్త్రైర్యథోక్తైరారాధ్య సూక్తేనపురుషేణవా । అథ వాద్వాదశార్ణాద్యైర్మన్త్రైర్బింబముఖేహరిం । ప్రపద్య తైవరంత్రై

ధారాదిపాదపర్యంతంఆత్మదేహం ధ్యానేనసంశోధ్య స్వాత్మానం భగవదారాధనయోగ్యంమత్వా ॥ మన్త్రన్యాసంకుర్యాత్ ॥ శ్లో ॥ తలం పృష్ఠంచకరయోః శోధయిత్వాఽస్త్రవిద్యయా ॥ అఙ్గులీనాంచసర్వాసాం పర్వస్వాద్యంతవర్తిషు ॥ ఇష్యతేపఞ్చవన్యాసో మధ్యమేషుచపర్వసు ॥ మన్త్రాక్షరాణాంవిన్యాసో న్యాసఏషసనాతనః ॥ పర్వదక్షిణతర్జన్యాః పఞ్చమ్యాఙ్గులిపర్వసు ॥ దక్షిణేతరతర్జన్యాః పర్యన్తంసాధకోత్తమః ॥ సృష్టిన్యాసమిమంకుర్యాత్ ద్వయోర్న్యాసేనతుసంహృతిః । ప్రక్రమ్యతర్జనీపర్వ కనిష్ఠాపర్వవిశ్రమః ॥ స్థితావష్టాక్షరస్యైవ మంత్రస్యన్యాసఈరితః ॥ ఇతికరన్యాసః ॥ కరతలయోర్మధ్యే తేజోరూపమష్టాక్షరమంత్రంధ్యాత్వా తాభ్యాంమూర్ధాదిపాదాన్తాభిమర్శేన దేహేవ్యాపకన్యాసం ప్రాగ్వత్షడంగన్యాసంచ కృత్వా హృత్పుండరీకే మానసోపచారైర్భగవన్తమిష్ట్వా ప్రాణానాయమ్య భగవదారాధనం కరిష్యే ఇతిసంకల్ప్య ॥ శ్లో ॥ త్వదారాధనకామోయం వ్రతంచరితుమిచ్ఛతి ॥ సంకల్పసిద్ధ్యైభగవన్ పూరయాస్యమనోరథాన్ ॥ ఇతిభగవన్తంప్రార్థ్య ప్రాగేవవిశోధితాం గళన్తికామాత్మనోదక్షిణే వామేవాపార్శ్వే దేవస్యాగ్రే త్రిపాదపీఠోపరి అర్ఘ్యపాద్యాచమనపాత్రాణి క్రమేణాదాయ గాళితామ్భసాఽపూరయన్ తానిప్రత్యేకం ప్రణవేనస్పృష్ట్వా తేషుతుళసీదళాని నిక్షిప్య దక్షిణకరతలే ద్వాదశారంచక్రం తన్మధ్యే ఓమ్ఘృణిసూర్యాదిత్యోమితి భాస్కరంధ్యాత్వా తత్కరతలమవాఙ్ముఖం గళం

యో నిష్కామోయదిపూజకః । కామనాయాన్తుకామ్యాని ఫలాని ప్రతిపద్యతే ॥ భారతేశాంతిపర్వణి ॥ పౌరుషంసూక్తమాస్థాయపాఞ్చరాత్రముఖనిస్సృతం । వరాహపురాణే ॥ పౌరుషంసూక్తమాస్థాయ యేయజన్తిద్విజాతయః । తేమాంప్రాప్స్యంతిసతతం సంహి

త్యాదిపాత్రోపరివిన్యస్య దీప్తైస్తద్రశ్మిభిస్తాని భస్మీభూతానివిచిన్త్య సవ్యకరతలె షోడశదళపుండరీకం తన్మధ్యె ఓమ్సోమాయనమః ఇతి సుధాకరం బుధ్వా తత్కరతలంపాత్రోపరికృత్వా తదుత్థామృతరశ్మిభిః సిక్తాని పునర్జాతాని యాగయోగ్యాని మత్వాహస్తయోర్మూలేన నారాయణంధ్యాత్వా తాభ్యాం ఓమ్నమఃపరాయ విశ్వాత్మనే ఇతివిశ్వమంత్రేణ సకృత్సంస్పృష్ట్వా విష్ణుగాయత్ర్యాభిమంత్ర్య ఓమ్సర్వమ్సురభయేనమఃఇతి గోరూపాంమధుస్రవన్తీం హిమశైలాభాం ధేనుముద్రాంప్రదర్శ్య పాత్రాణితద్దుగ్ధపూర్ణానివిభావ్య ఓమ్అర్ఘ్యంకల్పయామి ఓమ్పాద్యంకల్పయామి ఓమ్ఆచమనంకల్పయామి ఇతిస్పృష్ట్వా అర్ఘ్యే ఓమ్లక్ష్మ్యైనమః పాద్యే ఓమ్పితృభ్యోనమః ఆచామె ఓమ్భారత్యైనమః ఇతిగన్ధపుష్పధూపదీపైరభ్యర్చ్య ఓమ్-టాం-హాం-ఘంటాయైనమః ఓం-ఘ్రాం-ధూమోద్గిరాయనమః ఇతిసఘంటాంధూపపాత్రం గన్ధాదిభిరభ్యర్చ్య పాత్రాన్తరేణార్ఘ్యజలమాదాయ తత్పాత్రంసవ్యహస్తేనిధాయ సవ్యేతరేణపిధాయ మూలేనసప్తవారమభిమంత్ర్య అస్త్రమంత్రేణ కూర్చేన ద్రవ్యాణ్యాత్మానంచప్రోక్ష్య ఓంనమోభగవతే విష్ణవే సర్వభూతాత్మనే వాసుదేవాయసర్వాత్మనే సుయోగపద్మపీఠాత్మనే పీఠాయ నమః ఇతిగన్ధాదిభిః యోగపీఠమభ్యర్చ్య కూర్మాదీన్దివ్యలోకాన్ + సర్వభక్తాన్ప్రపద్యే॥ ఇత్యనుసన్ధాయ ఏకబేరవిషయె హస్తౌసుగన్ధినౌ కృత్వా గన్ధార్ఘ్యపుష్పైరంజలిమాపూర్య మూర్తిమంత్రైస్తథా పుంసూక్తాద్యఋచా బింబమూర్ధ్ని పుష్పాంజలింప్రక్షిప్య భగవన్తంస్వాభిముఖంమత్వా బింబదేహే మంత్రన్యాసంకృత్వా ప్ర

తాధ్యయనేనచ॥ ఇత్యాదివచనానురోధేన పురుషసూక్తారాధనస్య విశేషతఃప్రశంసితత్వాత్ బృహదారాధనం కర్తుమశక్తానామను

ణావేన పాదయోః పుష్పాంజలింసమర్ప్య ॥ శ్లో ॥ విభోసకలలోకేశ విష్ణోజిష్ణోప్రభోహరే ॥ త్వాంభక్త్యాపూజయామ్యద్య భోగైరర్ఘ్యాదిభిఃక్రమాత్ ॥ ఇతిసంప్రార్థ్య ద్వితీయయాఆసనం చతుర్థ్యార్ఘ్యం తృతీయయాపాద్యం పంచమ్యాఆచమనమ్ ॥ షష్ఠ్యాశుద్ధోదకేనాభిషేకం ప్రోక్షణంచ సప్తమ్యాధౌతవస్త్రం అష్టమ్యోపవీతం నవమ్యాగన్ధం దశమ్యాపుష్పం ఏకాదశద్వాదశాభ్యాం ధూపదీపౌ సమర్ప్య సుసాధితంహవిరాదికం దేవాగ్రే శుచౌదేశేస్థాప్య అస్త్రేణప్రోక్ష్యవర్మణా పరిషిచ్య ప్రణవేనాహార్ణం దేవాయదత్వా ప్రాగ్వద్గ్రహణాప్లావనాదికం కృత్వా సురభిముద్రాంప్రదర్శ్య అర్ఘ్యపుష్పంనిక్షిప్య అస్త్రమంత్రేణ పాణిభ్యాంఛోటికాంకృత్వా ॥ శ్లో ॥ నిజానందమయైర్భోగై ర్నిత్యతృప్తస్త్వమవ్యయః ॥ తథాపిచాత్మసిద్ధ్యర్థం మహతాహవిరాదినా । భవన్తంతర్పయిష్యామి సంపూర్ణంతత్ప్రకల్పితం ॥ అనుగ్రహార్థంభక్తానాం భోక్తుమాసాదయప్రభో ॥ ఇతిప్రార్థ్య అవనతకళేబరః గ్రాసముద్రయా త్రయోదశ్యానివేద్య చతుర్దశ్యానమస్కృత్య అష్టోత్తరశతనామార్చనంకృత్వా జితంతేత్యాదినాస్తుత్వా ॥ తత్స్వయమాసనే ఉపవిశ్య ఆరాధనాంగజపంకరిష్యే ఇతిసంకల్ప్య ఓం-బ్రహ్మణేనమః ఇతిశిరసి ఓం-గాయత్ర్యైనమః ఇతిముఖే ॥ ఓం-కృష్ణాయనమః ఇతిహృదయె ఓం-క్లీంనమః ఇతిగుహ్యే ఓంస్వాహానమః ఇతిపాదయోః ఓం-జం-నమఃఇతిపార్శ్వేః సన్ధ్యోః ఓం-హం-నమఃఇతి అస్త్రవత్ ॥ ఓం-క్లీంనమఃఇతిహృదయె ॥ ఓం-కృష్ణాయనమః ఇతిశిరసి ॥ ఓం-గోవిన్దాయనమః ఇతి

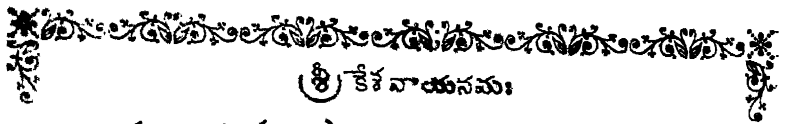
కూలార్థం పాద్మేచయోః పాదె షష్ఠాధ్యాయోక్తపురుషసూక్తారాధనవిధిమవలంబ్య ఏషప్రయోగోరచితః ॥ కిన్తుపాద్మేప్రతిష్ఠావిధౌ । వసుదేవసుతస్యాపి స్థాపనంవాసుదేవవత్ ॥ భగవద్గీతాయాం ॥ వృష్ణీ

శిఖాయాం ఓం-గోపీజననమః ఇతి బాహ్వోః ఓం వల్లభాయనమః ఇతి నేత్రయోః ఓంస్వాహానమః ఇతి అస్త్రం సమస్తేన మూర్ధాదిపాదాన్తం న్యాసం కృత్వా చక్రముద్రాం ప్రదర్శ్య హృత్పంకజే ధ్యానమ్ ॥ శ్లో ॥ అంసాలంబితవామకుండలధరం మన్దోన్నతభ్రూలతం కించిత్కుంచితకోమలాధర పుటం సాచిప్రసారేక్షణం। ఆలోలాంగులిపల్లవైర్మురలికామాపూరయన్తం ముదా మూలేకల్పతరోస్త్రిభంగిలలితం ధ్యాయేజ్జగన్మోహనం ॥ ఇతి లక్షణలక్షితం దేవం మనసా ధ్యాత్వాఽభ్యర్చ్య యథాశక్తి మంత్రం జప్త్వా ॥ శ్లో ॥ పుండరీకాక్షవిశ్వాత్మన్ మంత్రమూర్తేజనార్దన। గృహాణాస్మిన్జపం నాథ మమదీనస్య శాశ్వతేతి ॥ స పుష్పోదకం దేవాయజపం సమర్ప్య తీర్థప్రాశనాదికం కృత్వా కవాటం బద్ధ్వా చక్రముద్రాం ప్రదర్శ్య ప్రదక్షిణం కృత్వా గృహం ప్రతి గచ్ఛేత్ ॥

ఇతి కౌశికకులతిలక మహీశూరరాజధానీవిద్యోతమాన శ్రీ ప్రసన్న కృష్ణారాధకేన ఫణిపురం కేశవభట్టాచార్య తనుజన్మనా రంగస్వామిభట్టాచార్యేణ విరచితః పురుషసూక్తారాధన ప్రయోగః సమాప్తః

నాంవాసుదేవోఽస్మీతి వచనానాం శ్రీరామశేర్న వసుదేవసూనుర్వాసుదేవయోరభేదదర్శనాత్ పురుషసూక్తారాధనప్రయోగే శ్రీకృష్ణారాధనవిధిరేవనిదర్శితః ॥

శ్రీ కేశవాయనమః

పంచసంస్కారప్రయోగః.

సాత్వతోక్తవిధానేనభగవద్దాస్యసంపదే ।
ప్రయోగోలిఖ్యతేపంచసంస్కారాణాంపరిస్ఫుటం ॥

అథజ్ఞానవైరాగ్యసంపన్నఆచార్యః ప్రాతర్నిత్యకర్మనిర్వర్త్య అలంకృతేశుచౌదేశే భగవంతమారాధ్య దేశకాలసంకీర్తనపూర్వకం అస్యభగవత్కైంకర్యయోగ్యతాసిద్ధ్యర్థం ఏవం పంచభిస్సంస్కారైః సంస్కరిష్యామి ప్రథమంతాపసంస్కారంకరిష్యామీతిసంకల్ప్య ప్రతిష్ఠితౌచక్రశంఖౌ పంచామృతైరభిషిచ్య ఓం-నమో భగవతేసుదర్శనాయ ఓం-నమోభగవతేపుండరీకాక్షాయ వాయుముఖాయ దీప్తరూపాయ శంఖపాలాయస్వాహాఇతి సుదర్శనపాంచజన్యమంత్రాభ్యాం అర్ఘ్యపాద్యాచమన గంధపుష్పధూపదీప నివేదనైర్భగవత్పురతోభ్యర్చ్య స్వగృహ్యాగ్నౌఆజ్యభాగాంతే ఆజ్యేన మూలమంత్రేణ విష్ణుగాయత్ర్యాచ పృథగష్టోత్తర మష్టావింశతిం వా ఆహుతీః ఘృతమిశ్రపాయసేన పురుషసూక్తేన షోడశాహుతీర్హుత్వా చక్రశంఖావగ్నౌ నిక్షిప్య తావదర్ఘ్యాదిభిరభ్యర్చ్య అగ్నిమధ్యే ॥ శ్లో ॥ కల్పాంతార్కప్రకాశం త్రిభువనమఖిలం తేజసాపూరయంతం రక్తాక్షం పింగకేశంరిపుకులభయదం భీమదంష్ట్రాట్టహాసం। శంఖంచక్రంగదాబ్జం పృథుతరముసలం చాపపాశాంకుశాదీన్ బిభ్రాణందోర్భిరష్టైః మనసిమురరిపుం భావయేచ్చక్రసంజ్ఞమ్॥ ఇతి లక్షణం సుదర్శనంధ్యాయేత్ । ఆజ్యేన సుదర్శనషడక్షరమంత్రేణ వింశత్యాహుతీః పాంచజన్యమంత్రేణ ఏకామాహుతింహుత్వా సశిష్యవహ్నింప్రదక్షిణీకృత్య ప్రణమ్య యథాశక్తిమూలమంత్రం జప్త్వా

దర్శనమహాజ్వాల కోటిసూర్యసమప్రభ । అజ్ఞానాంధస్య మే దేవ
ష్ణోర్మార్గం ప్రదర్శయ ॥ పాంచజన్యనిజధ్వాన ధ్వస్తపాతకసంచయ ।
హి మాం పాపినం ఘోర సంసారార్ణవపాతినం ॥ ఇతి శిష్యం వాచ
యిత్వా సుదర్శనమంత్రేణ దక్షిణబాహుమూలం సుదర్శనేన పాం
జన్యమంత్రేణ చ వామబాహుమూలం పాంచజన్యేనాంకయేత్ । శం
చక్రాంతో యేన ప్రక్షాళ్య పునః పూజాం సమాచరేత్ । తతః పుండ్రసం
స్కారార్థం పుండ్రసంస్కారం కరిష్యామీతి సంకల్ప్య మూలేనా
ష్టోత్తరశతమష్టావింశతిం వా పరో మాత్రయేతి సూక్తేన ప్రత్య
ర్చం మధుమిశ్రపాయసేన హుత్వా హరేః పురతః తండులస్థండిలే
ష్వష్టసు అష్ట మధ్యే చత్వారి పుండ్రాణి లిఖిత్వా ప్రాగాదిక్రమేణ
పుండ్రేషు కేశవాదిదామోదరాంతాన్ తత్తన్మంత్రేణాభ్యర్చ్య పరి
తః ప్రదక్షిణీకృత్య ప్రణమేత్ । శిష్యః గురూపదేశేన పుండ్రాణి
మ్యగ్జ్ఞాత్వా స్వాంగేషు ధారయేత్ । అథ నామసంస్కారం కరిష్యా
మీతి సంకల్ప్య మార్గశీర్షాది మాసాధిదేవానాం కేశవాదీనాం
మధ్యే తత్కాలమాసదేవనామధేయం స్థండిలే లిఖిత్వా తన్మంత్రేణా
భ్యర్చ్య ప్రణమ్య తన్మూర్తిమంత్రం మూలమంత్రం వా యథాశక్తి
జప్త్వా మూర్తిమంత్రేణ మూలమంత్రేణ వా ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే+
విష్ణోర్నుకం వీర్యాణి+ వేత్వా దివో వా విష్ణ ఉత వా+ వేత్వా ప్రత
ద్విష్ణుస్తవతే+ విత్వా విష్ణోరరాటమసి+ వేత్వా తద్విష్ణోః పరమం+
తం తద్విప్రాసో+ పదం ఇతి మంత్రైశ్చ పాయసేన ఆజ్యేన చాష్టోత్తర
శతమష్టావింశతిమష్టౌ వా హుత్వా మూలమంత్రేణ శిష్యాయ ప్రాప్త
మాసదేవనామ ఆదిశేత్ । అథ మంత్రసంస్కారం కరిష్యే ఇతి సంక
ల్ప్య భగవదగ్రే తండులరాశౌ కలశం సంస్థాప్య మంత్రపూతేన వారిణా
పూర్య పంచత్వక్పల్లవయుతం పంచరత్నయుతం మాంగళ్యద్రవ్యయు

తం తం మంత్రరత్నేన అభిమంత్ర్య తస్మిన్ భగవంతమారాధ్యయథా శక్తిమంత్రరత్నంజప్త్వా విష్ణుసూక్తేన పావమానైః అష్టావింశతిసంఖ్యయా మంత్రరత్నేన కుశైశ్శిష్యంప్రోక్ష్య ॥ శ్లో ॥ అభిషిచ్యతతో మూర్ధ్ని శుక్లవస్త్రధరంశుచిం। స్వలంకృతంసమాచాంత మూర్ధ్వ పుండ్రధరంతథా। పవిత్రహస్తంపద్మాక్ష మాలయాసమలంకృతం। నివేశ్యదక్షిణేస్వస్య ఆసనేకుశనిర్మితే। మంత్రరత్నేనమూలేన చాజ్యేన అష్టోత్తరశతమష్టావింశతింవా పుంసూక్తేన శ్రీసూక్తేన పరిత్యర్చం మధ్వాజ్యమిశ్రపాయసేన కేశవాదిచతుర్వింశతిమూర్తిమంత్రైః ప్రణవాదినమోంత నిత్యముక్తమన్త్రైశ్చరుణా ఏకైకమాహుతింహుత్వా భగవంతంప్రదక్షిణీకృత్య ప్రణమ్య గురుపరంపరామనుసంధాయ ॥ శ్లో ॥ త్వంమాతాసర్వలోకానాం సర్వలోకేశ్వరప్రియే। అపరాధశతైర్జుష్టమాశ్రయస్వైనముద్యతం ॥ ఇతిశ్రియం ॥ నారాయణదయాసింధో వాత్సల్యగుణసాగర। ఏనంరక్షజగన్నాథ బహుజన్మాపరాధినం। ఇతిశ్రీశంచ స్వయంప్రపద్య ఏవమేవ శిష్యేణచ ప్రపదనంకారయిత్వా తతశ్శిష్యేణ ॥ శ్లో ॥ గురోత్వమేవమేదేవ స్త్వమేవపరమాగతిః। త్వమేవపరమోధర్మ స్త్వమేవపరమంతపః। ఇత్యాచార్యప్రపదనమపిక్ళ తెహ రేఃపురస్తాత్ప్రాగగ్రేషుకుశేషు తముపవేశ్య స్వాచార్యంధ్యాత్వా నమస్కృత్య గురుపరంపరామనుసంధాయ స్వహృదయే భగవన్తంధ్యాత్వా శిష్యమూర్ధ్ని స్వదక్షిణకరం తద్ధృదయే స్వవామకరంవిన్యసేత్ శిష్యః స్వాచార్యపాదౌగృహీత్వా భోగురో బ్రూహిమేమంత్రమితిప్రార్థయేత్ ॥ శ్లో ॥ అధ్యాపయేత్తతస్తస్మై మంత్రరత్నంశుభావహం। సన్యాసస్థంచసముద్రంచ సర్షిశ్ఛందోధిదైవతం। సార్థమధ్యాపయేచ్ఛిష్యం ప్రపత్తింశరణాగతం। అష్టాక్షరంద్వాదశార్ణంషట్కుక్షింవైష్ణవీంతథా। రామకృష్ణనృసిం

హాఖ్య మంత్రంతస్త్మై నివేదయేత్। యావచ్ఛరీరపాతస్తు ద్వయమావర్తయేత్సదా ॥ పాంచరాత్రే శేషసంహితాయాం ॥ ద్వయస్యబ్రిహ్మఋషిః-గాయత్రీచ్ఛందః-శ్రీమన్నారాయణోదేవతా ఓం-బీజం-వం శక్తిః-శ్రీంకీలకం-హ్రీంకవచం-ఐంఅస్త్రం-భగవత్కైంకర్యేవినియోగః మంత్రపదషట్కేనకరషడంగన్యాసః ॥ ధ్యానం ॥ శంఖచక్రగదాపద్మధరం నీలోత్పలప్రభం। పుండరీకాక్షమమలం కిరీటాదివిభూషితం। శ్రీభూమిసహితందేవం పంకజాసనసంస్థితం। జ్ఞానానందమయందేవం నారాయణముపాస్మహే। తతోయాగద్రవ్యైరంకరిష్యేఇతిసంకల్ప్య స్వాభిమతంభగవద్బింబం మంత్రరత్నేనారాధ్య పూర్వోక్తైరిదంవిష్ణురిత్యాది సప్తవైష్ణవమంత్రైర్మూలేనచ ఘృతమిశ్రపాయసేన ఆజ్యేనచ అష్టోత్తరశతమష్టావింశతింవా కేశవాదిచతుర్వింశతి మూర్తిమంత్రైర్నిత్యమంత్రైః ఆవరణదేవతామంత్రైశ్చ ఆజ్యేన ఏకైకమాహుతింహుత్వా హోమశేషంసమాప్య తద్బింబంమంత్రరత్నేన అష్టావింశతివారమష్టవారంవా పుష్పాంజలిభిరిష్ట్వా ప్రణమ్య మంత్రరత్నంయథాశక్తిజప్త్వా తద్బింబంశిష్యస్యప్రదర్శ్య ॥ శ్లో ॥ ఏనంరక్ష జగన్నాథ కేవలంకృపయాతవ। అర్చనంయత్కృతం తేనవిభోస్వీకర్తుమర్హసి ॥ ఇతిప్రార్థ్య తద్బింబం కృపయాతస్మైదద్యాత్। సోఽపి లబ్ధ్వా నిత్యం సమర్చయేత్ ॥

ఇతి కౌశికకులతిలక మహీశూరరాజధానీవిద్యోతమాన శ్రీ ప్రసన్నకృష్ణారాధకేన ఫణిపురం కేశవభట్టాచార్య తనుజన్మనా రంగస్వామిభట్టాచార్యేణ విరచితః నిత్యార్చన

—ః పద్ధతిః సమాప్తా :—

శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు.

